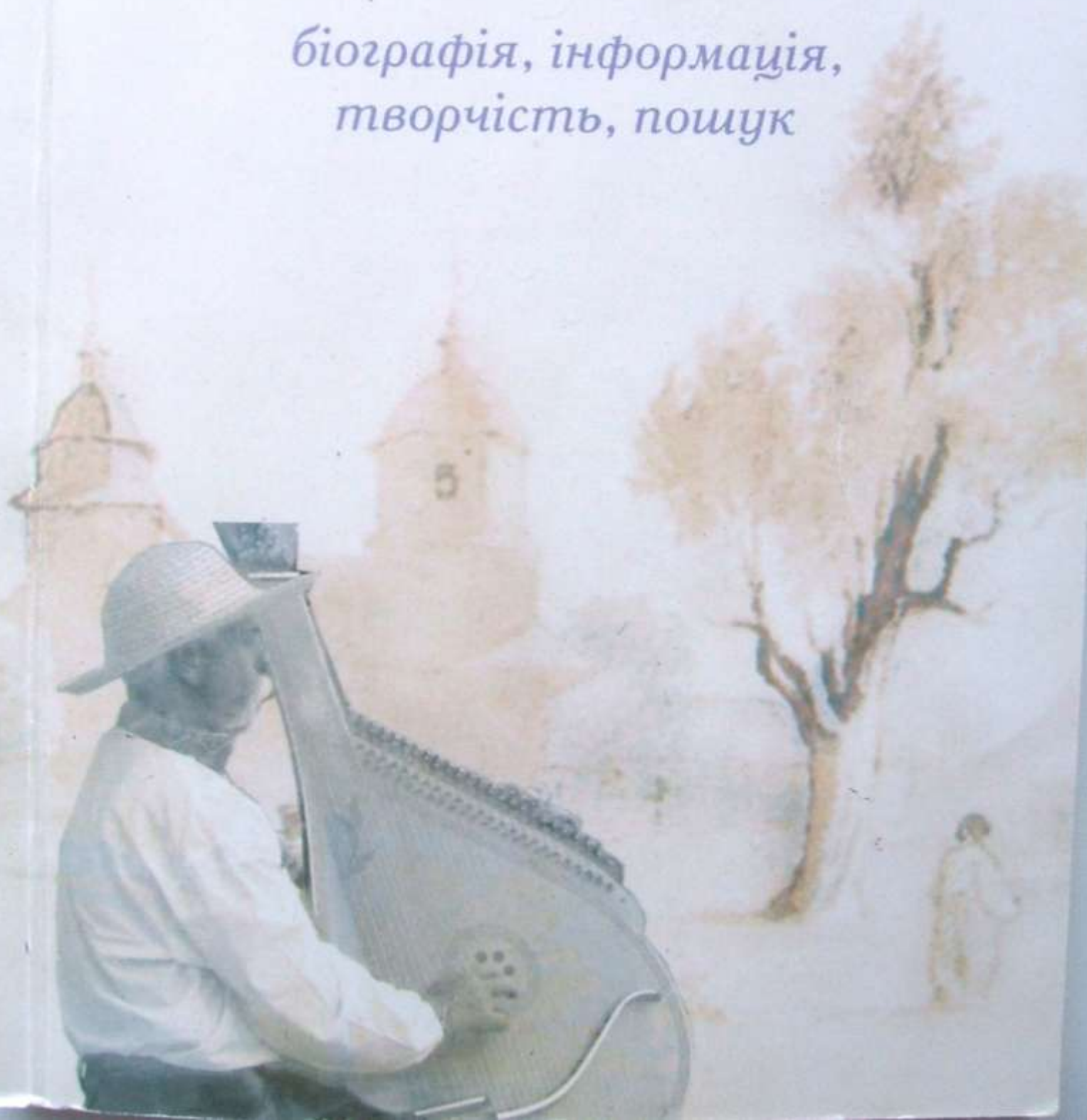
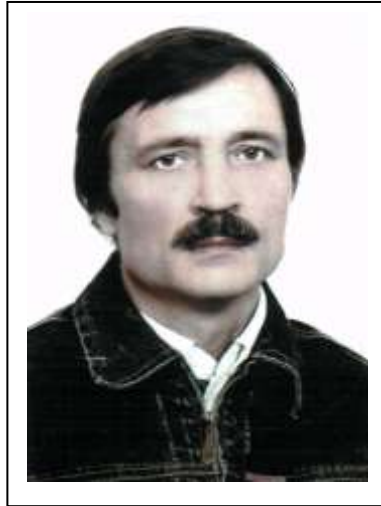

ШЕВЧЕНКІАНА МЕЛІТОПОЛЯ

*біографія, інформація,
творчість, пошук*

Шевченкіана

Мелітополя

біографії, інформація, творчість, пошук

**Ми справдимо, Тарасе, твої мрії,
Що з «Кобзаря» полинули у світ,
І зробимо Україну нашу милу
Такою, як ти мріяв стільки літ.**

Ю. Саввон, студентка III курсу
хіміко-біологічного фак-ту МДПУ

Збірку упорядкували:

В.А. Курманська – координатор, керівник, автор проекту

Д.П. Водвуденко – методист МАН, науковий керівник секції мистецтвознавства

Т.М. Бахтерева, керівник міського МО вчителів народознавства ЗНЗ №23

Л.І. Медвідь, учитель української мови ЗНЗ №13

Є.П. Атрошенко, учитель української мови НВК №9

Н.В. Карлова, учитель української мови і літератури ЗНЗ №11

Г.О. Кізілова, учитель української мови і літератури НВК №16

Л.М. Клюс, учитель української мови і літератури ЗНЗ №7

О.В. Мельник, учитель української мови і літератури ЗНЗ №14

О.Г. Саввон, учитель української мови і літератури ЗНЗ №11

Комп'ютерна верстка Меркулової А.С., студентки IV курсу, факультету інформатики та математики МДПУ

Шевченкіана Мелітополя: інформаційно-методична збірка. – Мелітополь: , 2007. - 151 с.

У збірці зібрані мікродослідження вчителів та учнів загальноосвітніх шкіл міста про поетів, художників, композиторів, скульпторів, керівників Мелітопольської «Просвіти», юних обдарувань міста, які шанують пам'ять національного поета України, реформатора української мови, пророка, Кобзаря і пов'язують з ним свою творчість. У збірці вміщені матеріали про роботу кімнати-музею Т. Шевченка Малої академії наук учнівської молоді.

Слідами Т. Шевченка до власного «Я»

(від упорядника)

В. Курманська, Заслужений учитель України,
керівник кімнати-музею Т. Шевченка,
науковий керівник, заступник директора МАН

Ідея підготовки та видання інформаційно-методичної збірки виникла у мене при плануванні постійно діючого семінару для вчителів народознавства «Основи наукових досліджень» при МАН учнівської молоді і плануванні творчої лабораторії шевченківського тижня «Слідами Т. Шевченка до власного «Я». Зі своїми творчими думками я поділилась з керівником міського МО вчителів народознавства Тамарою Миколаївною Бахтерєвою, вчителем української мови та літератури ЗНЗ №23, вона підключила вчителів народознавства загальноосвітніх шкіл міста. Як результат творчої співпраці – книга «Шевченкіана Мелітополя».

Прес-реліз

Шевченківського тижня в Малій академії наук м. Мелітополя

9 березня 2007 року в Малій академії наук відбулось літературно-мистецьке свято “Слідами Т.Шевченка до власного “Я”, присвячене 193 річниці від дня народження Великого Кобзаря.

Організатор свята – рада кімнати-музею Т.Шевченка МАН м. Мелітополя.

Ініціаторами та координаторами цього проекту є громадський директор музею Т.Шевченка МАН, науковий керівник відділення української філології МАН – Курманська Валентина Андріївна та методист МАН Водвуденко Діна Петрівна.

Мета свята – вшанування пам'яті реформатора української мови Т.Г.Шевченка, популяризація його літературної та мистецької спадщини, залучення громадськості міста, митців, учнів, вчителів до вивчення “мелітопольської шевченкіани”, поповнення експозиції музею МАН розділом “Шевченкіана Мелітополя”.

Такий тиждень в МАН став традиційним і проводиться сьомий рік поспіль. Щорічно в ньому беруть участь понад 600 учнів, студентів, мешканців міста.

Тому в творчій лабораторії тижня пропонуємо такі заходи:

12 березня понеділок з 14⁰⁰ до 16⁰⁰	Екскурсії. Виставка шкіл міста. Захист виставки учнями шкіл міста. Нагородження. Зустріч з організатором Мелітопольської “Просвіти.”
13 березня вівторок о 14⁰⁰	Поетична Шевченкіана Мелітополя. Зустріч з поетами літоб’єднання ім. П.Ловецького. Юні поети міста про Т.Шевченка. Вручення поетичного збірника Лауреатів Шевченківського тижня.
14 березня середа о 14⁰⁰	Пісенна Шевченкіана Мелітополя. Зустріч з композиторами м. Мелітополя. Виступи вокалістів та сольних виконавців пісень на слова Т.Шевченка.
15 березня четвер о 14⁰⁰	Т.Шевченко у творчості Мелітопольських художників, скульпторів, архітекторів. Виставка художників міста про Шевченка, картин до його творів, а також юних художників «Мальовнича Україна», «Шевченко-художник».
16 березня п’ятниця о 14⁰⁰	Т.Шевченко і театр. Інсценування творів Т.Шевченка. Зустріч з керівниками театральної студії при Палаці культури Т.Шевченка та вищого культосвітнього училища.
19 березня понеділок о 14⁰⁰	Захист рефератів, наукових робіт з теми: “Шевченкіана Мелітополя”. Нагородження учасників. Подання матеріалів до книги “Шевченкіана Мелітополя”.
20 березня вівторок о 14⁰⁰	Підведення підсумків тижня. Інтелектуальна гра “Найрозумніший Шевченкознавець.”

Бажаємо успіхів і сподіваємось на подальшу співпрацю.

Запрошуємо усіх бажаючих.

Розділ 1

Товариство української мови і культури ім. Т.Г. Шевченка – самодіяльна організація м. Мелітополя

Мій друже, вир – над нами, синь – над нами!

Між черешневих висяємо крон,

Де крила звів над срібними степами

Мій і твій, медовий Вавилон.

Люби й секунду віщої хвилини

На цій землі, і юній, і старій.

Для нас і нам, скраєчку України,

Творили предки Місто Дивних мрій.

О. Гончаренко

Діяльність мелітопольської «Просвіти»

**Мітинг «просвітян», присвячений 190-ій річниці від дня народження
Кобзаря у парку культури ім. М. Горького біля бюста Т. Шевченку**

Віктор Васильович Гудзь, к.і.н., професор МДПУ – керівник Мелітопольської «Просвіти»

«Просвіта»!. Великодній дзвін українства, матір українських організацій...

Відродження «Просвіти» ім. Т. Шевченка у часи незалежності України є показником відродження духовності і культури українського народу. Від цього залежить і рівень добробуту, і міжнаціональної злагоди, і міжнародної позиції держави. Не випадково у жовтні 2003 року Кабінет Міністрів України прийняв «Програму розвитку української мови на 2004 – 2010 роки».

Мелітопольська «Просвіта» вносить свій посильний вклад у розширення інформаційного поля міста, держави, у піднесення національної свідомості мелітопольців шляхом розповсюдження і видання україномовних патріотичних видань, постійних виступів її активістів у засобах масової інформації.

У м. Мелітополі багаторічну просвітянську роботу ведуть викладачі педуніверситету (МДПУ), кандидат історичних наук, професор В. Гудзь, кандидати наук В. Кардашов, З. Мітйай, Л. Афанасьєва, С. Пачев, Л. Глинська; вчителі шкіл С. Алексеєнко, А. Касьяненко, О. Поляков; пенсіонери Я. Жуковський, М. Тимчина, Л. Бойко; інженери В. Попенко, Г. Співак, М. Красько; підприємець І. Хаустов та інші.

Мелітопольська «Просвіта» вписує нові сторінки у свою світлу історію.

СОНЦЕ УКРАЇНИ

«Заховалося під землю

Сонце України»

/З народної кубанської пісні про Т. Шевченка/

Дума-пісня серце крає за матір і сина –
За Тарасову долю, долю України.
Правду роду, кривду роду
З пам'яті не стерти –
Добудитися б народу, перше,
Ніж померти...
У крові мого народу я – мала
Кропивонька.
Хай кровинки мене чують:
Донь-українка,
Син нехай хоча б почує слово
Справедливе
Із краплин ясних збереться
Життєдайна злива.
З тої зливи на Україні в очищенім
Полі
Проросте ще людська совість,
І слава, і воля.
Встануть вбогі небораки, духовні
Каліки.
І народ мій розів'ється великий
Навіки.
У єднанні наша сила, у потужній дії.
Ми на волю і на правду здійснимо надії.
... Не сховати попід землю сонце
України.
Наша дума, наша пісня не вмере –
Не загине!

Віктор Гудзь

I. Історія діяльності товариства «Просвіта» на Мелітопольщині

Дати сучасну освіту народу - таку мету ставило перед собою відкрите у 1868 році культурно-просвітницьке товариство «Просвіта».

Воно розгорнуло активну діяльність як у містах, так і в селах. У кінці XIX століття товариство мало у своєму розпорядженні 816 читалень і 19 філій. За їх допомогою до кращих досягнень української та світової літератури прилучилися тисячі й тисячі простих людей. Виняткове значення для розвитку української мови та літератури мало створене у 1873 році Літературне товариство імені Тараса Григоровича Шевченка. Відповідно до статуту, основною метою товариства був розвиток української словесності. Тому на початку своєї діяльності товариство займалося, головним чином, культурно-просвітницькою роботою. Окрім художньої літератури, товариство видавало українські журнали «Правда» та «Зоря». У 1892 році воно було перейменоване у Наукове товариство імені Тараса Шевченка (НТШ), оскільки у цей час перетворилось у своєрідну академію наук, об'єднавши кращі наукові сили національно-визвольного напрямку. Ініціатива перетворення літературного товариства у наукове належала видатному наддніпрянському письменникові й громадському діячеві Олександру Кониському (1836 - 1900).

У місті Мелітополі таке товариство утворилося у 1907 році. Першим його головою став радник К.І. Железняк. У 1910 році у місті вже працював кіоск з продажу книжок українською мовою, а самодіяльні артисти для робітників продовольчого пункту поставили п'єсу «Повернення з Сибіру».

У 1921 – 1925 роках великі труднощі зазнали освіта і культура. Причинами таких сумних явищ стали війна та голод. У Мелітополі працювали 3 загальноосвітні школи, 16 шкіл грамоти, 227 хат-читалень, 50 загальних клубів, 5 клубів робочої молоді. Але у 1924 – 1925 роках з 4259 учнів рідною українською мовою навчалось всього 1508 дітей.

Незважаючи на це, мелітопольське товариство «Просвіта» розгорнуло велику роботу. Активісти цієї організації віддавали багато зусиль пропаганді української мови та літератури серед населення і особливо серед молоді.

Багатонаціональний мелітопольський край у своєму складі мав більше 50 відсотків українців, які за час панування російського царату втратили рідну культуру та мову — багато з них просто обрусіли.

Всюди до «Просвіти» вступали всі бажаючі, а активістами товариства ставали вчителі, лікарі, фельдшери; у сільській місцевості - комнезамівці. У 1920 – 1921 роках «Просвіта» розповсюджувала свою діяльність на всі села повіту. У самому місті «Просвіта» організовувала вечори української культури, читала лекції з історії України, а також мала бібліотеку з 1240 книг. У селах повіту знаходились філії.

30 вересня 1921 року міська «Просвіта» звернулася з листом до Укомпросвіти з проханням дозволити відкрити у Мелітополі центральну українську бібліотеку наукової та історичної літератури. Незабаром у місті така бібліотека була створена, першим її директором, як і музею краєзнавства, став учитель Д.Я.Сердюков.

У 1922 році «Просвіта», відповідно директивам «зверху», зазнає реорганізації і отримує нову назву «Червона Просвіта». Проте «сходу» переорієнтувати її роботу в комуністичному дусі не вдалось.

Голод 1921 - 1923 років не міг сказатися і на роботі «Просвіти». Всюди робота «на місцях» то затихала, то знов набирала оберти.

Однак у місті і повіті продовжували працювати 62 організації «Просвіти», була заснована україномовна газета «Думка» (1923 - 1926), замість російськомовної «Советский путь» (1923). Пізніше, з 1927 року, у місті почала виходити газета «Радянський степ», також українською мовою.

На кінець 80-х років у місті працювали 23 загальноосвітніх школи, у тому числі 2 школи-інтернати та 7 вечірніх, у яких навчалися 2400 дітей і дорослих. Кабінети були обладнані технічними засобами, використовувались нові методики. На ниві навчання отримали звання заслужених учителів УРСР Л.С. Матвєєва, В.П. Борисов, Р.П. Генчева. Здавалося б, що створені всі умови для розвитку особистості, але, на жаль, батьки відмовлялися від того, щоб їх діти вивчали українську мову. Адміністрації шкіл за заявами батьків звільняли учнів від вивчення рідної мови.

У місті працювали у той час два інститути та чотири технікуми. У них навчалося більше 10 000 студентів, але навчалися російською мовою.

За роки радянської влади наше місто стало центром культури на Мелітопольщині. Тут працювали 3 палаци культури, 10 клубів, 2 дитячі музикальні школи, 94 бібліотеки, краєзнавчий музей і 30 музейних кімнат. Існуюча влада використовувала усі можливі засоби впливу на людський мозок для пропаганди своїх ідей. У місті не існувало жодної громадської організації, що могла б вплинути на людську думку всупереч ідеям правлячої системи.

Це призвело до того, що відбувся занепад рідної української культури, а мешканці міста обрусіли. Серед населення з 72 484 людей українську мову вважали рідною тільки 34 411, а 38 076 володіли тільки російською, тобто відбулося обрусіння 52,2% населення. Аналогічні зміни відбулися і з іншими національностями.

Під натиском припинити зросійщення українських дітей, закриття українських шкіл, а також, щоб унеможливити створення незалежної громадської організації, Запорізький обком компартії у лютому 1989 року під головуванням секретаря з ідеології Є. Карташова проводить зібрання, на якому

ставити питання про створення не лише Товариства шанувальників української мови, але й Товариства рідних мов. Звичайно ж, на той час практично не було організовано товариств національних меншин, що мешкали в Запорізькій області, та необхідно було якимось зверху керувати процесом невдоволених, який набрав усе більшої сили.

Однак для формування керівного складу й правління Товариства шанувальників української мови був порушений заготовлений сценарій. За пропозицією доцента ЗДУ Тараса Григоровича Шевченка головою Товариства було обрано не кандидатуру обкома, а професора, доктора філологічних наук Віктора Антоновича Чабаненка.

Мелітопольське товариство виникло у квітні 1989 р., в яке ввійшло 12 членів, нині у його лавах 64 просвітянина.

Діяльність товариства спрямована на утвердження української мови в усіх ділянках суспільного буття України, всебічний її розвиток, охорону її чистоти і самобутності; на збереження і розвиток національної культури й традицій українського народу, формування національної свідомості та історичної пам'яті громадян, подолання національного нігілізму; на гармонійний розвиток національних відносин. Товариство насамперед відстоювало право українців спілкуватися і навчатися рідною мовою, долучатися до вивчення історії і культури народу.

Так у Мелітополі до керівництва ТУМ, щойно організованого при редакції міської газети «Серп і молот» за ініціативою її редактора Степана Кузьмича Ткаченка, був покликаний доцент педагогічного інституту (нині – МДПУ), кандидат історичних наук, професор Віктор Васильович Гудзь. На засіданні Мелітопольського виконкому 28.09.1987 р. було офіційно зареєстровано «Товариство української мови і культури ім. Т. Шевченка» як самодіяльну організацію, що має юридичний статус (Додаток №1).

Мелітопольське Товариство української мови ім. Т.Г. Шевченка досягло помітних успіхів у поширенні знань, формуванні національної свідомості, утвердженні української мови як державної мови України в усіх ділянках суспільного життя краю. Завдяки вимогам «Просвіти» збільшилась кількість україномовних назв вулиць, торгівельних закладів, установ тощо. За підтримкою «Просвіти» була створена єдина національна гімназія у Мелітополі і нова українська школа в Костянтинівці, збільшилась кількість українських груп у дитсадках і українських класів у школах.

Така активність Товариства занепокоїла «батьків міста», якими відчували себе перший секретар Мелітопольського міському КПУ В'ячеслав Томашевич та його апаратний підлеглий П. Бельчев. На звітно-виборчу конференцію міськрайонного об'єднання «Просвіта» у 1990 році вони особисто привели разом із завідувачкою міського відділу освіти В. Повіляй понад два десятки вчителів, яких оформили членами організації і спробували замінити голову товариства на керовану і слухняну особу. Проте організація довела свою зрілість, переобравши більшістю голосів головою В.В. Гудзя.

Результативною була мовно-просвітницька діяльність мелітопольської «Просвіти». Як повідомлялося у часописі Мелітопольського Товариства української мови «В сім'ї вольній, новій...» у

березні 1990 року в міському Палаці Культури ім. Т.Г. Шевченка Товариство провело вечір під гаслом: «Уклін тобі, Кобзарю!», присвячений 176-й річниці від дня народження Великого Кобзаря. Школи міста і району в цей вечір показали багату і цікаву виставку рукоділля. Самодіяльні художні колективи: хор Мелітопольського інституту механізації сільського господарства і ансамбль бандуристів «Джерела» під керівництвом Зінаїди Кривошей дали цікавий концерт. Напередодні свята секція екології Мелітопольського міськрайонного об'єднання «Просвіта» ім. Т.Г. Шевченка (керівник – викладач МДПУ Микола Дуденко) провела екологічний захід «Зелений міст», організувала поїздку гостей зі Львова на острів Хортицю.

«Мелітопольські вечори» з просвітницьким і музично-пісенним змістом, виставками-вернісажами на центральній площі «Перемоги» були прикметною особливістю міста у перші роки незалежності.

Просвітяни Мелітополя своїми силами проводили анкетування про дотримання мовного законодавства у навчальних закладах, збирали заяви батьків про бажання вчити дітей в українських класах, що значно прискорило здійснення консервативних планів міського відділу освіти. У червні 1993 року в найбільш масовій на той час газеті міста «Новий день» було опубліковано звернення голови місцевої «Просвіти», депутата міськради В.В. Гудзя до батьків Мелітопольщини із закликом віддавати дітей в українські класи: «Задумаймося, чи недорікнуть нам скоро наші дорогоцінні крихітки, яким доведеться конкурсувати у вузах, що вже зараз переходять на державну мову, з випускниками українських шкіл?».

З 2002 року за підтримки голови комісії обласної ради з питань освіти, культури, молодіжної політики і туризму, ректора МДПУ, професора Івана Аносова діє аматорський хор «Просвіти» в Мелітополі. Його очолює Заслужений учитель України Леонід Мимрик.

У 90-ті роки Товариство провело низку науково-практичних конференцій, зокрема такі: «80 років від дня проголошення Української Народної Республіки», «Тарас Шевченко і валуєвський циркуляр крізь призму сьогодення», до 400-річчя з дня народження Богдана Хмельницького, а також вечори, присвячені Дню української писемності та Дню Незалежності України, річниці з дня народження Тараса Шевченка, Дмитра Донцова тощо. Зокрема, значний резонанс у засобах масової інформації мала конференція до 400-річчя з дня народження Богдана Хмельницького, яка була проведена в МДПУ місцевою «Просвітою» та Конгресом Українських націоналістів. У ній взяла участь і народний депутат України, голова КУН Слава Стецько.

Поширення української мови у світі відповідає національним і державним інтересам України, підвищує ефективність економічної, науково-технічної, культурної, дипломатичної діяльності, сприяє зміцненню престижу нашої держави у світовому співтоваристві.

Товариство «Просвіта» шанує всі мови світу. Так наприкінці 90-их років члени Мелітопольського об'єднання Всеукраїнського Товариства «Просвіта» взяли участь у святкуванні 200-річного ювілею Олександра Пушкіна. Також члени «Просвіти» розпочали збір коштів на пам'ятник Кобзарю в Мелітополі.

У лютому 2000 року була проведена Мелітопольська міськрайонна конференція, на якій повідомлялось, що за дев'ять років незалежності України за допомогою «Просвіти» відбулися деякі позитивні зміни в утвердженні української мови, культури і духовності у культурно-освітній сфері, а саме відкрито два україномовних середньоосвітніх заклади; у місті діють українські класи. Відкрито кафедру українознавства ТДАТА, понад двадцять викладачів МДПУ ведуть заняття українською мовою.

Окремим напрямком багатогранної роботи організації є святкування пам'ятних дат вітчизняної історії, вшанування пам'яті героїв національно-визвольної боротьби, діячів культури, відзначення державних свят. Також «Просвіта» постійно вшановує пам'ять жертв голодомору та політичних репресій. З допомогою «Просвіти» встановлено пам'ятники в усіх районах Запорізької області.

Велика і ефективна культурно-просвітницька робота велася членами «Просвіти» через засоби масової інформації. Наприклад, у жовтні 1992 року викликала резонанс у місті стаття «Про національну гідність українців» голови «Просвіти» В.Гудзя, вміщена у газеті «Сьогодні і Мелітопольщина». У дописі вказано на порушення мовного законодавства конкретними керівниками міста на чолі з його мером А.І. Мангулом, начальниками відділів освіти і культури та ін. Повідомлялося, що «в місті не більше 200 учнів з 23 тисяч вчаться українською мовою (десь кожний 60-й українець)», що російська мова панує у засобах масової інформації, у вищих навчальних закладах, у сфері культури. Стаття спричинила виступ у газеті «МВ» трьох викладачів єврейського і російського походження. Особливо обурили авторів статті риторичні запитання В.В. Гудзя «Тож якому народу служить така влада?», «Тож чи личить нам запобігати перед усім російським чи іншим імпортом, хай навіть кращим?». Виступ, супроводжений карикатурою на українця, яку зробив редактор газети М. Кумок з надписом «Хайль живе», був надрукований напередодні Дня незалежності України... Члени «Просвіти» дали гідну відсіч провокаторам у пресі, але марно зверталися до таких же агресивно-російськомовних правоохоронних органів...

Завдання дерусифікації залишаються актуальними і сьогодні, через кільканадцять років після відродження держави Україна, незважаючи на їх законодавче вирішення і «Законом про мову», і Конституцією. Як констатував провід ВУТ «Просвіта» напередодні свого VI з'їзду «На жаль, на десятому році незалежності нам доводиться працювати практично в екстремальних умовах, в умовах існування неукраїнської України. Українська мова, українська культура, книговидавнича справа опинилися у трагічному стані. Мабуть, за всю історію переслідування українського слова різними поневолювачами такого занепаду того, що для кожного українця є найсвятішим, ще не було. Книга, газета, журнал сьогодні фактично недоступні освітянину, медику, інженеру, селянину, робітникові, пенсіонеру. Адже більшість громадян України перебуває за межею бідності».

Так у 1994 році головою мелітопольської «Просвіти» був відправлений лист-звернення до центральних установ «Просвіти» і у Верховну Раду щодо упослідженого стану української мови в Мелітополі і необхідності захисту україномовних ЗМІ. Як зазначалося у листі, у 1993 році у місті була створена газета «Мелітопольские ведомости», яка під редакцією М. Кумока розгорнула «жорстоку і брудну боротьбу проти всього українського», зокрема, проти єдиного україномовного видання в регіоні – газети «Новий день».

Іншим способом донесення правдивої інформації до населення було оформлення Мелітопольською «Просвітою» постійного інформаційного стенду у вітрині центральної бібліотеки міста. Кілька років (1991 – 2001) йшла війна українофобів і комуністів проти стенду «Просвіти» включно із погрозами завідувачці бібліотекою, вимазуванням вітрини і побиттям скла, при повному ігноруванні цих фактів правоохоронними органами, але незфальшована правда про історію і сьогодення України знаходила своїх читачів. Коли ж газета «Новий день» опублікувала статтю В. Гудзя «Вандалізм», натхненники вандалізму розмістили у комуністичній газетці «Правда Мелітополя» допис «Крокодилы слёзы подпанка Гудзя». Автор допису, що заховався під псевдонімом «Алексей Беловский», закликав до збройних погромів «врагов», «воинствующих сепаратистов» і закінчив свою «творчість» жирно набраним сподіванням: «Мой дед стрелял в бандеровцев, а я надеюсь, что буду их вешать!»... Треба додати, що ні погром, ні заклики до насильницьких дій так і не привернули увагу правоохоронців незалежної України. От коли б щось подібне скоїли українські патріоти...

У Мелітополі в перші роки незалежності, до проголошення мовної орієнтації президента Л. Кучми, також існували часописи «Просвіти», зокрема, газета «В сім'ї вольній, новій» (1990 р.) та «Сьогодення і Мелітопольщина» (1992 – 1994 рр.), де висвітлювалися актуальні проблеми національно-культурного розвитку. У першій з них ще співпрацювали працівники міському КПУ П. Бельчев, А. Калініченко і відчувався вплив комуністичної ідеології, зокрема, у звертанні Товариства української мови до мелітопольців використовувалися слова Леніна.

Більш радикальною і політизованою стала газета «Сьогодення і Мелітопольщина», яку редагував і фінансував підприємець, керівник будівельної фірми «Оміст» Олександр Іотко. Окремі випуски виходили під редакцією В. Гудзя, І. Бондаря.

Христина Чупіна, уч. 9 кл. ЗНЗ №23

Т.Т. Бахтерева, учитель української мови і літератури

II. Інформаційно-видавнича робота «просвітян»

На розвиток і стан української мови мають величезний вплив засоби масової інформації. У цій сфері функціонування української мови є особливо серйозні проблеми. Основні з них – різке зниження загальної мовної культури, порушення граматичних і лексичних норм, які забезпечують правильність, точність, образність і художню цінність писемної та усної мови. Багато газет і журналів, телебачення і радіо не мають меж у використанні жаргонних і вульгарних слів, русизмів, інших запозичень із чужорідного світу.

Засоби масової інформації повинні бути зразком писемної та усної мови для слухачів і глядачів, але сучасний рівень веде до різкого зниження мовної і загальної культури людей, особливо молоді. Майже зникли освітні передачі на телебаченні і радіо з проблем української мови.

Запорізька «Просвіта» постійно підтримує телебачення і радіомовлення у Запорізькій області, періодично готує і видає в ефір передачі українською мовою.

Значну увагу «Просвіта» надає розширенню функціонування державної мови в ЗМІ. Передбачається збільшити кількість годин українського радіомовлення в області, створити нові телевізійні передачі, подати методичну, матеріально-технічну та фінансову допомогу сільським газетам.

Конституційно закріплено право громадян України на свободу думки і слова. Демократизація життя в цілому призвели до значного зростання протягом останніх років кількості засобів масової інформації, книжкових видавництв та видавничих організацій.

Збільшення випуску періодичних видань українською мовою – головне завдання «Просвіти». Запорізька «Просвіта» приділяє особливу увагу друкованим засобам масової інформації. З 1990 року

«Просвіта» постійно друкує різноманітні обласні газети: «Пороги» («Дніпрові Пороги»); мелітопольські – «В сім'ї вольній, новій», «Сьогодення і Мелітопольщина», вузівські часописи та ін. У цих газетах постійно друкуються вірші Шевченка, а також вірші менш відомих письменників, фахівців з української мови, постійно обговорюються актуальні питання сьогодення. Починаючи з перших років незалежності, «Просвіта» агітувала за передплату українських газет і допомагала їх розповсюджувати.

Силами та коштами «Просвіти» оформлено передплату на журнали для десятків районних, міських та сільських бібліотек у Запорізькій області.

Активісти «Просвіти» розповсюдили за роки незалежності десятки тисяч газет, тисячі книг і журналів патріотичної тематики, здійснили сотні виступів у різних аудиторіях на захист незалежності та українського середовища.

Товариство «Просвіта» у Запоріжжі, Мелітополі веде постійну боротьбу із ЗМІ, які ведуть трансляцію виключно мовою сусідньої держави з відповідним вульгарним, а інколи й антиукраїнським змістовим навантаженням.

«Просвіта» також дбає і про книговидання, шукає спонсорів не тільки в межах України, а й за кордоном. В останні роки збірка книжок видавництва товариства «Просвіта» поповнилася новими виданнями просвітницького патріотичного і наукового змісту. Члени товариства із обласної спілки письменників (А. Лютий, П. Ребро та ін.) видають обласний літературний часопис «Хортиця», виступають на обласному телебаченні і радіо («Весела Січ»). «Просвіта» робить все, щоб більше людей у Запорізькій області знали і любили українську мову. Задля цього вони постійно друкують газети, журнали та книги; ведуть постійну боротьбу з тими, хто зневажає мову нашої країни; постійно ведуть трансляцію на радіо та телебаченні. Силами журналістів обласної телекомпанії було знято документальний кінофільм про славетного мелітопольця – ідеолога українського націоналізму Дмитра Донцова. Проведено низку телепередач про досягнення запорізьких майстрів декоративного мистецтва, музики і театру, літературного жанру тощо.

Величезне значення для піднесення рівня самосвідомості і культури населення Запорізького краю має розповсюдження центральної газети організації «Слово Просвіти» та її обласних і регіональних видань. Зокрема, силами ентузіастів на чолі з Анатолієм Ажажею видається змістовний обласний щомісячник «Просвіти» – «Дніпрові пороги». Газета за всі роки існування стоїть в обороні українського слова, національної гідності українців, викриває фальшиві інтерпретації шовіністів щодо вітчизняної історії, українського правопису, спроби нівеляції досягнень національного генія.

Отже, Товариство «Просвіта» вносить свій посильний вклад у розширення інформаційного поля держави, у піднесення національної свідомості мелітопольців та шляхом розповсюдження і видання україномовних видань, постійних виступів її активістів у ЗМІ. На часі створення найбільш масовою суспільною організацією – «Просвітою» регулярних регіональних часописів і радіо-телеканалів для дієвого впливу на суспільно-політичні та навчально-виховні процеси сьогодення...

МЕЛИТОПОЛЬСКИЙ ГОРОДСКОЙ СОВЕТ НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ
ЗАПОРОЖСКОЙ ОБЛАСТИ
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

РЕШЕНИЕ

От 28.09.85 № 196
город Мелитополь

О регистрации " Товариства української мови і культури
Ім. Т.Г.Шевченка " в качестве самостоятельной органи -
зации, имеющей юридический статус.

Рассмотрев заявление горрабъединения Мелитопольского " Товариства
української мови і культури Ім. Т.Г.Шевченка " исполком Мелито -
польского городского совета народных депутатов

Р Е Ш И Л :

І. Зарегистрировать объединение " Товариства української мови і
культури Ім. Т.Г. Шевченка " в качестве самостоятельной органи -
зации, имеющей юридический статус.

2. Разрешить открыть счёт при Мелитопольском отделении агропром -
банка.

Сам. председателя исполкома
совета народных депутатов.

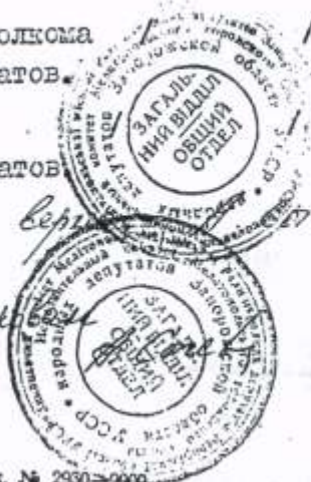
/ Б.И.Кретов.

Секретарь исполкома
совета народных депутатов

/ О.Г.Куланов.

копия верна

закон зарегистрирован

УСЬОГО НА РАХУНКУ ТАРАСОВОЇ ЦЕРКВИ – 241 192

"Обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю!"

Т. Г. Шевченко

Звернення

**до людей усього світу,
хто шанує геній Кобзаря,
хто хоче бачити Україну сильною,
заможною, згуртованою державою**

Виконуючи духовну настанову Великого Поета, Всеукраїнське товариство "Прогрес" ім. Т.Г. Шевченка у серпні 2003 року виступило з ініціативою спорудження на добровільні пожертви храму Кобзаря біля Чернечої гори в Каневі.

Тарасова церква має стати символом єднання не лише українців усього світу, а й усіх людей доброї волі, кому небайдужа доля України, хто бачить її відродження в згуртованості народу, у відновленні й плеканні його могутнього духовного потенціалу, який стане міцним стрижнем для економічного розквіту нашої держави.

Всім миром ми зведемо Кобзареву церкву, яка засвідчить, що Бог і Україна — єдині.

Реквізити для добровільних пожертв:

Міжнародний благодійний фонд

"Українська родина"

р/р № 26045200145101

В Подільській філії АКБ "Київ"

МФО 320401, ЗКПО 21709106

"Добровільні пожертви на Тарасову церкву"

Прізвища жертводавців друкуються в кожному числі тижневика "Слово Просвіти", а також будуть увічнінені на скрижалях Тарасового храму.

Оргкомітет зі спорудження Тарасової церкви:

МБФ „Українська родина”: Вул. І. Кудрі, 13/2, м. Київ, 01042. Тел. 250-96-58
e-mail: ukr_rodyna@ukr.net

„Слово Просвіти”: вул. Хрещатик, 10-Б, м. Київ, 01001. Тел./факс 228-01-30
e-mail: slovo_prosvity@ukr.net <http://slovo.prosvita.com.ua>
Передплатний індекс 30617

**Всеукраїнське
"Просвіта"**

**Товариство
ім. Тараса Шевченка**

Мелітопольське міська організація
Адреса: 72312 м. Мелітополь, вул. Леніна, 10. Т. 6-72-45

**Міському голові м. Мелітополя
Василеві Єфіменку
Секретарю міської ради депутатів
Сергію Вальтеру**

Шановні панове!

Тільки через 70 років Україна вшановує пам'ять 7 мільйонів безвинних жертв найбільшого у світі геноциду – голоду 1932-1933 рр. Наступного року виповнюється 190 років з дня народження найбільшого народного поета України Тараса Шевченка.

Враховуючи відповідні рішення Верховної ради та адміністрації Президента про відзначення цих пам'ятних дат, а також у зв'язку з необхідністю об'єктивного вивчення і належного вшанування історичної спадщини українського народу, підвищення рівня громадянської культури, патріотичного виховання молоді просимо Вас ініціювати внесення в бюджет міста на 2004 рік коштів на спорудження пам'ятника Тарасові Шевченку і пам'ятного знаку до 70-річчя голоду в УРСР.

**Голова Мелітопольської міської
організації Всеукраїнського товариства
"Просвіта" ім. Тараса Шевченка**

 В. Гудзь

Розділ 2

Т. Шевченко у творчості мелітопольських поетів

Мелітополь – черешнева земля.
І недарма його називають Медовим.
Ця замріяна даль, ця праотча рілля –
Наша віра, надійна основа.

О. Гончаренко

**Тетяна Савіна –
секретар літоб'єднання**

**Віктор Єременко – голова
літературного об'єднання
ім. П.Ловецького**

**Олег Гончаренко – член
Національної спілки
письменників України**

**Світлана Непомняща,
член літоб'єднання
ім. П. Ловецького**

Поетична

**Іван Олексенко – член
Національної спілки
письменників України**

**Олександр Фесюк – член
Національної спілки
письменників України**

**Домка Ботушанська –
член літоб'єднання
ім. П.Ловецького**

Шевченкіана

**Павло Ловецький –
письменник, член
Національної спілки
письменників України**

Мелітополя

Олег Миколайович Гончаренко – член Національної спілки письменників України.

Народився поет 5 серпня 1959 року в м. Терміртау, що в Казахстані. Через два роки батьки переїхали в Україну до м. Мелітополя. Дитячі роки поета минули у нашому мальовничому місті.

По закінченні восьмирічки, Олег Миколайович навчався у Запорізькому ТУ №5, потім працює у Чернігівському річному порту. У 1977 році письменника забирають до армії. Але де б він не був, натхнення не покидало його. Поет продовжував писати вірші.

З 1984 року він член Мелітопольського літоб'єднання ім. П.Ловецького.

Перші вірші Олег Миколайович друкував на сторінках газети «Комсомолец-Запоріжжя». Добірки його віршів з'являлись у престижних журналах і альманахах у Дніпропетровську, Харкові, Києві, Запоріжжі, зокрема в журналах «Прапор» (нині «Березіль»), «Дніпро», «Хортиця», «Великий луг». З 1991 року Олег Миколайович є членом Національної Спілки письменників України.

Перша збірка поета «Кроки дитинства» побачила світ у 1988 році. За цю збірку поетові присвоєно звання Лауреата обласної комсомольської премії ім. Михайла Андропова. У 1991 році мелітопольський поет друкує другу збірку своїх віршів «Петрогліфи». У 1996 році з друку виходить четверта збірка О.М. Гончаренка «Мрії і любов», вірші з якої поет присвячує своїй дружині Олені Вікторівні. У 2005 році вийшла нова книга «Серцебуття». У 2006 році поет збирає голоси Народу, Віри, Надії, Любові, Матері, України у збірку «Храм голосів», за яку отримав у 2007 році Міжнародну премію ім. Богдана Лепкого.

Найбільший вплив на творчість Олега Миколайовича мали вірші Тараса Григоровича Шевченка. У будинку поета, в окремому куточку, висить портрет батька нової української літератури, оповитий вишиваним рушником. Ось як пише про себе поет:

Я – бідний кобзар на дорозі сільській!

Я – ідол старий на вершині карпатській!

Я – все, що таємне, бентежне, глибоке...

Шевченківський вогонь любові до України, до свого краю протягом всього життя у душі Олега Гончаренка.

Поки... не затопчуть у Землю...

(нарис)

Ось лежить переді мною прислана з міської Малої академії наук учнівської молоді тема статті: «Роль Т.Г. Шевченка у вашому житті і творчості»...

Довго й не задумувався про таке. Від того на виступах і зустрічах ніби аж губився, коли задавали часом оце, начебто дурне запитання... Здавалося, що слово Шевченкове, як серце, звучало-було в мені завжди: з ним і народився. Тож, коли немовлям ще, несвідомо всотував мамине *«Сонце заходить, гори чорніють,/ Пташечка тихне, поле німіє,/ Радіють люде, що одпочинуть...»*, коли вчив у школі *«Мені тринадцятий минало./ Я пас ягнята за селом...»*, коли читав-зачитував «Гайдамаків», «Неофітів», «Сон»..., здавалося мені, що просто росте, набирає сили, разом зі мною і оце слово-серце.

Він же справді розбудив нас зі страшної летаргії, в яку ми впали після руїни Січі. Він же справді воскресив (!) нас, повернувши у Всесвіт з клінічної смерті кріпацтва.

Ба, можливо, саме на його поклик відгукнулися, постали (та й народилися навіть!) інші пророки народу нашого: Леся Українка, Іван Франко, Михайло Коцюбинський...

Мама колись, бозна з яких грошей, купила чотирирічному мені «Кобзар».

Носився я з ним, як з писаною торбою, чіплявся до всіх – просив почитати... Пам'ятаю, як важко, переінакшуючи слова, читала мені «Катерину» наша квартирантка, зовсім ще юна удмуртка Зіна, яка тоді щойно приїхала в Україну з далекого Уралу. Читала і плакала! Ба, ні, якщо чесно, плакали ми удвох... Ще пам'ятаю, як натрапивши на вірш «Рече та стогне Дніпр широкий...», зойкнула вона, почала, було, читати його в російському перекладі, та потім ніяково посміхнулася і відклала книжку, промовивши одне-два слова: - Тень...

По тому ж «Кобзарю» потім вже й сам я вчився читати і (що вже там гріха таїти?) говорити, бо до того «балакав».

Га-ай, сліпко! Думав, що слово народилося зі мною, а виходить, що слово народило мене!

Ким би оце й був без нього? Усьому світові – «не-приший-кобилі-хвіст»!

«Малорос»... Уже й саме «поганяло» меншовартісне яке?! Хай йому кат! А знаходяться ж такі, що й виборюють собі нині оце ганебне «звання»...

Господи! Яку ж товщину кори головного мозку треба мати, щоб навіть рідне слово не могло сягнути розумових центрів совісті, віри, любові, самовизначення? Вони ж, оті центри, і складають насправді вестибулярний апарат Людини. Не працюють вони, і починає боятися людина висоти й глибини, і нудить її від швидкості та мерехтіння виднокраїв, і шкандибає вона, як п'яна, а врешті й зовсім збивається на манівці.

Блаженні мої «полоненні брати»... А ще й хизуються: «Ми, брат, просвещьонни!»

Що й відповісти нерозумному?

Та й не читав, брате, бо ще, не приведи Господи, серце надірвеш і розум. Хіба що... один вірш Шевченків, одненький:

Отаке то, Зіновію,

Олексійв друже!

Ти все оддав приятелям.

А їм і байдуже.

Кажуть, бачиш, що все то те

Таки й було наше,

Що вони тільки наймали

Татарам на пашу

Та полякам... Може, й справді!

Нехай так і буде!

Так сміються ж з України

Стороннії люде!

Церков-домовина

Розвалиться... і з-під неї

Встане Україна.

І розвіє тьму неволі,

Світ правди засвітить,

І помоляться на волі

Невольничі діти!...

А той, бач, ще те... А той, бач, ще це... А той, бач, ще он яке...

Ляпаємо дурними язиками, братове «кирпи-гнучкошиєнкові», з високих трибун, з броньовиків та сміттєвих баків, остаточно совість втративши.

Та кожен на себе Україну – шарп!

Та кожен на себе Шевченка – смик!

Уже, ген, і в Києві – Бузина... А «дядько»... і згний на городі!

Доборолась Україна

До самого краю.

Гірше ляха свої діти

Її розпинають...

Як же ото боліло Тарасу Григоровичу, коли казав:

Я так її, я так люблю

Мою Україну убогу,

Що прокляну святого бога,

За неї душу погублю!

Людоньки! Родимці! А нам же і смертних гріхів чинити не треба, і головою накладати поки що не обов'язково! Достатньо просто любити Батьківщину і батьківщину свою, та ще себе трохи, бо вже інші знамениті пророкові слова мали б звучати нині: «І **чужого** не цурайтесь, і **свого** наuczайтесь...»

Іч, як «славно» деградували? З розмахом!

Отак тепер же і повертаймося – **лавою**.

... на оновленій землі

«Просвещённые», еге ж, – просвистали й себе, як ті блазні на ярмарку. Навіть прізвища собі перекарнали так, що й вимовити соромно. Знав одного, то він в одночасся з Охріменків «Ахрєнєнком» став...

«Ви чисті, – сказав Христос, та за тим згадав про зрадника й додав. – Але не всі...»

Не всі! Аж почулося наче:

...Того ріжуть, того в'яжуть,

Той сам себе губить...

Отак-то! Ті, котрих різали і в'язали, й мертві – між нас. А якщо сам собі – кат і ворог, згинеш безславно так чи інакше.

Бач, як набурмосилися: «Нам і руськоязичного Шевченкі хватіт!»?

Та тю-ю на вас! Тож сусідам гостина від нього – не знайомство та порозуміння.

Споконвіку ж плоди з віт, що за межу розкрилися, – сусідові! А ви оце що – дерева свої занехаяти вирішили, а дароване понадкушувати та ще й при тому чужий город витоптати?! Поливайте краще свій «садок вишневий коло хати» та гусінь бийте, щоб вистачило врожаю і нам, і вам, і всім добрим людям, бо інакше завтра такий тин по межі постане, що в тіні його зачахне й рідне, й сусідове.

А той ще, бач, горлає: - Ми з Росією і Білорусією єдині: ми – Київська Русь!

Дивлюся на стару мапу радянську, брате «терпило»... Ні! Золота Орда. Щоправда, без Китаю: вдавилися Піднебесною. Нда-а, дистанції огромого розміра! Є де загубитися, є де зникнути зовсім. Як і душу звідти винесли?! Мабуть, Божою рукою лише й далось спасіння. Любить нас Господь!

А той ще, бач скиглить: - Канонізували Шевченка і молитеся!

Час його канонізувати та любов народна, брате «нечуйвітре». Та все одно не молимося, а любимо, як душу свою, бо й сам він колись нам заповів:

Мені однаково, чи буде

Той син молитися, чи ні...

Та не однаково мені,

Як Україну злії люде

Присплять, лукаві, і в огні

Її, окраденую, збудять...

Ох, не однаково мені.

Триста років присипляли дрючком і пряником. Обікрали до нитки. І будять нас тепер лукаві перевертні, щоб ми спросоння ще й горлянки один одному дерли.

А той іще й Хмельницького згадає, та перебреше Богдана-Зіновія, з безвихіді військової ту злуку вчинившого. Переяв славу нашу гетьман, за що й карався совістю до віку.

Почитав би знічев'я хоч, брате «нетудихато»?!

Та й не читавши ні йоти, єдино сталінську «кіношну» пам'ятаючи, і сам додасть іще той нищий жебрацької «чорнухи» – мовляв, «Богдан заповів...»

Врага не буде, супостата.

І буде син, і буде мати,

І будуть люде...

Будьмо ж, Люди!

Колись сказала мені Синільга Торнадо (Слава) у Храмі голосів: - Бери його кожух і кобзу, і папаху... І геть з очей моїх, допоки не набрид! Люблю таких, як ти, – таки нема для вас меж...

Гайда зі мною, козаки! На кожного вистачить у слави по кожуху, по кобзі, по папасі. На кожного вистачить в Україні слави. На кожного вистачить у Бога України.

- А як же ота пресловута «роль»? – питаєте ви.

Ще тільки вчу її. Ще пробую вповні зрозуміти і віднайти все, що в ній Шевченком закладено. Ще репетую непотребно на «репетиціях». Імпровізую...

А зіграю, може, колись аж перед смертю, «як перед смертю», – вирвавши з грудей жагуче слово-серце, піднесу його, мов Данко, і трохи посвічу людям, поки... не затопчуть у Землю... в Україну.

Олег Гончаренко

Голос Шевченка у «Храмі голосів» О. Гончаренка

Коли я вперше взяла в руки нову книгу Олега Гончаренка «Храм голосів», мене здивувала велика кількість епіграфів. Проте, це на перший погляд, бо залишившись у храмі сам на сам, осмислюєш і переосмислюєш краще, по-своєму. Я потрапляю у священний храм, де повз мене проходять «чисті і нечисті», реальні і міфічні герої всіх вимірів і часів сходяться у Вічному Перехресті.

Священний храм, у моєму розумінні, – це Розум людський. Тут говорять, кричать, сміються, співають для того, щоб допомогти людині стати Людиною в ім'я Честі, Совісті, Істини, Любові, Віри і України. Домінантою всіх віршів є тема Життя.

Серед епіграфів Олег Гончаренко найчастіше звертається до голосу Т. Шевченка. Наприклад:

- Не спалося, а ніч, як море...

- Мов за подушне, оступили

Оце мене на чужині

Нудьга і осінь. Боже милий,

Де ж захватися мені?..

- Воскресну нині! Ради їх,

Людей закованих моїх,

Убогих, нищих... Возвеличу,

Малих отих рабів німих!

- Свою Україну любіть,

Любіть її... Во врем'я люте,

В останню тяжкую минуту

За неї Господа моліть...

Шевченко, ніби живий, є фундатором цього Храму, за якого варто помолитися заради спасіння душі. Слово Шевченка – це храмовий підголосок, що посилює подих, шепіт, стогін; і в той же час – це струна, що з'єднує нас, наше сьогодення з вимірами минулого, майбутнього, явного і неявного, безмежно-далекого і близького. Слово Шевченка Олег Гончаренко пропустив через своє серце. Ось чому ми чуємо голос Кобзаря майже у кожній з його поезій «Храму голосів». У кожному голосі: чи совісті «Жінка в чорному з білим конем», чи ліричного «Я, Саме – Той я», чи мами «Фімея Май», чи брехні «Горгона Ханда», чи віри «Осанна Вишня», чи мрії «Горицвіта Либідь», чи душі «Офелія Чайка», чи Бога «Той – Хто – Є», чи любові «Троянда Геліос» випромінюється енергія душі, що свідчить про його тверді переконання й болючі сумніви, які підносять на вершини духу і кидають

у прірву зневіри. «Храм голосів» – це поетичний діалог поета зі своєю совістю, честю, любов'ю, людиною, правдою, надією, вірою, народом, Україною. Наперекір усім і всьому поет вірить у його майбутнє, бо чекає на «Сонце... із вірою». Я сама захоплююсь поезією, але в жодного поета я не зустрічала такої густої, ускладненої асоціативної поезії; такої форми зображення образів світової культури – античної і християнської – які набувають у «Храмі голосів» символічного значення. Цим і актуальні його твори, філософічно перегукуються з нашою сучасністю. Мабуть, даремно ж удостоєні Міжнародної премії ім. Б. Лепкого.

Я вже наголошувала, що в поезіях Олега Гончаренка присутнє Шевченкове слово. Порівняймо вірш Т. Шевченка:

*Садок вишневий коло хати,
Хрущі на вишнях гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.*

і мініатюру Олега Гончаренка:

*Червень, яроліття...
Степів палюче суцвіття.
Ген бджоли мед, мов суть несуть.
І жайворонка голос чуть.
Та ще хрущі – комахи віщі
Влітають римами у вірші
І там над вишнями гудуть...*

Як бачимо, Т. Шевченко оспівував вишні, хрущі над вишнями, оспівує їх і Олег Гончаренко, тому що живе серед вишень, відчуває запах і смак бджолиного меду, спів черешень, ячання жайворонка і соловейка. Сама побудова вірша, низка тропів пов'язують ці рядки з поезією Шевченка. Або, наприклад, вірш «Поезія»:

*... Згадалось: в тишу жайворину
Для нас – малої дітвори –
Читала мати «Катерину»
В зимові довгі вечори.
І ми ненавиділи зраду:
Стиралися долі і роки, -
В ту Казку, Біблію і Правду
Вростали душі, як рядки...
Життя ще межі «Істин» крає
Та й досі спомин той – не прах:
Поезія – це шлях без краю,*

Ніч, поле, покритка в снігах.

І хоча Олег Гончаренко мало пише і присвячує творів Тарасу Григоровичу, але перегук з Шевченковим словом чуємо майже у кожній з його поезій; два поети злиті, гармонійно поєднані.

Олена Дубініна, уч. 9 кл. НВК №9

Євдокія Павлівна Атрошенко, учитель української мови і літератури

Шевченкове слово у творчості Олега Гончаренка

Був – при мислі і при силі.

Був – при кобзі і при слові.

За пісні ж йому платили

Міддю чорною од крові.

А коли затих, як злива,

Під вікном чужої хати,

Здивувались: «Чи ж можливо

В нім Месію не впізнати?!»

Це уривок з вірша «Поет» належить нашому мелітопольському поетові Олегу Гончаренку. Автор розмірковує про місію поета: не шукати легких шляхів, не розмінювати душі й таланту, вірити у рідну мову і рідний народ. Таке розуміння ролі митця споріднює творчість О. Гончаренка із здобутками геніального поета Тараса Шевченка, до образу якого він звертався у своїй творчості. Більшість віршів Олега Гончаренка – це своєрідне чистилище, пройшовши через яке, душа відроджується, набирає первісної чистоти і сили.

Тема Батьківщини стає провідною у творчості Гончаренка. Величні часи Київської Русі, образ Лаври, козаччини, Хортиці, України – знакові, виконують роль своєрідних оберегів.

Тарас Шевченко прийшов у світ зі своїм словом, коли права і гідність українців були потоптані і зневажені до крайньої межі.

Сьогодення формує риси нової людини. У яких умовах відбувається це формування? На таке питання намагається дати відповідь своєю творчістю О. Гончаренко. Ключ розуміння сучасності Гончаренком – у його художньо-історичному і філософському мисленні, у такому поетичному способі відображення реалій буття, який дає можливість сприймати красу й потворність, добро і зло, миттєвість і вічність крізь призму національного і загальнолюдського. Прагнення дійти до суті, досягнути все, що пережив наш народ, чим живе сьогодні і яким буде його прийдешнє, спонукає автора до усвідомлення себе не лише сином сучасності, а й сином історії. Як і Тарас Шевченко, нашого поета хвилюють вічні питання: хто я? хто ми? для чого приходимо в цей світ? чи спроможні досягнути космос власної душі, а не скітати «живцем, похованим в собі»?

У своїй передостанній збірці «Світ очей моїх» в окремому розділі під назвою «Козацька прикмета» автор стверджує думку про необхідність історичної пам'яті. Він переконаний, що, розбудовуючи Україну, нам конче необхідно не забувати тих, для кого «Січ і слава – не просто слова», і стверджує: «Так було і так повинно бути надалі».

Разом з тим у багатьох творах автор пише про те, що українці успадкували від предків не лише жагу волі, а й риси смердів, хлопів, рабів. У ліричній поезії «Золоті ворота» він закликає згадати величні часи древнього Києва, «щоб стати собою».

Та творчість Гончаренка – це не тільки історико-суспільні й філософські теми, а й інтимні мотиви. Він оспівує рідну хату, матір, яка не лише дала життя, а й навчила любити свою землю, на якій працювали пращури-гончарі:

Майстри суворі творять, мов боги...

І прадід мій між них за головного.

І як колись Т. Шевченко оспівав хрущі над вишнями, так і О. Гончаренко постає як люблячий син своєї землі в мініатюрі «В передчутті майбутнього».

Як і в Шевченка, ліричний герой і природа (степи, сади, земля, небо, вітер, сонце) органічно злиті, гармонійно поєднані.

У Гончаренка, як і в Шевченковому понятті, держава в'яжеться з образом своєї хати, в якій родина може жити в повній гармонії.

Віриться, що попереду в поета розлогий, сповнений творчих здобутків літературний шлях – під високими зорями на рідній землі.

Ю. Лопатюк, дійсний член МАН бере інтерв'ю у поета О. Гончаренка і отримує в подарунок його нову книгу «Собор одкровень»

***Іван Олексенко (1931 – 2004) – член Національної спілки письменників
України.***

Народився у селі Миколаївці Романського району Сумської області у селянській родині. Після закінчення семирічки учився в технікумі, потім у Київському технологічному інституті харчової промисловості. За фахом інженер-механік. З 1956 року живе в Мелітополі.

Перші вірші І. Олексенко надрукував у 1960 році в мелітопольській міськрайонній газеті «Радянський степ» (нині «Новий день») і в газеті «Запорізька правда». З того часу він постійно друкується в обласній та республіканській періодиці. З 1992 року почали виходити друком поетичні збірки «Моє серце» (1992), «На своїй землі» (1993), «Пелюстки душі», «Срібні дзвони» (1995), «Сонцекрай» (1997), «Закохався в Україну» (1999). Побачили світ і книжки для дітей, ілюстрації до яких зробив сам поет: «Прокидаюсь рано» (1993), «Ходить вересень по саду» (1994), «Лисичка» (1996). Підсумком великої і плідної творчості поета стало прийняття його до лав Національної спілки письменників України у 1996 році.

КОБЗАР

Сестрі Олі

Цвіло дитинство наше миле,
Коли украй нас полонили
Найпоетичніші слова:
«Реве та стогне Дніпр широкий,
сердитий вітер завива...»
З сестрою в батька на колінах
Сиділи ми, а батько звільна
Читав нам вірші Кобзаря.
І розцвітив піснями душі,
Неначе вранішня зоря.
Ще наказав у ту годину:
«Любіте, дітки, Україну
Так, як любив її Тарас».
... З тих пір минуло літ багато,
За рідний край поліг наш тато.
А я все згадую той час.

КАТЕРИНА

Колись малим, як ранішня зоря
Почервонить, було, вербові віти,
На пасовисько брав я «Кобзаря»,
Щоб із Тарасом сонце там зустріти.
Гуляла ще на вигоні роса,
А ми вже співчували Катерині.
Її чорнява вабляча краса
Моїм очам пригадується й нині.
Зачую лиш оспіване ім'я,
Що зазвучить немов струна чутлива, -
Згадаю Катрю і зрадію я:
Така сьогодні мила і вродлива
Вона Івася бережно веде,
Просвітлені назавжди їхні лиця.
Здається, щастя вулицею йде
І материнським поглядом іскриться.

Олена Дубініна, уч. 9 кл. НВК №9

Євдокія Павлівна Атрошенко, учитель української мови і літератури НВК №9

Шевченкове слово у творчості Івана Олексенка

У Шевченка вчилися і вчаться наші мелітопольські митці слова. Майже кожний з них відчув на собі вплив Титана української поезії. Найпершим серед них треба згадати Івана Олексенка, члена Національної спілки письменників України, який зробив значний внесок у розвиток мелітопольської поетичної спадщини. Він був людиною, безмежно закоханою в поезію. На його вірші місцеві композитори написали чимало пісень. А починалося все з Шевченкового «Кобзаря»:

*Цвіло дитинство наше миле,
Коли украй нас полонили
Найпоетичніші слова:
«Реве та стогне Дніпр широкий,
сердитий вітер завива...»
З сестрою в батька на колінах
Сиділи ми. а батько звільна
Читав нам вірші Кобзаря.*

*Грозивітих піснями душі,
Неначе вранішня зоря.
Ще наказав у ту годину:
«Любіте, дітки, Україну
Так, як любив її Тарас».*

Через усе життя проніс Іван Іванович наказ батька. Про це свідчать його вірші, які він писав серцем, схвилювано й задушевно розповідав про красу України:

*Є гінка любов до Батьківщини,
Є любов до святості добра,
До куща калини чи ліщини,
До душі широкої Дніпра.*

Крім того, Іван Іванович прекрасний художник. Малювати почав з дитинства. У Києві, коли навчався в інституті, відвідував ізоустудію при Будинку вчених. Графічні портрети людей експонувалися на виставках (в інституті, у Київському будинку вчених) у Запоріжжі на обласній виставці самодіяльних художників, в Мелітополі, а також неодноразово друкувалися на шпальтах газет. Крім віршів «Катерина», «Кобзар», намалював портрет Т. Шевченка.

Портрет Т. Шевченка, виконаний поетом Іваном Олександром

Фесюк Олександр Артемович – член Національної спілки письменників України.

Народився 26 жовтня 1914 року в Петрограді, куди його батьків змусила переїхати Перша світова війна. З 1920 року родина живе у Мелітополі. Закінчивши семирічку, Олександр Фесюк, 1932 року, вступив до Мелітопольського педагогічного технікуму і став учителем. У 1936 році вступив у Одеське художнє училище і закінчив його у 1941 році. Друкуватися Олександр Артемович розпочав у 1961 році. Його перша поетична збірка вийшла у 1975 році, а через 20 років після «Перегуку» побачила світ і друга – «Облака». Потім – «Моя луна», «Гарячий цвет» та українською мовою «Міра плати». З 1985 по 1991 роки будував і реконструював Мелітопольське літоб'єднання. До Національної спілки письменників поет увійшов у 1996 році.

НА УКРАЇНУ

Пора у путь. Через плече етюдник,
І вже позаду стольний Петербург,
Його палаци дивні і облудні,
І Петропавловський тюремний МУР.
Вітай же, вітре, душу бунтівничу
І понеси карбовані рядки
У степ широкий, де в обійми кличуть,
Махаючи руками, вітряки.
Назустріч пісня, - спілий дзвін пшениці,
Аж лунко озиваються серпи,
Мов немовлят чужих колишуть жниці
Коло грудей пов'язані снопи.
О сестри, сестри...
Зупинись, Тарасе!
Вклонися їм, на полотні звелич!
- Постій хоч трохи, паниченьку-красень...
- Який бо я вам, сестроньки, панич?
Я до пісень сумуючих охочий.
А ще до тих, що в них сама гроза.
Співаймо разом, хай не плачуть очі,
Хай не затьмарить їх сліпа сльоза.
... На полотні відтвориться картина,
Коли настане урочистий час.
І на прощання скаже Катерина:
- Не забувай нас, серденько – Тарас!

Мелітопольське літературне об'єднання імені Павла Ловецького

У 2006 році Мелітопольське літературне об'єднання ім. П.Ловецького відзначило своє 75-ліття. Це один з найстаріших літературних колективів в Україні, що випустив у світ не одного поета і прозаїка, які стали відомими не тільки у нашій країні, але й у країнах ближнього і дальнього зарубіжжя.

Згідно архівних даних відоме ім'я Дем'яна Івановича Семенова, який з 1910 року займався літературною діяльністю у нашому місті. Декілька листів від Максима Горького, з яким листувався, й досі дбайливо зберігаються у краєзнавчому музеї. Перші літературні гуртки в Мелітополі почали організовуватись з 1931 року. Інтенсивний розвиток літературного життя, який на певний час припинила війна, припав на 1955 рік. Він пов'язаний з ім'ям П. Ловецького, який об'єднав декілька гуртків у літературне об'єднання «Таврія» і керував ним до 1997 року. З 1994 року розпочався новий виток у житті місцевих літераторів – різко зросла кількість збірок, члени літоб'єднання стали частими гостями у школах, технікумах, вузах міста. З 1994 по 2005 роки видано 5 альманахів, близько 60 авторських збірок. Нині очолює літоб'єднання ім. П.Ловецького Віктор Єременко.

Віктор Григорович Єременко – голова літоб'єднання ім. П.Ловецького.

Народився 10 серпня 1937 року в м. Мелітополі Запорізької області. Перший свій вірш написав у 1956 році, будучи студентом, серйозно почав друкуватися з 1978 р. У 1994 році став членом літоб'єднання ім. П.Ловецького. Поет вміє тонко відчувати людську душу; і високі її злети відображено у поетичному збірнику «Голос серця мого», а у 2002 році – збірнику віршів «Роздуми». У 2004 році поет видає третій збірник віршів «Усе залишається людям». З листопада 2001 року В. Єременко – голова Мелітопольського літоб'єднання ім. П.Ловецького. У 2006 році видає книгу «Пісні рідної землі Домки Ботушанської».

ПРИЙДИ, ТАРАСЕ

Прийди, Тарасе, подивися –
За цю Україну ти молився?
А ще, коли ночей не спав,
Про неї Бога ти прохав?
Поглянь, Тарасе, подивися;
Зелений гай знов похилився
І вже народ твій вільним став –
Як довго ти цього чекав?
Радій, що вільна Україна!
Та подивись, у тій хатині,
Де вірші ти свої писав,
Чи краще стало? Бог не дав!
Прийди, Тарасе, помолися
Сокири нишком доторкнися.
Та ні! Не слід лихе будить.
Вже досить. Чуєш – розум спить.

ПРОБАЧ, ТАРАСЕ

Що робимо на любій нам землі?
І болем забринить струна-тривога:
Не стати, наче попіл на ріллі,
А місяцем осяяти дороги.
Та у струмках маленьких перемін
Не згаснути у промені холоднім
У розпачі не впасти до колін,
Як перед Богом падають голодні.
Не втратити любові до життя
І до братів. І горем не платити,
Не катувало нас щоб забуття,
Що розумом зуміли завинити.
Пробач, Тарасе, трапилось таке:
Той шлях, що вся громада обирала,
Бажанням слово мовивши палке, -
Ми, недбайливі, досі не здолаєш.

КОБЗАРЕВИЙ БІЛЬ

З портрета сумно дивиться Шевченко.
Що робимо? Чому йому болить?
Бо він все бачить, навіть достеменно,
І бачене для нього – чорна мить.
Вона, його рідненька Україна,
Яку, як спадок, нам подарував,
Наче спливає клином журавлиним,
А він не допоможе – Бог не дав.
Я навіть чую його тихе слово:
«Простіть мене, криниці і хати,
Що нерозумна влада
Тисне знову,
Щоб домогтися власної мети».
І зрозумію –
З болем, досить довго,
На наше покаяння він чекав...
Я нашу йому висловлю тривогу –
Він зрозуміє.
Він про неї знав.

* * * *

Если б воскрес Тарас,
Сошел на землю,
Наверное мгновенно б онемел:
«Что говорят – я это не приемлю.
Кто ж тот не умный, кто это посмел?
Еще Богдан Переясловской Раде
Сказал: «Враги... гонители хотят
Искоренить и имя русское» неправдой
Ведь Киевская Русь – то наша
Я сам писал
На украинском, русском
И никогда того не отрекусь,
Что родина моя и Ваша – просто
Единственная Киевская Русь!
Не надо лицемерить
И на Бога
Взгляд направлять, а горькие слова
Лить на людей,
Сооружать пороги,
Решив отнять нам данные права»

Пам'яті Т. Шевченка

Це один з найліричніших поетів Мелітопольського літоб'єднання. У своїх творах він визначає своє місце на землі, робить висновки, дає оцінку, показує відношення до людей, до різних явищ. Він в основному російськомовний поет, але недавно вийшла збірка його віршів українською мовою. Віктор Єременко присвятив пам'яті Шевченка вірш «Прийди, Тарасе». У цій поезії автор переживає за долю своєї України.

*Прийди, Тарасе, подивися –
За цю Вкраїну ти молився?
А ще, коли ночей не спав,
Про неї Бога ти прохав?
Поглянь, Тарасе, подивися;
Зелений гай знов похилився
І вже народ твій вільним став –
Як довго ти цього чекав?*

Поет передає душевний стан свого героя, який хоче залишити у спадок своїм дітям багату, вільну, незалежну країну. Але він незадоволений тим, що діється на його Україні:

*Радій, що вільна Україна!
Та подивись, у тій хатині,
Де вірші ти свої писав,
Чи краще стало? Бог не дав!
Прийди, Тарасе, помолися
Сокири нишком доторкнися.
Та ні! Не слід лихе будить.
Вже досить. Чуєш – розум спить.*

Тут з автором можна посперечатися. Як бачимо, вірш навіяний сумом, ностальгією, навіть деяким неприйняттям нашого сьогодення.

Тетяна Павлівна Савіна, секретар літоб'єднання ім. П.Ловецького.

Народилася Тетяна Павлівна 20 жовтня 1948 року в селі Терпіння Мелітопольського району.

Спочатку Державний азербайджанський університет у м. Баку, потім – Харківський інститут.

Перші вірші написані у 1982 році, з того ж часу почала друкуватись у газетах «Шанс», «Серп і молот», «Колокол». У 1987 році Тетяна Павлівна переїхала до Мелітополя, вийшла збірка з її віршами «Я живу в Мелітополі». Як секретар літоб'єднання, перегорнула не одну сторінку архівів газети «Новий день», щоб описати історію літераторів міста, вивчити історію літоб'єднання ім. П.Ловецького.

Хоча Тетяна Павлівна росіянка, але «Кобзар» Шевченка є її настільною книгою.

Т. Шевченко

Есть святая гора над Днепром,
Где с поэтом заветная встреча,
Вновь горят его строки огнем,
Украинцев сзывая на вече.
Украина! Лихие года –
Колиивщина, турки, поляки.
Лишь хранила твой образ звезда,
И в сражениях гибли казаки.
А в неволе мужала страна,
В сердце кровь закипала от горя.
Украина! Тарасова мука
Женский плач и суровая доля.
Верил, встанешь ты из руины,
Будет жизнь, новый день и свобода.
Будет солнце над Украиной
И потомки Тарасова рода.

*Домка Сидорівна Ботушанська – член Мелітопольського літоб'єднання
ім. П. Ловецького.*

Народилася поетеса 18 вересня 1912 року в селищі Глибоке на Буковині в бідній родині. У літоб'єднання ім. П. Ловецького прийшла у 60-ті роки.

* * * * *

Немає другої України,
Немає другого Дніпра,
Де так вільно пісня лине
Про сонце правди і добра.
України другої немає –
Одна Чернечая гора,
Де веде духу спочиває.
Борець за волю – наш
Тарас. І я до тебе серцем лину,
Тобі – мій спів, думки, снага.
Моя Радянська Україна,
Росії сестро дорога...

* * *

«Розкуйтеся!...»
«Братуйтеся!...»
Казав батько наш Трас.
А ми й досі
У кайданах...
Вже б і скинути їх час!
Вже пора нам,
Браття милі, -
Гуртуватися, пора!
І на місці
Світу злого
Спорудити світ добра.
В добрім світі
По-новому
Разом з правдою іти
Та під сонцем
Щастя й волі
Жити спільно, як брати.

Кобзар у житті та творчості Домки Ботушанської

Серед своїх учителів народна поетеса з глибокою пошаною називає ім'я Великого Кобзаря України, на його віршах навчалась вона читати, з ним опанувала літературну мову.

У день, коли дочці Домні виповнилося дев'ять років, батько зробив перший дарунок – «Кобзар» Тараса Шевченка.

- Оце даю тобі, дитино, – сказав селянин-бідняк з Глибокої, – й буде твоя наука. Читай і запам'ятовуй та розуму набирайся... Виростеш – людиною станеш...

- І з цього дня моє дитинство і юність нерозлучно були пов'язані з думами – піснями Кобзаря, – згадувала пізніше Домка Сидорівна Ботушанська. – Мені часто хотілося так уміти думати, писати, малювати. –

Відтоді буковинська дівчина не розлучалася з «Кобзарем». Він став її другом і радником.

Тарас Шевченко своїми творами відкрив дівчині очі на життя, навчив розпізнавати добро і зло, правду і кривду, пробудив бажання бути корисною для свого гнобленого народу, боротися за його щастя. Про це вона пише у вірші «Тарасова дума»:

Тарасова дума дала мені ліру,

Дала мудре слово розмовляти з миром.

Тарасова пісня настроїла голос,

Дала прозірливість глядіти навколо,

Очам дала ясність, серцю дала струни...

До хати Ботушанських часто заходив Нестор Ткачук – один з організаторів підпілля на Буковині, який підтримував інтерес дівчини до Кобзаря. Одного разу він приніс їй портрет Шевченка і сторінку з журналу, на якій було зображено робітника – велетня, сповненого гніву й готовності до боротьби. Скориставшись цими малюнками, Домка створила картину-пано. На замовлення Н. Ткачука намалювала й портрет Т.Г. Шевченка як символ нескореності, незламності духу українського народу, невмирущості його культури, яка на той час на Буковині не тільки заборонялась, а й переслідувалась.

Засобом популяризації ідей Кобзаря було відзначення його ювілеїв, проведення вечорів, концертів на честь поета, читання творів, виконання пісень на його слова. Активною учасницею цих заходів була й Домка Ботушанська. 1929 року в Глибокій готувалися відзначити 115-річницю з дня народження Шевченка. Готували вечір-концерт. Домці доручили виступати на ньому з рефератом. З радістю, тривогою і хвилюванням 17-річна дівчина готувалася до свого першого виступу. Клуб у Глибокій, в якому повинен відбутись вечір, був переповнений. Але, як згадує Домка Ботушанська, «у залі вже були всі наготові і для «безпеки»... Станційна поліція та

жандарми з глибоцьким шефом, а також був повітовий шеф жандармерії із Сторожинця. Він ходив за кулісами з одного кінця в інший... У цей час підступили до мене жандарми і повели через службовий хід. Але там під дверима вже більша частина молоді чекала, кинулася навперейми і вирвала мене із рук жандармів...»

Через кілька днів у хаті Ботушанських з'явилися жандарми, зробили обшук, забрали півтора десятка газет «Боротьба», кілька заборонених книжок, у тому числі і «Кобзар» Шевченка, щоденник дівчини, зошит з її віршами.

Дівчину та її батька заарештували, вчинили допит. Звинувачували у зв'язках з більшовиками, з Росією. Як згадувала Домна, «батька забили до півсмерті (за виховання дочки), а мене довго держали на «постерунку»... Сам Вербовський, глибоцький протоєрей, читав та перекладав пану-шефу значення і зміст моїх віршів, за що в присутності того священика шеф поліції наніс мені два удари, від яких я втратила свідомість. З того часу я зовсім зненавиділа попівську рясу».

Відтоді родина Ботушанських була під наглядом поліції. Та це не злякало дівчину, не примусило її відступитися від обраного нею шляху.

У 1932 році вона організувала у Глибокій театральний гурток молоді. Силами учасників було підготовлено й поставлено на сцені п'єсу Шевченка «Назар Стодоля». Після вистави Домку, її батька арештовують знову.

У вірші «Розкуйтеся! Братайтеся!» Домка Ботушанська в дусі революційної поезії того часу, посилаючись на Шевченка, кличе до дії, до боротьби:

- Розкуйтеся! Братайтеся! –

Казав батько наш Тарас.

А ми й досі у кайданах...

Вже б і скинути їх час!

Вже пора нам, браття милі, -

Гартуватися пора!

І на місці світу злого

Спорудити світ добра!

Під впливом Шевченка у поезії Д. Ботушанської щораз сильніше звучав мотив возз'єднання українських земель, дружби народів. Поетеса щиро бажала:

Щоб злу неправду правда побідила

В нужденні хати світочем ввійшла...

Щоб любов з'єднала народи щасливі

І сонячним шляхом в завтра повела.

І ось настав цей довгожданий час. Мрія, за яку боролися багато років трудящі Буковини, збулася. 28 червня 1940 року була надана братня допомога буковинцям. З хлібом-сіллю, з квітами зустрічали вони своїх визволителів.

Возз'єднання Буковини з Радянською Україною сприймалося Ботушанською як втілення заповітів великого Кобзаря. Ось тому в такий щасливий час поетеса Буковини зверталася, немов до живого, до свого вчителя. У вірші «Зашуміли бистрі води» читаємо:

***Встань, Тарас, борче правди,
На люд подивися.
Вже кайдани ми порвали,
З братом обнялися.
Об'єднались ми брат з братом,
Вільна Буковина...***

Немов перегукуючись зі своїм учителем, Домка Ботушанська створює вірш «Немає другої Вкраїни», в якому прославляє Україну, вільну, щасливу, могутню, у колі братніх народів. Використовуючи анафору «Ні, другої Вкраїни немає», поетеса славить нове життя возз'єднаної в єдиній Радянській державі Північної Буковини, передає почуття радості, гордості за щасливий оновлений край.

Отже, Кобзар відіграв вирішальну роль у житті й творчості Домки Ботушанської, допоміг молодій поетесі зрозуміти життя, визначити своє місце в боротьбі на новий суспільний лад.

Творчість Т.Г. Шевченка сприяла розвитку української прогресивної літератури на Буковині. Вона знайшла Юрія Федьковича й Сидора Воробкевича, напоїла своїми чарами Ольгу Кобилянську, Євгенію Ярошинську, Івана Діброву, Данила Харов'юка, додала творчої снаги молодому поколінню письменників краю, які вели активну боротьбу проти соціального й національного гніту в умовах королівсько-румунської окупації. Гострою зброєю у їх боротьбі за новий суспільний лад, за возз'єднання краю в єдиній Радянській державі стало слово Тараса Шевченка

Світлана Непомняца, член літоб'єднання ім. П.Ловецького

* * * * *

Я йду стежиною Шевченка
Туди, де щирістю колись
Його рядки відізвались
В душі поета Симоненка.
Де відгукнувся кожен дзвін
Луною міцною над краєм,
І ми пішли угору плаєм,
Куди вів думкою нас він.
І естафету їх приймаю,
Щоби продовжити цей путь,
Що приведе коли-небудь
Народ до волі водограю.
Ні, не пихата, не зухвала,
І боязко рушати з хати,
Щоб вчитись серцем заспівати
І сумнівів в душі чимало.
Але невтримно рветься слово
В блакить, з неволі на свободу,
Бо бути я хочу народу
Корисною обов'язково.
Допомогти, злічити рани
Зневіри. Відродить сумління,
Щоб наблизити прозріння
І час, коли спадуть кайдани.

Наша сучасниця, мелітопольська поетеса Світлана Непомняща, розкрила у вірші «Я йду стежиною Шевченка» велич безсмертного поета, на слові якого вчилось не одне покоління українських митців:

***Я йду стежиною Шевченка
Туди, де щирістю колись
Його рядки відізвались
В душі поета Симоненка.
Де відгукнувся кожен дзвін
Луною міцною над краєм,
І ми пішли угору плаєм,
Куди вів думкою нас він.***

І цю естафету приймає авторка, щоб продовжити той шлях, що «приведе коли-небудь народ до волі водограю». Правда, поетеса боїться «рушати з хати» та й «сумнівів в душі чимало», але бажання бути корисною народові перемагає:

***Але невтримно рветься слово
В блакить, з неволі на свободу,
Бо бути я хочу народу
Корисною обов'язково.
Допомогти, злічити рани
Зневіри. Відродить сумління,
Щоб наблизити прозріння
І час, коли спадуть кайдани.***

Так Шевченко своїм словом пробудив у авторки її національну гідність, її самоусвідомлення, закликав бути патріоткою і дбати про рідну землю.

Відгомін шевченківських традицій зустрічається і в поезії **Бобухи Володимира Анатолійовича**, лікаря-терапевта вищої категорії. Його улюблений жанр: розкриття психології душі і філософії буття. Образом Шевченка пересипана поезія-присвята «Тарасу Григоровичу Шевченку». Тут стверджується геніальність Шевченкового слова.

Шевченко для В. Бобухи – беззаперечний національний геній, високе слово якого ніколи не вмере для українців як і наш гімн.

ТАРАСУ ГРИГОРОВИЧУ ШЕВЧЕНКУ

«Реве та стогне Дніпр широкий» –

Це перший гімн в народі йде,

Й Тараса твір на вічні роки

В серця і душу увійде.

«Ще не вмерла Україна»

Й ніколи більше вже не вмере! –

Це другий гімн співа країна,

Поки ще «Стогне Дніпр й реве»

Авдєєнко Сергій Іванович народився у Мелітополі Запорізької області. Закінчив Літературний інститут Горького у Москві. Прозаїк, драматург. Друкувався в українських журналах “Україна”, “Березіль”, “Донбас”, “Радуга”, в російських – “Москва”, “Дон”, “Студенческий меридиан” та інших. Переможець Всеукраїнського літературного конкурсу 1993 року на кращий твір для дітей.

Автор трьох книжок: документальних повістей “Последний атаман” (1995), оповідань та казок для дітей “Медалі” (1996), історичних повістей та оповідань “Смерть сексота” (2003). Живе і працює в Мелітополі. У книзі “Тисяча й одна смерть” (2006) зібрав цікавий матеріал про останні роки життя і творчості Т.Г. Шевченка.

ШЕВЧЕНКО Тарас Григорович (1814-1861) - український поет, художник, творець нової української літературної мови.

1847 року за участь у діяльності Кирило-Мефодіївського братства Шевченко був заарештований і відісланий рядовим солдатом в окремих Оренбурзький корпус. Повернувся у 1858 році до Петербургу з підірваним здоров'ям. У тяжких умовах царської солдатчини Шевченко нажив ревматизм, давалася взнаки й цинга, раз у раз трясла малярія, і як наслідок цих недуг, з'явилася невиліковна хвороба серця і печінки. Дбати про своє здоров'я поет не звик, до лікування ставився з неохотою. Несприятливі були й побутові умови: тісні майстерня й «кабінет-спальня» в Академії мистецтв, отруєне кислотами для гравірування повітря, не при звичайсь він за довгі роки й до петербурзького клімату. Допікали нестатки, думи про заробітки. Особливо дошкуляла туга за Україною, самотність, гнітило перебування «під наглядом» поліції. Шевченко постійно побоювався нової розправи.

У листопаді 1860 року поетові стало так погано, що, незважаючи на свою терплячість; змушений був звернутися до відомого в Петербурзі лікаря Едуарда Барі. Той оглянув хворого, вислухав легені й серце і, приписавши ліки, порадив берегтися, але здоров'я Шевченка день за днем погіршувалось. Новий, 1861 рік, останній рік свого життя, поет зустрів тяжко хворий.

Письменник Богдан Чайковський докладно описав останні години життя Шевченка у своєму романі-есе:

«У ніч з 24 на 25 лютого Шевченко зазнав надзвичайно тяжкого нападу грудної жаби. Нестерпний біль не давав йому лежати, цілу ніч він кидався в постелі. А на ранок 25 лютого йому виповнилося 47 років. Перший привітати прийшов М.Лазаревський. (Один з шести братів Лазаревських, з котрими дружив Шевченко. — С.А.). Автор «Кобзаря» сидів на ліжку, вп'явшись руками в сінник, тяжко страждав — ледь-ледь вимовляв слова:

- Напиши братові Варфоломію, що мені дуже недобре...

Невдовзі приїхав лікар Барі. Вислухавши хворого, сказав, що водянка «кинулась в легені». Поклали «мушку» на груди, хворому стало трохи легше. Тоді йому прочитали поздоровчу депешу з Харкова.

- Спасибі! — тільки й зміг вимовити.

Попросив відчинити квартиру, випив склянку води з лимоном, ліг. Здавалося, задрімав.

Близько третьої години дня з поздоровленнями надійшло ще кілька друзів. Шевченко сів у ліжку, через кожні п'ять — десять хвилин все запитував, коли буде лікар. Просив, щоб дали опій — забутися уві сні.

Коли друзі пішли додому і Шевченко лишився з Лазаревським, почав говорити, як би йому хотілося побувати на Україні. Сподівався на краще:

- От якби додому, там би я, може, одужав...

Декілька разів повторив, як йому не хочеться померати.

На 9-ту годину вечора приїхав доктор Круневич укупі з Барі. Вони вислухали пацієнта: вода наповнювала легені. Поставили «мушку». Трохи полегшало. Зачитали поздоровчу депешу з Полтави: «Батьку! Полтавці поздоровляють любого Кобзаря з іменинами і просять: утни, батьку, орле сизий!». Шевченко уважно слухав, тихо мовив:

- Спасибі, що не забувають...

Лікарі спустилися вниз. Поет звернувся до друзів:

- Чи не засну я — заберіть вогонь!

Але хвилин через п'ять погукав:

- Хто там? Покличте лікаря!

З'явився Барі.

- У мене знову починається пароксизм. Як би зупинити його.

Поклали йому на груди гірчичники.

Об одинадцятій ночі прибув М.Лазаревський з приятелями. Хворий сидів у ліжку в темряві — йому було дуже зле. Лазаревський сказав, що, можливо, вони йому заважають?

- І справді, так, — погодився Шевченко. — Мені хочеться говорити, а говорити важко. Його залишили наодинці.

Ніч минула в муках: біль у грудях не давала Шевченкові лягти — він сидів на ліжку, спершись на постіль руками. То запалював, то гасив свічку. До друзів, що чергували внизу, не озивався.

О п'ятій годині ранку поет попросив чаю у слуги М.Лазаревського, що був при ньому, і випив склянку з вершками.

- Прибери ж ти тепер тут, — попросив, а я зйду вниз. Ступивши на сходи, охнув, утратив свідомість і впав. Смертю сталася раптово — внаслідок паралічу серця. Слуга підняв його і повідомив Лазаревського.

Була неділя, 26 лютого, п'ята година тридцять хвилин...

Надвечір того самого дня найближчі друзі перенесли після панахиди тіло померлого в академічну церкву. Зразу ж було надіслано телеграми з сумною звісткою в Україну.

Пізно увечері на квартирі М.Лазаревського зібралися Шевченкові друзі на раду, як ліпше вшанувати пам'ять геніального сина України. Згідно з його поетичним заповітом, ухвалили перевести прах покійного в Україну й поховати над Дніпром, спорудити пам'ятник...

27 лютого друзі і прихильники поета прийшли віддати йому останню шану. У притворі академічної церкви стояло біле віко домовини, а перед амвоном на чорному катафалку видніла сама домовина, обтягнута білим златоглавом. Червоні ролети на вікнах церкви були спущені, і від них падало червонясте світло на спокійне обличчя покійного, яке зберегло на собі знак тих благородних дум, що не полишали його за життя. Кілька художників з папером і олівцями в руках стояли ліворуч од домовини й малювали...

Шевченка в труні зарисували Микешин, Жемчужников, Верещагін, М.Дмитрієв та П.Ейснер. Скульптор Клодт зняв з небіжчика гіпсову маску.

28 лютого відбувся похорон. Служили поховальну обідню... Майже всі петербурзькі письменники, вчені, журналісти, актори прийшли віддати останню шану Кобзареві України...

У другий половині дня жалобна процесія рушила: відкриту домовину несли студенти на руках до самого Смоленського кладовища, до могили. Університетська набережна від Дворцового до Миколаївського мосту була буквально запруджена народом. У цей час посипав густий сніг.

- Се діти послали з України свої сльози по батькові – проказала якась жінка-українка...

І ось над тим місцем Смоленського кладовища, де в юні роки полюбляв малювати й думати свою думу молодий художник і автор «Кобзаря», останній раз пролунала «вічна пам'ять», і домовину тихо опустили в могилу, яку зразу ж вкрили квіткові вінки... Сюди майже два місяці приходили друзі й шанувальники автора «Кобзаря»...

26 квітня домовину викопали, поклали в спеціальну свинцеву, яку накрили червоною китайкою і поставили на траурний віз. Жалобна процесія рушила через усе місто до вокзалу.

27 квітня прибули до Москви. З вокзалу домовину перенесли на Арбат у Тихонівську церкву, де відправили панахиду, на якій були видатні вчені Бодянський і Тихомиров та чимало московського люду. З Москви в Україну прах Шевченка везли кіньми поштовим трактом, добре відомим поетові за життя.

О сьомій годині шостого травня траурний віз, прикрашений вінками — лавровим з Петербурга, миртовим з Орла, свіжими квітами з Ніжина, прибув до Броварів. Без спеціального дозволу в'їзд у Київ заборонили. Однак студенти й гімназисти, не чекаючи дозволу світських та духовних властей, хотіли везти домовину через усе місто, прямо в університетську церкву. І власті, побоюючись, аби такий ажіотаж не спричинився до політичної демонстрації, дали

дозвіл завезти прах Шевченка в Київ, до Рождественської церкви на Подолі. Молодь зразу ж випрягла коней і власноруч везла домовину кілька кілометрів од лівого боку Ланцюгового мосту до поштового майдану. Десь надвечір дісталися Рождественської церкви, до якої вже приставили поліцію, а над ранок з'явилася й кінна жандармерія...

О другій годині дня, о четвертій годині, траурна процесія рушила з Рождественської церкви. Домовину поставили на нари й понесли на руках понад Дніпром, що тієї весни, як і за життя поета широко розлився. До Ланцюгового мосту, де стояв пароплав «Кременчук», попереду процесії їхали на конях два жандарми, за ними йшов хор «не солдатської, а городової музики», потім «пливла» домовина, накрита «китайською – заслугою козацькою». Похід розтягнувся на цілу версту. Зупинялися, проголошували промови студенти Стоянов, Антонович, Драгоманов...

О сьомій годині ранку, восьмого травня, пароплав «Кременчук», на борту якого супроводили Шевченкову домовину його брати і сестри, свояк з родиною, Сошенко, Чалий, Віктор Забіла, О.Лазаревський, Честахівський та велика група студентів, серед них Микола Лисенко, Михайло Старицький, Тадей Рильський, Павло Житецький, відплив до Канева.

Наступного дня на канівській пристані зібралися місцеві жителі й селяни з навколишніх сіл зустрічати Шевченкову домовину...

У Каневі домовину знову поставили на нари й урочисто понесли на руках до Успенської церкви. 9 травня відбулася багатолюдна панахида.

10 (22) травня ховали Шевченка. Протоієрей Малевич сказав жолобину промову. Від церкви поховальний хід рушив на Чернечу гору. Замість волів упрягся люд хрещений, і повезли діти свого батька, що повернувся з далекого краю до свого дому. Везло спершу парубоцтво, потім любі канівські дівчата. Котрі дівчата не мали де притулитися до воза, почали ламати віти й устеляти дорогу. Покрилась Кобзарева дорога зеленими вітами, як зеленим килимом заслана.

О сьомій годині вечора 10 травня 1861 року опустили домовину з прахом геніального сина України, видатного поета й художника Тараса Григоровича Шевченка на могилу на Чернечій горі...»

Карлова Наталія Василівна народилася в м. Мелітополі. Закінчивши в 1979 році мелітопольську середню школу №5, вступила до Запорізького педагогічного училища. Закінчила названий заклад і отримала кваліфікацію вихователя дитячого садка.

З дитинства захоплювалася малюванням, тому, навчаючись у педучилищі, закінчила 2-річний курс громадських професій за спеціальністю художник-оформлювач. Чотири роки працювала в дитячих садках м. Запоріжжя, а з 1985 року – в дитячому садку №47 м. Мелітополя. Закінчила заочно повний курс МДПУ з спеціальності вчитель української мови та літератури.

З 1994 року працює в ЗНЗ №11 м. Мелітополя. Завжди намагається займати активну життєву позицію у навчально-виховному процесі молодого покоління.

СПОГАД

«Садок вишневий коло хати...» –

Почула вперше я з уст тата,

Коли малою ще була.

Дитячу душу зворушила

Картина тая мила:

Над вишнями гудуть хрущі,

Дівочий спів, плугатарі,

Сім'я щаслива коло хати,

Маленькі діточки і мати.

А пісня тиха солов'я

Любов у серце заронила

До того раю на Землі,

Яким є наша Україна.

Зійшла вечірня зоря,

Й яскрава зірка Кобзаря

Дитячу душу освітила,

Незнаний шлях мені відкрила

У світ Шевченківських бажань,

Думок і щирих сподівань.

ДАНИЙ ВО СПАСІННЯ

Зима усе хазяйнувала:
Нікому волі не давала,
Вітри на землю засилала,
Дніпро під кригою тримала,
Морозом скути всіх хотіла.
Але народ наш не дрімав,
Не стогнав і не ховався.
На милість Бога сподівався,
Та чуда з неба не чекав.

Весна зійшла тоді
На землю непомітно.
Ступаючи і стиха, і повільно,
Вона дитя в подолі принесла
Та й добрим людям віддала.
Мати синочка прийняла,
Перехрестила, сповила,
Пречистій свічку запалила,
Щоб доля добрая любила
Тараса – милу їй дитину.

От тільки в ту лиху годину
Ніхто й не думав, не гадав,
Що та дитина – Божий дар
Стражденній неньці-Україні,
Її народу во спасіння.

Відтоді кожен, хто вночі
Моливсь, до неба звівши очі,
Яскраву зірку помічав
В ясну погоду та негоду
І більш надії не втрачав.

ПІСНЯ ЛЮБОВІ

Твори Шевченка – пісня любові
До матері й батька, братів по крові,
До гір високих, ланів широких,
Річок веселих, садків вишневих,
До мови співучої, молоді квітучої
Із славного роду,
Що живе в країні – вільній Україні.
Твори Шевченка – колыска слова.
В них живе велична українська мова:
Дивна, солов'їна, неповторна в світі.
Її можна тільки серцем розуміти.
Її треба вчити, берегти, плекати
І своїм нащадкам у спадок передати.

КОБЗАРЕВЕ СЛОВО

Минуло весен вже чимало,
Як Кобзареве серце битись перестало,
Але його величне слово,
Живе та діюче й сьогодні,
Наповнює повітрям свіжим груди,
Звучить велично всім і всюди.
Лунає впевнено, правдиво
І переконливо на диво,
Неначе знов живий Тарас
Звертається до нас:
«Чи є що лучче, краще в світі,
Як укупі жити,
З братом добрим добро певне
Познать, не ділити!...»

Є ШЕВЧЕНКО – Є УКРАЇНА

Нема без батька Батьківщини,
А без Шевченка – України.
Нема без матері дитини,
Як без батьків нема родини.

Тарас – наш батько.
Батьківщина – Вкраїна – ненька,
А родина – народ, що з прадіда до діда
На кручах сивого Дніпра
Собі виборював свободу
І добре ім'я своєму народу.

Немає темряви без світла,
Літератури – без Кобзаря.
Його слово невмируще
І нам дало вічне життя.

Шевченка – батька незриму сутність
Ми відчуваємо в собі.
Його поезія повнить душу,
Теплом розходиться по крові,
Мобілізує розум, силу;
Хочеться діяти, не зволікать,
А поки б'ється добром нагріте серце,
«... думать, сіять, не ждять
І посіяне жать».

«У МАЙБУТТЯ ІДЕ ПРОРОК ЗОРІ...»

(матеріал до відеофільму)

Тарас Шевченко... Невичерпаний, нескінченний, незупинний. Волею історії його ототожнено з Україною, і разом з її буттям триває і Шевченкове, вбираючи в себе нові дні й новий досвід народу, озиваючись до нових болів і дум, стаючи до нових скрижалей долі.

Шевченка розуміємо настільки, наскільки розуміємо себе, свій час і Україну в нім. І наша доба, як і кожна попередня, прагне наблизитися до розуміння. Шевченко сам приходить у наш час. Проте й ми повинні йти в його час. Тільки так між нами й ним глибшатиме взаєморозуміння.

Про Тараса Григоровича Шевченка – поета і людину – написано вже не одну сотню книжок мовами різних народів світу, не одну тисячу наукових розвідок та публіцистичних статей, і немає числа виголошеним на його честь доповідям та промовам. Перед його геніальністю всі покірно схиляють голови, і немає жодного українського поета, який навіть подумав би про суперництво з Шевченком.

Любов до Шевченка, як релігія, об'єднує всіх: поетів і прозаїків, літніх людей і зовсім юних.

І сьогодні під «одним дахом» зустрілися наші мелітопольці: Олег Гончаренко, Микола Рибка і Володимир Ломако – такі різні за віком, манерою творчості, але яким особливо дорога і близька творчість великого Кобзаря. У кожного з них свій Шевченко.

Олег Миколайович Гончаренко

Такі поети, люди з таким духовним космосом як Олег Гончаренко, не можуть жити без Батьківщини з усіма її складовими – до найбуденніших...

Як і більшість поетів, вірші Олег Миколайович почав писати ще в шкільні роки. Знайомство з маститими письменниками, участь у семінарах обдарованих літераторів, але найперше – постійна внутрішня робота поступово перетворили початківця на майстра. Рясні публікації привернули на нього й увагу видавців. Одна за одною вийшли у світ книги «Крона дитинства», «Петрогліфи», «Тяжіння сонця», «Мрія і любов», «Дорога крізь хату», «Серцебуття», «Храм голосів».

А невдовзі прийшло й визнання. Він став лауреатом премій: обласної молодіжної, премії Фонду Спілки письменників «Літературна скарбниця» та Міжнародної – ім. Б. Лепкого. Він є членом Національної спілки письменників України.

Найбільший вплив на творчість Олега Миколайовича мали вірші Тараса Шевченка. У будинку поета, в окремому куточку, висить портрет Кобзаря, оповитий рушником. Ось як пише про себе поет:

Я – бідний кобзар на дорозі сільській.

Я – ідол старий на вершині Карпатській.

Шевченківський вогонь любові до України протягом усього життя горить у душі поета.

Олег Гончаренко:

«Якщо говорити про Тараса Шевченка, то важко визначити його пересічними мірками. Він з дитинства входить в нашу душу, з колискової матері, з віршами бабусі. Коли виміряти Шевченка на Олега Гончаренка, то шукати треба в дитинстві, коли в 6 років мама подарувала мені «Кобзар». У нашій хаті було дві книги – Біблія і «Кобзар».

Хто ще з поетів міг так сказати:

Свою Україну любіть...

Є ще слова, які я, як християнин, боюсь повторити:

Я так її, я так люблю свою Україну убогу,

Що проклянута неї Бога і свою душу погублю...

Нам зараз не треба нічого шукати, проклинати, бо ми вже маємо Україну. Нам треба тільки відкрити душу і любити її. Коли писав вірш «Голос месії», то подумав: що сказав би Кобзар про сучасну Україну.

Є якийсь символізм у тому, що всі політики приміряють його на себе, а на мій погляд, краще б вони жили по-шевченківськи.»

Михайло Григорович Рибка

Професійний журналіст. Член Спілки журналістів України. Голова літературного об'єднання ім. Павла Ловецького з 1983 по 1984 роки. Зараз працює кореспондентом газети «МВ». Прозаїк. Його оповідання й повісті друкувалися в багатьох журналах і газетах колишнього Союзу, а сьогодні – в газетах «МВ».

Для того, щоб якнайбільше, якнайповніше передати своє поклоніння перед Кобзарем, прозаїк в уста своїх героїв вкладає рядки Тарасових віршів.

Інтерв'ю з Михайлом Рибкою

З.В.: Якою була Ваша перша зустріч з творістю Шевченка?

М.Р.: Творчість Кобзаря увійшла в моє життя з того моменту, коли я тільки почав себе усвідомлювати. Від матері почув про Тараса, вона не тільки читала, цитувала, а й співала рядки з Шевченкових поезій: «Прийшла», «Катерина», «Гамалія», «Гайдамаки»... Перша книжка, яка потрапила до рук у бібліотеці, – був «Кобзар».

З.В.: Як Ви вважаєте, ким є Шевченко для України?

М.Р.: Це національна ідея, але яку не треба обожествляти.

Володимир Семенович Ломако

Один із сучасних поетів, чиє творче обдарування розкрилося порівняно пізно. Причин тому багато. Мабуть, гостра потреба висловитися, вихлюпнути назовні всі пристрасі, що вирували в душі, все, що підвладне людським емоціям, затьмарило всі інші почуття й бажання. І ось впродовж багатьох років накопичений досвід реалізувався в книги. Поезії В.С. Ломако – щирі, схвильовані сучасним і майбутнім України. Життя Шевченка, його творчість вже багато років дають йому поетичного спокою.

Для В.С. Ломако Кобзар – це цілий світ образів, почуттів, думок, ідей. Саме ним, багатим Шевченківським світом, бажання проникнути в нього глибше, викликані до життя рядки написаного.

Володимир Ломако:

«Ім'я Тараса Шевченка пам'ятаю зі слів батька: «Кожен народ має свого генія: Англія – Шекспіра, Україна – Кобзаря». Я все життя захоплювався і буду захоплюватися силою духу, мужністю великого Кобзаря».

Величний образ Кобзаря, його мудрість, сила обдарування, сила впливу, його загальнолюдське значення – саме таким постає Тарас Григорович з вірша «Зустріч з Кобзарем» зі збірки «Наодинці з собою», виданій у 1999 році. У п'ятій книзі поета, написаній російською мовою «Наша жизнь – колесо», виданій у 1998 році, є розділ «Імена». Епіграфом до цього розділу взяті саме слова Тараса Шевченка «Мертвим і живим...». Поезія-роздум про роль Кобзаря в суспільстві «Читаю Шевченка сумний «Заповіт» зі збірки «Наодинці з собою».

Зовсім недавно ми пережили велике щастя – воскресіння держави свого народу, здійснили святий Шевченків заповіт:

В своїй хаті своя й правда,

І сила, і воля.

З ласки Божої здійснилася мрія великого українського поета – Україна стала незалежною державою. Його слово може стати тим джерелом живої води, якої так прагне сьогодні людська душа.

Юні поети Мелітополя,

**Лауреати шевченківського
тижня 2007 року**

На роковини Шевченка

(есе)

Життя швидкоплинне, скороминуче, тому треба встигнути зробити щось гарне за цей короткий проміжок часу, щоб тебе запам'ятали, щоб лишився по тобі слід у серцях і душах хоча б кількох людей. А коли тобі пощастило лишити слід по собі в душах мільйонів та ще й на віки, то ти геній.

Проживши 47 років, Тарас Шевченко лишив після себе цілу епоху. Епоху сліз, гніву, одчайдушної віри у світле майбутнє. І хай це майбутнє не настало, хай багато в нашому житті ще несправедливості, ницості, убогості душевної, але я вірю, що справдяться всі мрії Великого Кобзаря і засяє на небосхилі зоря України, – щасливої, заможної, справедливої!

Так буде, бо цього прагнуть люди, цього прагне народ, тому і не заросте ніколи стежка до Тараса! Читаймо ж, вивчаймо, ростемо до його вершини людської гідності.

Оксана Філоненко, уч. 9 кл. ЗНЗ №24

ЧОМУ? (ДО ШЕВЧЕНКА)

Я прочитала твої твори,

Я знаю, щиро ти писав,

Але ж питаю знов і знову,

Чому ти радість не пізнав?

Чому!? Тому що біль нестерпний

Всю твою душу розривав!

Тому що за народ свій смертний

Ти плакав, Богу сповідав!

Тому що все життя кохав ти,

Але взаємність не пізнав.

Тому що люди волю добували,

Свою свободу ще не відчували...

Читаючи твої вірші,

Про що писав, волів і думав ти?

Я збережу їх у душі

І пронесу їх крізь віки!

Романюк Ольга – учениця 8-А класу ЗНЗ №7. Писати вірші почала ще з 5-го класу, спочатку російською мовою, а потім українською. Збудником цього була пісня, якою захоплювалася Ольга. У її поезії звучить любов до рідної землі, неньки – України, пошана до реформатора української мови Т.Г. Шевченка.

ТАРАС

Родився хлопчик на Вкраїні
В далекі ті кріпацькі дні,
Коли згорала рідна Ненька
В свавіллі царської огні.

Дитинство в муках він провів нелегке,
Утратив всю свою сім'ю,
Та іншим він віддав назавше
Життя своє і долю всю свою.

Художник і поет, великий майстер слова
Подарував нащадкам свій «Кобзар»
Мільйони гідно вирости і жили,
Спираючись на цей безцінний дар.

Борець за волю – він вселяє віру
У світле і безхмарне майбуття.
Свобода – то є бій важкий, нещадний,
Свобода не приймає каяття.

Султанова Валентина, учениця 8 класу ЗНЗ №7 з дитинства мріє стати поетесою, дарувати людям «прекрасне і корисне». Писати вірші та оповідання почала ще з третього класу. Протягом 3-х років є лауреатом серед читців Художнього слова. Хай поезія Валентини ще не зовсім довершена, але уже зараз не залишає нікого байдужим.

НАВІКИ З КОБЗАРЕМ

«Кобзар» читала я змалечку.
Шевченко став моїм творцем.
Він захопив моє сердечко,
Навіки буду з цим митцем!

Поет писав про тяжку долю,
Про те, як жили кріпаки.
Для кожного хотів здобути волю,
І щоб це було на віки.

Я люблю твої думки,
Мені подобаються твори.
З тобою разом ми легкі
Полетимо в краї просторі.

Там буде весело, красиво,
Все кольорове і дзвінке.
Цей край Кобзар назвав щасливим:
Це Україна, яка вона є!

Адаменко Вікторія навчається у 8-А класі ЗНЗ №7. Народилася в м. Мелітополі. Змалечку улюбленими іграшками були книги, альбом та фарби. Писати вірші почала, як навчилася писати. Улюблена поезія – ліричні вірші, але практикується і в інших напрямках. Широко використовує народний лексикон, що робить її поезію живою та сучасною.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Навесні в кріпацькій родині
Народилося чудове немовля.
З тієї пори і донині
Придбала Земля Кобзаря.

В дитинстві своєму гіркому
Багато він горя зазнав.
Про тяжку працю в неволі
Картини і вірші писав.

Відомі усім його твори:
Поеми, вірші, послання.
Багато людської неволі
Зобразив поет у віршах.

Зазнало великої втрати
Все людство на нашій землі,
Коли поховали Тараса
Біля Канева, на Чернечій горі.

Юлія Д'якова, уч. 10 кл. НВК №16

Наталія Анатоліївна Щукіна, учитель української мови і літератури

Хай святиться ім'я твоє

(нарис)

*Мені ж, мій Боже, на землі
Подай любов, сердечний рай!
І більш нічого не давай!*

Кохання...

Кожна людина мріє про справжнє щире кохання. Навіть убогий бідняк відчуває себе найбагатшою в світі людиною, коли доля дарує йому щастя кохання. Що ж тоді казати про тонку поетову душу?..

Мені пощастило прочитати листи Варвари Репніної до Шевченка. Вони чудові, ніжні, чисті.. Чому ж поет, який все життя мріяв про тихе родинне щастя, про рідну душу, не зміг, чи не захотів відповісти на кохання коханням?

*Для вас я радостно сложил
Свои житейские оковы,
Священно действовал я снова
И слезы в звуки перелил.*

Княжна була гідна любові Тараса. Її інтелект, духовне багатство, поетичне світосприймання сповнили хвилюванням серце поета, але не спричинили бурі. Чому?

На це питання не можуть дати відповіді найвидатніші шевченкознавці. Може, на перешкоді стояла нерівність? Але у листі до Шарля Ейнара Варвара пише: «...щораз більше виявляється мій потяг до нього і він відповідав мені деколи теплим почуттям, але пристрасним – ніколи», тобто для княжни не існувало станових перешкод.

Що ж тоді? Що стало на заваді щастя Варвари і Тараса? Щоб відповісти на це запитання, мало познайомитися з щоденником поета та листами княжни, для цього треба зрозуміти душу людини, та хто на це здатний? Тож знайомтеся з прекрасною лірикою Шевченка і пізнавайте його щире відкрите всім почуттям серце.

*Ваш добрый ангел осенил
Меня бессмертными крыльями
И тихо стройными речами
Мечты о рае пробудил.*

ЗРОСЛИ В НАШИХ СЕРЦЯХ

Тарасе наш, Григорович,
Хай пам'ять вдячних правнуків
Навіки закарбує
Твоє святе ім'я.

Нехай, як білі лебеді,
Нехай, як чисті лебеді,
Як гордовиті лебеді,
Поезії твої
Несуть через століття,
Святу, щиру правду,
Народжену в палкому
Серденьку твоїм.

В маленькій хатині, в кріпацькій родині
родився маленький Тарас.
А виріс – прославив свою Україну.
Ця слава дійшла і до нас.
Від тяжкої праці лягла в домовину
рідненька матуся його.
Помер в скруті батько, zostалися діти
робити на пана свого.
На панщині сестри зазнали неволі.
В солдати братів підстригли.
Маленький Тарас носив воду до школи
і мріяв про вільні часи.
Відомий художник забрав із неволі –
в столицю потрапив юнак.
Відомим художником став і поетом
колишній хлопчина-кріпак.
Писав про любов до неньки-Вітчизни,
плекав на святу боротьбу.
За волю, за мужність, за радісну працю
До Бога за щиру мольбу.
Його поховали у рідній Вкраїні
на кручі, над чистим Дніпром.
Згадаймо ж, панове, велику людину.
Пом'янемо щирим добром!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

У дитинстві Тарас

Малювати любив,

І ягнята він пас,

І за обрій ходив.

У родині кріпацькій

Хлопчик зростав,

А померли батьки –

Сиротою він став.

Була доля важка

У Шевченка-митця:

І поет, і художник,

А волі нема.

Але друзі його

Не покинули в скруті –

І кайдани неволі

Нарешті розкуті.

Небагато прожив

І заслання зазнав,

А нащадкам лишив

Невмирущий «Кобзар».

Тож читайте, і в мудрість

Рядків поринайте,

І Шевченка – творця

Завжди пам'ятайте!

ЩОБ ПАМ'ЯТЬ ВІЧНУЮ ВОЗДАТЬ

Посланий Богом на землю пророк,
Талант неземний, що у вічність пролився,
Шевченко, Кобзар, український кріпак,
Що над віками й народом вознісся.

Якою багатою є українська земля,
Щедра на працю й людей геніальних,
Саме вона на геройство синів окриля,
На боротьбу за права, вільних дум спрямування.

Всього на віку довелося зазнати:
Доля кріпацько-сирітська нелегка була,
Мріяв над все він писать, малювати
І народу свого боронити права.

Боялися слова його можновладці,
Скорити хотіли, зламати співця,
Вирвати з уст так бажали каяття,
Аби до думок волелюбних не було вороття.

«Караюсь, мучуся, але не каюсь,» -
Слова святі у пам'яті моїй звучать.
У вірші «Кобзаря» іще не раз вчитаюсь,
Щоб пам'ять для пророка вічную воздать!

ТАРАСОВА МОВА

Скажи мені, сумний Тарасе,
За що боровся все життя?
За що ти з долею змагався?
У що ти вірив, як дитя?
Хоча... Не треба, я все знаю,
Я бачу це в твоїх очах:
За журавлину ніжну зграю
І вільний вітер у степах,
За свою рідну Україну
За хвилі теплії Дніпра,
За свою мову солов'їну,
За мову чисту, мов сльоза.
За мову ту, що зневажали,
Топтали та не берегли,
У пил красу її кидали,
Та все ж здолати не змогли.
За мову сповнену кохання,
Дорогоцінну, золоту,
Що все ж отримала визнання,
За мову чисту і святу.

ДІТИ УКРАЇНИ

Ми жителі славетної країни,
Яку батьки нам здобули,
Ми – вільні діти України,
В минулому тяжкі бої.
Законом є Тараса слово,
Шануєм ми «Закон і благодать»,
Ми скинули усі окови
І стали радісних пісень співать.
Дівчата знову завітчались,
А рушники чарують світ,
З неправдою ми більше не стрічались,
Читаєм «Повість полум'яних літ»
Нова епоха в нас настала,
де Вкраїна не знає журби,
Вона новітнє щастя упізнала
І розпрощалась з почуттям туги.
А ми пишаємось, що діти України,
Ми – Українці – величний нарід,
І наша нація ніколи не загине,
І вічний буде наш козацький рід.

Кирило Пестухов, уч. 6 кл. Г №10

ЗАВЖДИ ПОРУЧ

І лине час, шумлять епохи,
Але тебе не старять роки.
Твої слова летять крізь час,
(вони таки дійшли до нас).
Для них немає перепони!

Ти незборимий дух народу,
Ти гордість наша навіки,
Художник та оратор-геній,
Який удавсь усім взнаки.

Слова твої і крізь роки
Несуть надію, віру в світ.
Хай Україна робить кроки,
Щоб виконати заповіт!

Портрет твій в будь-якій світлиці
Поряд з іконами стоїть,
Із поглядом уважним й чистим.
Нащадкам ніби говорить:

- Ну що б, здавалося, слова...
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється, ожива, як їх почує –
Знать від Бога і голос той, і ті слова.

ТАРАСУ ШЕВЧЕНКУ

Вірші твої – спів солов'я,
Пісні твої – сльози калини,
Прагнула волі думка твоя,
Навіки ти гордістю є Батьківщини.

Зумів побороти жорстокість панів
Ти кров'ю своєю, мольбами,
Дорогу до щастя й любові омив
Дрібними, рясними сльозами.

Сучасність завдячує щиро тобі,
Єдина, велична святиня.
Ніхто не зробив для нас стільки, як ти,
Живе твоя пам'ять і нині!

Катерино, Катерино!
Що ти наробила?
Покохала москалика,
Сина народила.
Як тепер ти жити будеш
З матечкою, з батьком?
Що про тебе люди скажуть –
Плітки пов'яжуть?
Хто тебе, ріднесенька, тепер приголубить?
Хто тебе візьме до себе, зігріє, полюбить?
Нікому, Катре, тебе підібрати,
Яку ж вже ніченьку будеш попід тином спати?
А хлопчика свого ти де подінеш,
Чи залишишся ти з ним у тяжку годину?
Чи виросте без матері, як лопух-незграба,
Чи буде з кобзарем по світу блукати, батька шукати?...
Катерино, Катерино!
Що ти наробила?
Яку долю для Йвасика свого залишила?
Ти за вогняне кохання життям заплатила.
А для кого все це було –
Для москаля лихого!
Зрозумій же, Катерино,
Він того не вартий.
Він з багатою панянкой тебе забуває й сина не знає.
Чи пізнає та мерзота рідную дитину?
Так, про те він знать не хоче, хто виродив сина.
Він не пам'ятає Катрі, яка заради нього:
Гордість дівчини поклала і стала небога.

Олена Дзюбан, уч. 10 кл. ЗНЗ №15

НОВИЙ ЗАПОВІТ

Крізь роки «Заповіт» закликає народ
Не коритись нікому, боротись за волю.
Тільки й досі не мають всі рівної долі!
Стежки-надії в рідній Україні
Ти прокладав крізь горе і пітьму
І крізь кайдани. В день зимовий чи осінній
Вірші складав ти, дивлячись крізь ґрати
І ладен був життя своє віддати
За правду на українській землі.
Що зараз? У наше зазирни сьогодні
Немає панщини, та ми з життям не згодні,
Немає рівності – і зараз між людьми
Один мільйонами ворушить, інший плаче,
Від голоду чи холоду дрижить –
Отак тепер в Україні жить...
Я новий заповіт хочу скласти нащадкам:
У темну ніч березневу, Тарасову ніч,
Не важливо, які в житті маєш ти статки,
Та важливо, чи маєш ти серце, людино,
Добре, щире, відкрите для інших людей,
І важливо, чому ти навчаєш дітей,
Може, десь у майбутньому справдяться мрії
І не буде убогих, та зараз, в цей час,
Подаруйте їм віру, любов і надію,
Саме ж це заповів нам Великий Тарас!

ШЕВЧЕНКОВІ

Згадує щороку навесні
Наша рідна ненька Україна
Щирі і полум'янії пісні
Мудрого і відданого сина.
Знає цілий світ його ім'я,
Знаєш ти його і знаю я.
Він живе і досі серед нас –
Це Кобзар, великий наш Тарас!

ДОЛЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Було йому всього нічого –
Батьки померли. Затужив.
І зовсім рано, в 9 років,
Він тяжко в наймах вже робив.
З тих пір пройшло багато років,
Як став нарешті вільним він.
Та враз – заслання: 10 років
Баз малювання і віршів.
І знову воля, світ цей білий,
Який побачить він хотів!
Хоч мало жив – зробив багато
І нам, нащадкам залишив.

Саввон Юлія Сергіївна народилася 3 жовтня 1987 року. У 2004 році закінчила гімназію №10 м. Мелітополя. Нині – студентка III курсу хіміко-біологічного факультету МДПУ. Юлія – колишня слухачка МАН, переможниця обласних конкурсів захисту наукових робіт (секція «хімія»). Любов до рідного слова, виплекана вчителем української мови та літератури Конюховою Тамарою Миколаївною, допомогла стати лауреатом конкурсів учнівської творчості МАН, присвячених Т.Г. Шевченку.

* * * * *

Лиш грім сполохав землю навесні,
Життя нове з'явилося на планеті.
В Кирилівці, улюбому селі
Зростав такий собі малий бешкетник.

Молився тихо він у бур'яні
І малював щось на курній дорозі.
Не знав він спокою, і навіть в сні
Маленьке серце билось у тривозі.

Хотів до краю неба він дійти,
Усе шукав якісь стовпи залізні,
І мріяв про незвідані світи,
І бачився між гайдамаків грізних.

Він пісню неньки слухав залюбки,
І розповіді дідуся Івана
Про Коліївщину і про тяжкі бої.
А їх було ж на Україні здавна!

Душа йому боліла. І втекти
Все поривалась із малого тіла
У інший світ – без суму й самоти,
Де щастя буде для людей без міри.

... Пройшли роки. І знову навесні
Нова з'явилась зірка чи планета.
То залишила справи всі земні
Душа зболіла геніального поета.

* * * * *

«Не панського щоб роду і не росіянка», -
Так про дружину мріяв наш Кобзар,
Бо розумів, що ні царівна, ні панянка
Не зможуть оцінити його дар.

Лиш українка може розуміти
Того, хто плаче серцем за свій край,
Того, хто бачив, як під тином гинуть діти,
Хто сміло запитав у Бога: «Де ж твій рай?»

Шевченко раю не просив для себе,
І не чекав він подарунків від життя,
Лиш мріяв жити під вкраїнським небом
Та бачити найкраще – матір і дитя.

Поет хотів звичайного кохання,
Але такого, щоб назавжди, на віки,
Щоб солов'їний спів міг чути зрання,
Щоб береги міг бачити могутньої ріки.

Не так все склалося, не збудував хатини,
Не посадив ні дерева, ні сина не зростив.
Та це не головне! Для рідної України
Зробив він значно більше, ніж хотів.

* * * * *

Привітні очі дивляться з портрета,
Обводять поглядом уважним клас.
Цікаво б запитати у поета,
Що думає він, дивлячись на нас.

Чи бачить в нас майбутнє України,
Її і силу, й славу світову?
Чи, може, думає, що все загине,
Що не почує мову він живу?

Ми спавдимо, Тарасе, твої мрії,
Що з «Кобзаря» полинули у світ,
І зробимо Вкраїну нашу милу
Такою, як ти мріяв стільки літ.

Ставали ми серйозніші, мудріші
Під поглядом Шевченкових очей.
Нехай ідуть роки, приходять діти інші,
Осудливим не став би тільки погляд цей.

* * * * *

Коли Шевченка я читаю,
У світ прекрасний поринаю:
Там верби шелестять чудові,
І гомін шириться в діброві,
Там наш Дніпро тече могутий,
Там пісня кобзарів співуча,
Хрущі на вишнях гудуть.
Як це все можна нам здобуть?

Але то перше відчуття.
Насправді ж інше там життя:
То пекло, сховано в раю,
І стогне люд у тім краю,
І наймичка (на благо!?) сина
Підкинула в чужу родину.
Там згинув славний рід козачий,
Там Катерина гірко плаче...

Кобзар до бунту закликав.
За те простим солдатом став.
Але і там, у тій чужині,
Лишився вірним Україні.
А скільки горя він стерпів!
Та все ж душею не зчерствів,
Любив він славу землю нашу –
Нема ж її у світі краще!

Він нам залишив «Заповіт»,
Щоб ми учились так, як слід,
Щоб ми любили Україну
Та пам'ятали її сина.
І хто Шевченка не читає,
Той сам себе не поважає.
Якої ж нації ми будем,
Коли й Тараса ще забудем?

Розділ 3

Пісенна шевченкіана

Мелітополя

1. Особистості Мелітополя, пов'язані з пісенною шевченкіаною

При надзвичайній музичній обдарованості, при найглибшій обізнаності й любові до пісенної творчості свого, та не тільки свого, народу, Тарас Шевченко був знайомий з надбанням професійного музичного мистецтва.

Тарас Григорович Шевченко опанував усі різновиди вітчизняного й зарубіжного мистецтва, став великим митцем, високоосвіченою людиною свого часу. На мою думку, в тім і полягає геніальність поета. Щодо професійної музики, то цей “мужицький поет”, так його називали в аристократичних колах, за короткий час зумів досягнути кращі твори російської й зарубіжної музичної літератури, ознайомився з різними жанрами музичного мистецтва, подружився з рядом видатних композиторів, фольклористів, мистецтвознавців, критиків, музикантів-виконавців.

Повз увагу Шевченка не проходило жодне публічне явище музичного життя Петербурга, Москви, Києва, Харкова, Полтави та інших міст. Він глибоко розумів і відчував музичне мистецтво, серйозно ставився до виконання музичних творів.

Тарас Григорович Шевченко глибоко шанував творчість як видатних композиторів, так і передових діячів української, російської та зарубіжної культури таких як М. Глінка, французького композитора Д. Мейєбера, О. Даргомижського, М. Мусоргського, В. Стасова та інших.

Творчість поета своїм корінням сягає фольклорної стихії. Ідейна, образна, стильова та музична близькість віршів Шевченка до народних пісень спричинилась до того, що народ сприйняв їх усією душею.

Територіальне поширення народних пісень Кобзаря неосяжна. Їх співали колись і співають донині по селах і містах усієї багатонаціональної країни. Народні пісні на слова Шевченка і пісні про нього самого залишаються вічно живими у вдячній пам'яті людській, безцінною спадщиною від покоління до покоління, і немає їм краю.

На нашу думку, пісенність Шевченкового слова досить глибоко вивчена критиками-мистецтвознавцями, композиторами (лише 93 поезії Т. Шевченка було покладено на музику М. Лисинком).

Проте, ще не вивчена творчість мелітопольських митців, хоча є твори, пройняті любов'ю до Шевченкового слова.

Заслужений працівник культури України

Леонід Юлійович Шермейстер,

поет, письменник, композитор

Народився у м. Мелітополі 1921 р. У 1939 р. закінчив середню школу і в цьому ж році поповнив ряди Червоної армії. Учасник Великої Вітчизняної війни. Демобілізувався у 1946 р. і поступив у Мелітопольський педагогічний інститут. У 1950 р. закінчив інститут і, за призначенням, поїхав в Якимівську середню школу.

У 1957 році був переведений на роботу в м. Мелітополь. У 1967 р. Леонід Юлійович закінчив (заочно) Харківський інститут культури, хормейстерське відділення. 35 років проробив викладачем в училищі культури і керівником народної хорової капели «Таврія» Будинку культури ім. Т.Шевченка. У 1966 р. йому присвоєно звання Заслужений працівник культури України.

Перший вірш було опубліковано у міській газеті у 1937 р. до 100 річчя з дня смерті О.С. Пушкіна, перша пісня написана у 1939 р. на відкриття дитячої залізничної дороги в м. Мелітополі.

Крім бойових нагород, нагороджений медалями «За доблестный труд», «Трудовое отличие», грамотою Президії Верховної Ради України та іншими нагородами. Він автор пісень: «Вечірній Мелітополь», «Пісня про рідний край», «Тече річка Молочна», «У моря Азовського» тощо.

У репертуарі народної хорової капели «Таврія» пісні на слова творів Т.Шевченка.

Після смерті Леоніда Юлійовича керівником хорової капели стала Чабанова Юлія Михайлівна, заслужений працівник культури. Народна хорова капела об'їздила з концертами не лише Україну, побувала на могилі Т.Шевченка в Каневі.

Чабанова Юлія Михайлівна – керівник мелітопольських хорових колективів “Таврія”, “Фронтівка”, “Едельвейс”.

Народилась 25 січня 1936 року в м. Краснодарі Ворошиловградської (нині Луганської) області.

У 1956 році Юлія Чабанова закінчила Житомирське музичне училище ім. В.С. Косенка, а в 1971 році – Харківський інститут культури за спеціальністю “клубний працівник вищої кваліфікації, керівник художнього колективу (диригент хору)”.

З 1956 року Юлія Михайлівна викладач Мелітопольського вищого училища культури. Вона удостоєна звання “Заслужений працівник культури України”.

Юлія Михайлівна Чабанова – художній керівник декількох мелітопольських самодіяльних колективів: народної хорової капели “Таврія”, хору “Фронтівка”, яким керує уже 23 роки, а також 12 років очолює народний ансамбль німецької пісні “Едельвейс”, який тричі був учасником концертів та державних свят під патронатом Президента України. За свою високу виконавчу майстерність ансамбль нагороджений ювілейною медаллю “10 років Незалежності України”, а Юлія Михайлівна отримала іменний годинник “Від Президента України”.

Життєва позиція Юлії Михайлівни: творити для людей. У репертуарі хорової капели є пісні, покладені на слова Т.Г. Шевченка: “Заповіт”, “Реве та стогне Дніпр широкий”, “Садок вишневий коло хати” та інші, які капела не раз виконувала на могилі Тараса Шевченка в Каневі.

У Палаці культури ім. Т. Шевченка вже майже 50 років активно працює капела “Таврія” під керівництвом Чабанової Юлії Михайлівни. Ще в 1961 році за пропаганду хорової української пісні цей колектив під керівництвом Л.Ю. Шермейстера було нагороджено пам’ятною Шевченківською медаллю, яка зберігається у краєзнавчому музеї м. Мелітополя, та грамотою Верховної Ради УРСР.

Колектив бере активну участь у концертах, виконує твори поета, залучає громадян Мелітополя до святкування річниць з дня народження і смерті Кобзаря.

Едуард Якович Чабанов – художник і дизайнер, також відомий мелітопольцям іншими своїми захопленнями – співами (до речі, це чоловік Юлії Чабанової). Він, без сумніву, міг би стати професійним співаком (для цього у нього були всі дані), однак живопис захоплював більше. І все ж пісня поряд з художником усе життя: його унікальним голосом уже 40 років насолоджуються шанувальники хорового співу – Едуард Якович співає у народній хоровій капелі “Таврія”. Він виконує пісні на слова Т. Шевченка.

Кривошей Зінаїда Іванівна – керівник народного ансамблю бандуристів Мелітопольського Палацу культури ім. Т.Г.Шевченка.

Народилась 21 квітня 1944 року в с. Заполички П'ятихатського району Дніпропетровської області.

У 1967 році Зінаїда Іванівна закінчила Дніпропетровське музичне училище ім. М.І. Глінки, а у 1979 році – Одеський державний педагогічний інститут ім. К.Д. Ушинського.

Трудову діяльність розпочала у 1968 році викладачем музичної школи с. Кринички Дніпропетровської області.

З 1974 року працювала викладачем Мелітопольської музичної школи №1, потім – керівником народного ансамблю бандуристів Мелітопольського палацу культури ім. Т.Г. Шевченка.

Під керівництвом Зінаїди Іванівни мелітопольський ансамбль бандуристів протягом багатьох років ставав дипломантом і лауреатом багатьох конкурсів та фестивалів.

Найбільш визначними і пам'ятними для колективу досягненнями останніх років є нагороди: почесний диплом другого Фестивалю слов'янської культури, який проходив у 1998 році у Парижі, диплом лауреата першого ступеня Всеукраїнського фестивалю “Лунай бандура” у 1999 та 2001 роках, почесні дипломи на фестивалях у Данії, Болгарії, Румунії.

Творча діяльність визначила і захоплення Зінаїди Іванівни – музика, флористика, шиття. Головна життєва мета Зінаїди Кривошей пов'язана з мистецтвом. Задача максимум – залишити слід у розвитку кобзарського мистецтва в м. Мелітополі. По суті, цій задачі повністю відповідає її життєве кредо: “Якщо не я, то хто ж?”.

Мріє Зінаїда Іванівна про те, щоб український народ жив на своїй землі гідно, з відчуттям національної гідності, створював все нові й нові твори високої культурної цінності, варті пам'яті Великого Кобзаря – Тараса Шевченка.

Найсвятіші її спогади – це визнання слухачів, глядацької зали, в якій були присутні представники багатьох країн, які приїхали у Київ на святкування днів пам'яті Шевченка, які аплодували колективу бандуристів із Мелітополя стоячи. У репертуарі ансамблю бандуристів є пісні про Шевченка і на слова Т. Шевченка.

Із розмови з Кривошей Зінаїдою Іванівною, керівником ансамблю бандуристів “Джерела” при Палаці культури, стало відомо, що колектив активно використовує в роботі твори Т.Шевченка. “Бандуристе, орле сизий...”, “Реве та стогне Дніпр широкий”, “По діброві вітер виє” тощо. Впродовж 33 років, від часу створення ансамблю, бандуристи беруть активну участь і у культурних заходах міста, у різних фестивалях України. Традиційним став виступ колективу в м. Дніпропетровську на фестивалі “Дзвени бандуро”, де ансамбль представляє твори Т. Шевченка, покладені на музику.

Особливо артисти прагнуть зацікавити молодь міста своїм репертуаром.

**Ансамбль бандуристів Палацу культури ім. Т. Шевченка
під керівництвом Кривошей З.І.**

2. Мелітопольські композитори про Т. Шевченка

У травні 1844 року в Петербурзі Т.Г. Шевченко написав твір – поему «Сон» – враження від страшної української дійсності (цей новий цикл поетичних творів він розпочав ще восени 1843 року, до нього входили такі твори як “Чигирин”, “Розрита могила”). Це трагедія матері-вдови, в якої забрали до війська одинака сина і яка, не витримавши своїх страждань, збожеволіла.

У 2004 році мелітопольський композитор Гаврило Юрійович Шульгін поклав цей вірш на музику. Це чотирьохголосний твір для жіночого хору. Але після його смерті рукопис був втрачений, він не знайдений до сьогоднішнього дня.

Шульгін Гаврило Юрійович народився 26 червня 1917 року в Москві. З раннього дитинства Гаврило Шульгін тягнувся до музики. Спочатку були – музичні школа та училище, потім – Одеська консерваторія.

Він був на третьому курсі, коли почалась Велика Вітчизняна війна і молодий музикант став у ряди захисників Вітчизни. Тяжке поранення, здавалося б, перекреслювало юнацькі мрії про служіння музам. Але трапилося те, що можна без перебільшення назвати дивом: одного разу, знаходячись у госпіталі, Гаврило Шульгін почув по радіо 2-й фортепіанний концерт Рахманінова. Звуки чудової музики так надихнули творчу душу зраненого війною юнака, що він знайшов у собі сили знову наполегливо займатися музикою, і у 1947 році знов почав навчання в Одеській консерваторії.

У 1966 році він переїхав до Мелітополя з м. Бердичева Житомирської області, де працював у педагогічному інституті, очолюючи кафедру співу та музики. Працюючи у мелітопольському училищі культури, паралельно організував і керував симфонічним оркестром у музичній школі №1, який з успіхом виступав на міських та обласних сценічних майданчиках. Важливим є те, що у колективі були усі необхідні інструменти для симфонічного оркестру: валторни, фаги, литаври, віолончелі та інші. Пізніше створив і очолив мелітопольську секцію композиторів. Написав багато творів на слова поетів класиків для хорової капели музично-педагогічного факультету Мелітопольського державного педагогічного університету. Працюючи у Мелітополі, написав музику більше ніж до 20 пісень на вірші місцевих поетів В. Харіна, Н. Семенченка, В. Кулішової, А. Фесюка, В. Розова, В. Орлова та інших. У 1975 році написав музику до спектаклю “Гамлет” облдрамтеатру. На запрошення дирекції Будинку культури “Жовтень” Гаврило Юрійович поставив оперу “Розкинулося море широко”.

Композитор Г.Ю. Шульгін створив багато обробок хорових пісень сучасних композиторів та народних вокальних творів для капели “Таврія”. Підготував до видання посібник для училищ культури та музичних училищ “Хрестоматія для гармонічного аналізу”.

У травні 1996 року Гаврилу Юрійовичу надана кваліфікація “педагог-методист вищої категорії”. Творча діяльність маестро була гідно оцінена як слухачами, так і колегами: почесні грамоти, дипломи, подяки та інші нагороди не піддаються підрахунку! Серед них – диплом Спілки композиторів СРСР “За активну участь в пропаганді радянської музики”, яка підписана першим секретарем правління Спілки композиторів Тихоном Хренниковим. Особливо пам’ятним з останніх творів – Гімн Мелітопольського району (на слова поета Олега Гончаренка).

У 2000 році рішенням сесії міськради Гаврилу Юрійовичу Шульгіну присвоєно звання “Почесний громадянин Мелітополя”.

У 2005 році Гаврило Юрійович пішов із життя, але залишив великий спадок нашому поколінню. Його життєве кредо “Якщо корисний людям – значить не дарма живу!”, і він живий, поки залишається у нашій пам’яті.

Багрій Володимир Семенович – композитор, викладач. Народився у 1950 році у селищі Бучач Тернопільської області. Навчався у Тернопільському музичному училищі, після його закінчення – у Київському інституті культури.

Трудову діяльність розпочав викладачем Рівненського інституту культури, потім працював на кафедрі початкового виховання Бердянського педагогічного інституту. У цей час Володимир Семенович захистив дисертацію та став кандидатом педагогічних наук.

Після переїзду до Мелітополя працював завідувачем кафедри диригування МДПУ.

Нині Багрій В.С. працює у Київському державному педагогічному університеті ім. М. Драгоманова.

Композитор здебільшого працює у жанрі вокальної музики. Серед його творів пісні на різну тематику:

- ✓ присвячені рідному краю, Батьківщині – “Уклоняюсь піснею тобі” (слова П. Перебийноса), “Наша Вітчизна” (слова Н. Андрусич), “Земля дитинства” (слова М.Сингаївської);
- ✓ воєнна тематика – “Згадай, солдате” (слова В. Крищенка);
- ✓ тема дитинства – “Наша книжка” (слова С. Михалкова);
- ✓ тема кохання – “Голос Любові” (слова В. Басарабі), “Вибирила долю сама”.

До річниці від дня народження Т. Шевченка написав пісню на слова Лесі Українки “Тобі наша пісня, Кобзарю”.

Ми, як ти, орати будем чужії пороги,
 Орать будем свої ниви, рідні перелogi
 Спочиваєш ти, наш батько,
 Тихо в домовині,
 Та збудила твоя пісня думки на Вкраїні.

Хай живий промінь твоїх думок
 Поміж нами сяє
 “Огню іскра великого” повік не згасає
 Щоб між нами не вгасало проміння величне
 Ти поставив на сторожі слово твоє вічне.

сл. Л. Українки *Тобі наша пісня, кобзарю.* муз. В. Басарія

І. Шкунь.

Іскра нива нива, рід-ну хв-ту
 вилетіла твоя нота
 / Для другого куплета /

Мм...

о-пу-та су-сієвка хв-ту
 вилетіла серці од-би-ла-ла

См...

та ми-на-ти наш кобзарю
 спо-чи-ти-ти ти наш батько

А...

о-рат сво-ю во-гу ми-ну
 та збу-ди-ла твоя пі-сня

В...

о-рат сво-ю во-гу ми-ну
 та збу-ди-ла твоя пі-сня

А...

Крузман Лео Карлович багато років працював викладачем на відділенні хорового мистецтва Мелітопольського вищого училища культури. Був керівником хорового колективу цього навчального закладу.

Крім того, він надавав допомогу самодіяльним колективам міста, керував хором “Богемія” Чеської спілки м. Мелітополя.

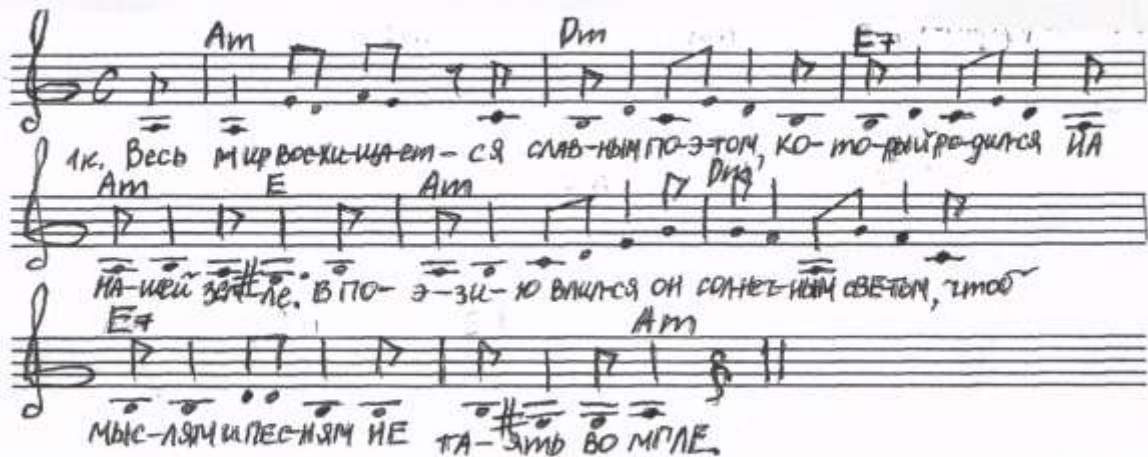
Лео Карлович займався аранжуванням українських пісень та інших музичних творів для хору та ансамблю.

Одним з прикладів його творчості є проаранжирована народна пісня на слова Т.Г. Шевченка “Сховалось сонце за горою”, яку виконував квартет ДМШ №1 м. Мелітополя “Легато”.

Цей твір був у програмі виступу ансамблю на обласному конкурсі ансамблів (м. Запоріжжя, 2003 року), де колектив став володарем “Гран-Прі” конкурсу.

«Памяти Т.Г. Шевченко»

слова и музыка – Дмитрий Логачев

2к. И мудрость, и силу, он черпал в народе,
И творческий взлет неподвластен годам.
В поэмах как будто в мажорном аккорде
Любовь к Украине звучала всегда

3к. И видеть свободной хотел Украину,
И словом своим звал народ на борьбу,
Повсюду печальную видя картину
Отчизне желал он иную судьбу

4к. Ни ссылки, ни слезки его не сломили,
Ни смерть ни страшна, ни указы царя,
И творчество люди его не забыли,
И век свой нелегкий прожил он не зря,

5к. И в жизни надежда-хороший помощник
В сердца украинцев он веру вселил,
Мыслитель и скульптор, поэт и художник
Талант свой народу на век подарил.

АН-26.

Як бачимо, молодь теж не байдужа до творчості Шевченка і не забуває про великого пісняра.

Інтерв'ю з композитором В.І. Плетниченком

Я зустрівся з композитором напередодні шевченківського тижня. Віктор Іванович охоче поділився зі мною своїми думками про Мелітопольську шевченкіану і свій життєвий та творчий шлях. Мене найбільше цікавило ставлення композитора до творчості Тараса Григоровича Шевченка, а також різноманіття його власного творчого репертуару.

Кирило Петухов: Добрий день, Вікторе Івановичу, я дуже вдячний Вам за те, що Ви погодились зустрітись зі мною та поділитися своїми думками.

В.І. Плетниченко: Доброго дня! Мені приємно, що молодь цікавиться творчістю місцевих композиторів і моєю особисто.

К.П.: Перш за все розкажіть, будь ласка, про Мелітопольську спілку композиторів.

В.І.: Справа у тому, що офіційної спілки композиторів у Мелітополі не існує. Є тільки об'єднання композиторів Запорізької області, яке поділяється на три секції: Запорізька, Мелітопольська та Бердянська.

К.П.: І як же мелітопольські композитори оприлюднюють свої твори перед публікою, роблять їх відомими?

В.І.: Композитори беруть участь в обласних конкурсах та святкових концертах, виступають перед шкільною та студентською аудиторією. Виступаємо у міському Палаці культури ім. Т.Г. Шевченка, проводимо творчі вечори (у мене було чотири), здійснюємо студійні записи своїх творів, намагаємося, за необхідністю, пропагувати свою творчість.

К.П.: А про що Вам, Вікторе Івановичу, цікавіше писати, які твори Вас більше приваблюють інструментальні чи вокальні?

В.І.: Мене більше тягне до оркестрового письма, мабуть, це тому, що у мене є оркестр, який може здійснити мої творчі задуми.

К.П.: Вікторе Івановичу, а який з ваших творів став найулюбленішим та найвідомішим серед мелітопольців?

В.І.: Наважуся сказати, що це «Медовый город» на вірші В. Рєви.

К.П.: Чи є у вас улюблені твори з «Кобзаря» Т. Шевченка?

В.І.: Зрозуміло! Мої улюблені твори: поема «Гайдаки», балади «Причинна» та «Тополя» тощо.

К.П.: І останнє моє питання: чи може творчість Т.Г. Шевченка реально надихнути на створення музики, пісень на його вірші? Чи відіграє ця тема важливу роль у творчості мелітопольських композиторів (тільки чесно)?

В.І.: Вона чекає втілення. Не кожний композитор може узятися за написання твору на вірші Т.Г.Шевченка, бо Кобзар – бездонний океан, голос українського народу. Його вірші пломеніють незліченною кількістю граней. Поки що це окремі випадки. Але дуже ймовірно, що завтра через

творчі жернова композитора пройде думка про Великого Кобзаря і він напише твір про його життя та творчість, чудовий твір, ні на що не схожий...

Я думаю, що ця тема тільки чекає втілення у музику.

К.П.: Дякую за відповіді на мої запитання і бажаю Вам творчої наснаги!

Відгомін сивої давнини та спів, що лине з небес, об'єднались у серці Тараса Григоровича Шевченка. Всі ці великі за масштабами, глибокі за змістом, різноманітні за засобами втілення Шевченкової поезії музичні твори є художніми надбаннями масиву української спадщини.

Кожен з них має не лише власну цінність, а й несе в собі той самий генетичний код духовності української нації, який пронизує кожную поетичну інтонацію великого Кобзаря.

Сьогодні мелітопольські митці зробили важливий крок до розуміння складного світу Шевченка, і паростки їхньої творчості обов'язково зійдуть у художній свідомості нового покоління, до якого лине вічне слово сина українського народу і чудова музика...

Юні виконавці пісень на слова Т. Шевченка

Вокальний ансамбль «Зоряни» НВК №16, кер. Винниченко М.В.

Лауреати шевченківського тижня 2007 року

Кирило Петухов, уч. 6 кл. Г №10

Вокальна група ЗНЗ №6, кер. Гончарова О.В

Вокальна група «Кобзарі» ЗНЗ №24,
кер. Алексеєнко С.М.

Олександр Румянцев, НВК №16

Вокалісти 8 класу ЗНЗ №11
Земнова Аліна, Науменко Ілона,
кер. Тарасова О.В.

Вокалісти ЗНЗ №8
Ковзикова Ольга та Кучерков Григорій
кер. Заєзжай Д.Г.

Вручає грамоти Лауреатам керівник Муніципального духового оркестру вищого
училища культури Костіц Павло Іванович

Розділ 4

Т. Шевченко у творчості

мелітопольських скульпторів,

художників, майстрів декоративно-

прикладного мистецтва

**Майстри декоративно-прикладного мистецтва мелітопольського
об'єднання «Надія»**

Художник

С рассветом ветер, пейзажистов спутник,
В окошко постучал: - Пора, пора!
Хозяин встал и распахнул этюдник –
Пускай весь мир пожалует с утра
Ликующий от солнца и ненастья,
Поймает миг, и только свой, рука
И землю породнит с небесной высью,
Где осень за мазком кладет мазок,
Где падают, нетронутые кистью,
Высокой пробы листья на песок.
Я обойду на цыпочках триножник,
Не заметив случайно тишину.
И про себя молитвенно шепну:
“Замри, душа, рождается художник”.

Олександр Фесюк

Образотворче мистецтво Мелітополя – це недосліджені сторінки художників цілої епохи –
XXI століття. Можна називати і назвати їхні імена:

Тишлер Олександр Григорович

Антоненко Йосип Петрович

Мілюков Леонід Семенович

Альошин Віктор Сергійович

Чубич Іларій Андрійович

Фесюк Олександр Артемович

Маляренко Ігор Олексійович

Білявський Віктор Сергійович

Кисельов Василь Петрович

Чумаков-Славов Микола Миколайович

Чабанов Едуард Якович

Пісоцький Полікарп Іванович

Дуков Василь Григорович

Осьмак Михайло Семенович

Ретюнський Микола Васильович

Снісар Сергій Степанович

Левинко Віктор Іванович

Мозолевський Віктор Іванович

Колесник Михайло Олексійович

Нестеров Валерій Віталійович

Вишневський Євген Онисимович

Солоненко Євген Онисимович

Прохін Валерій Іванович

Носов Валерій Віталійович

Дегтярьов Олег Анатолійович

Романов Юрій Владиславович

Усиков Вілен Миколайович

Лебединець Петро Миколайович

Абдурахманов Рустем Джедетович

Засипкін Олександр Вікторович

Тамбовська Олена Сергіївна

Міхно Сергій Миколайович

Кваснюк Анатолій Іванович

Пархоменко Вікторія Павлівна

Федоренко Дмитро Анатолійович

Никандров Олексій Володимирович

Карайлієва Тетяна Вікторівна

Власенко Оксана – художник-модельєр

Образотворче мистецтво Мелітополя бере початок з 20 – 30-х років минулого століття, із зародження студій, гуртків. Його розвиток знаходився і знаходиться у нерозривному зв'язку із зростанням нових поколінь художників, які несли і несуть нові смаки, нові естетичні ідеали. По-різному використовують вони можливості живописної мови, але всіх їх об'єднує одне – любов до Таврійського краю, рідного Мелітополя, природи, людини.

Мистецтво того чи іншого художника відкриває індивідуальний стиль його творчості, його людські якості, і кожен з них по-своєму дивиться на світ, в якому у красу природи впевнено входить краса справ людських.

По-різному ставляться художники нашого міста до Т.Г. Шевченка. Але я вважаю, що так як «Кобзар» є настільною книгою поетів, так і Т. Шевченко повинен бути для наших митців взірцем художника «Мальовничої України». У книзі ми розповідаємо про тих, хто погодився з нами співпрацювати під час проведення шевченківського тижня.

1. Пам'ятник Шевченкові на території ТДАТА

1.1. Історія створення та встановлення пам'ятника

10 вересня 1999 року було призначено днем святкування 125-річного ювілею Таврійської державної агротехнічної академії м. Мелітополя. Одним з найбільших урочистих заходів у рамках святкування стало відкриття бюста, відлитого з бронзи, великому сину України Т.Г. Шевченкові. Досить довго тривала дискусія щодо місця встановлення вищезазначеної скульптури, але врешті решт було обрано подвір'я академії. Виготовлено бюст полтавським художньо-промисловим комбінатом і коштувало навчальному закладу більше 10 000 гривень. О тринадцятій годині у дворі академії зібралися запрошені учасники свята і представники товариства "Просвіта". Освятив бюст єпископ Мелітополя і Запоріжжя Київського патріархату владика Григорій. Церемонія відкриття проходила у супроводі хорового колективу Мелітопольського державного педагогічного університету, який прекрасно виконав пісню на слова Великого Кобзаря.

Зі слів свідків відомо, що у лютому 1999 року в ТДАТА відбулася колективна нарада, де і було вирішено замовити бюст Шевченка. Саме на замовлення адміністрації академії художник-оформлювач цього закладу **Добровольський В.Д.** зробив ескізи майбутньої скульптури, за якими і було відлито з бронзи бюст Т.Г. Шевченка. Крім того, що майстер підготував ескізи, він ще зробив чималу кількість замальовок, в яких було відтворено архітектурно-просторове оточення пам'ятника.

Пам'ятник відзначається простотою і ясністю композиційного задуму. У композиції монументального витвору відтворено образ енергійної, сповненої духовних сил людини. Погляд спрямований твердо вперед, хоч десь там, у глибині очей, і причаївся ледь помітний смуток. У погляді – віра у справедливість справи, якій він віддав усе життя, віра у звільнення рідного народу, уярмленого багаттями. У смуткові – уболювання за долю України, приховані фізичні муки.

1.2. Роль художника-оформлювача ТДАТА у створенні пам'ятника Т.Г. Шевченкові

З художником-оформлювачем ТДАТА **Василем Дмитровичем Добровольським** ми розмовляли в його робочій майстерні. На всі запитання Василь Дмитрович відповідав швидко, чітко, зрозуміло.

За походженням – мелітополець. Для того, щоб відображати світ, у якому живе, тяжів ще змалечку. Навчався у студії відомого художника І.А. Чубича. На становлення майбутнього майстра вплинув батько, який працював модельником на заводі ім. 23 Жовтня. Він був чудовим спеціалістом, заклау в свідомість сина поняття й відчуття гармонії. З дитинства Василь Дмитрович захоплювався українським фольклором, творчістю великих українських митців, зокрема поезією Т.Г. Шевченка.

За проектом Добровольського посаджено сквер перед першим корпусом академії, у центрі якого фонтан, виконано напис “Агротехнічна академія”. Набагато привабливіше стало виглядати подвір'я академії після його реконструкції. Воно вже зараз нагадує дендропарк, а коли виростуть платани, чагарники, інші довголітні дерева, лишиться тільки милуватися подвір'ям, адже всі рослини пройшли через його дбайливі руки.

У керівництва академії з художником повне порозуміння щодо фінансової підтримки, адже те, що він робить, – для всіх.

Творчість Василя Дмитровича не залишається лише в рамках ВНЗ. Він з готовністю відгукується на пропозиції і в масштабах міста. Наприклад, орден Перемоги на стіні однойменного кінотеатру – його робота. Майстер сам відливав його з металу на заводі “Гідромаш”, а це 1,5 тонни, 3 метри в діаметрі. Також творчо використовував свої знання при оформленні, проектуванні і виготовленні меморіальної дошки на вул. Казарцева.

За словами художника, головне для нього – максимально реалізуватися у всьому, за що він береться. Мені здається, що Василю Дмитровичу це цілком вдалося. Він знайшов своє місце у

житті, і ми, за моїм глибоким переконанням, повинні пишатися тим, що маємо такого талановитого земляка.

1.3. Умови догляду за пам'ятником

Догляд за бюстом, дотримання чистоти є безумовним обов'язком робітників академії. Але досить часто до цієї відповідальної справи залучаються студенти ТДАТА, які намагаються зберегти бюст та місце розташування монументальної споруди в належному стані. Територія навколо пам'ятника завжди акуратно прибрана, за що також несуть відповідальність як студенти, так і технічно обслуговуючий персонал навчального закладу.

2. Пам'ятник Шевченкові у парку культури й відпочинку ім. М. Горького

2.1. Історія створення та встановлення пам'ятника

Важко відшукати на мапі України хоч одне, навіть найменше містечко, в якому не було б встановлено пам'ятника, присвяченого Т.Г. Шевченкові. Мелітополь також не став виключенням. У нашому рідному місті є дві скульптури на честь Шевченка. Одна з них знаходиться у парку культури й відпочинку ім. М. Горького серед бюстів російських та українських діячів літератури на Алеї видатних поетів та письменників.

Цей пам'ятник було виконано на замовлення директора парку Осяніна В.М. запорізьким художнім фондом. Встановлено і відкрито його у 1963 році. Пам'ятник представляє собою бюст з бетону – погрудне зображення великого українського поета, – що стоїть на постаменті. Ширина та довжина скульптури дорівнюють 72 сантиметри, загальна висота – 175 сантиметрів. Вартість пам'ятника становила на той час 5640 карбованців.

Зазвичай скульпторів XIX – XX ст. задовольняв природний колір матеріалу, з якого було виготовлено скульптуру. Але цей пам'ятник Шевченкові через довготривале перебування під відкритим небом зазнав однотонного підфарбування – тонування.

Весь комплекс пам'ятника добре вписується у загальний ансамбль парку. Скульптор реалістично відтворив образ полум'яного борця Шевченка в усій його величі. Поет дивиться в далечінь у глибокій задумі, ніби стримуючи в собі незбориму силу і гнів проти гнобителів та поневолювачів великого українського народу.

2.2. Ініціатор встановлення пам'ятника

Осянін Михайло Васильович, родом із Сибіру, тонкий дипломат, талановитий організатор, наставник молоді, все своє життя присвятив політичній роботі. Брав участь у боротьбі з фашистами під час Великої Вітчизняної війни. Займався пропагандою у військових частинах Далекого Сходу. Вийшов у відставку, маючи військове звання полковника. Все своє життя носив військову форму, вважав це за честь.

У 1956 році опинився в Мелітополі, одразу відвідав міськом партії з проханням дати йому можливість взяти участь у відновленні міста в будь-якій галузі. Міськом партії поставив перед ним завдання – відновлення й розвиток парку. Треба сказати, що з цим Михайло Васильович впорався блискуче і згодом став членом ради відділу культури.

У свій вільний час Михайло Васильович присвячував відновленню парку. Провів реконструкцію центральної алеї, будову фонтану – окрасу парку, взяв на себе місію омолодження парку, що давалося з великими труднощами. Багато уваги приділяв культурно-масовій роботі, піклувався про дозвілля громадян, підвищення рівня культури молоді. За його ініціативою було влаштовано два танцмайданчики, літній театр, де щосуботи проходили вистави у виконанні мелітопольських творчих колективів, демонструвалися популярні художні кінострічки, хроніки, документальні фільми, створено літній концертний зал. З травня до серпня місяця досвідченими гідями регулярно проводилися екскурсії для мешканців міста та гостей. Під час екскурсій обов'язково зупинялися перед кожним бюстом на Алеї видатних письменників та поетів, відвідувачі парку знайомилися з основними візами біографії митців.

Посаду директора парку Михайло Васильович Осянін обіймав близько двадцяти років. Він першим приходив на робоче місце і останнім повертався додому. Пішов на пенсію у віці 75 років. Пішов не тому, що “попросили”, а через те, що вважав свою задачу цілком виконаною.

2.3. Умови догляду за пам'ятником

Догляд за пам'ятником Т.Г. Шевченка здійснюється регулярно зусиллями технічно обслуговуючого персоналу парку культури та відпочинку ім. М. Горького. Систематично утримується в чистоті. Територія довкола пам'ятника постійно прибирається. Двічі пам'ятник підлягав ґрунтовній реконструкції за роки свого існування.

У ході роботи проведено інтерв'ю з культурними діячами нашого міста – Усиковим В.М., керівником міського літоб'єднання Єременком В.Г., директором парку культури й відпочинку ім. М. Горького Харитоновною Є.Л., художником-оформлювачем ТДАТА Добровольським В.Д. Саме цим людям я глибоко вдячна за надану інформацію, яка стала у пригоді під час написання мікродослідження. Не викликає жодних сумнівів їхнє шанобливе ставлення до культурних надбань українського народу та, безумовно, розуміння й усвідомлення значимості митців, яким ми повинні завдячувати тим, що взагалі є певні здобутки у цій галузі. На мою думку, тільки фахівці, віддані своїй справі, повинні стояти на захисті культури й національної свідомості українців.

Христина Риндіна, уч. 11 кл. ЗНЗ №7, Олександр Ігнатенко, уч. 11 кл. ЗНЗ №7, Юлія Столяр, уч. 11 кл. ЗНЗ №7

Лариса Миколаївна Ключ, учитель української мови та літератури

Життєпис скульптора-аматора

Дороніна В.Ф. (1926 – 1996)

Доронін Володимир Федорович народився 13 грудня 1926 року у селищі Гримучому Вільямінської сільської ради Карачівського району Брянської області. Навчався у місцевій школі, де закінчив 8 класів.

У вересні 1944 року пішов добровольцем на фронт. Звільняв Польщу, брав участь у операції “Вісла”, воював на І Білоруському фронті з вересня 1944 року по березень 1945 року.

Після війни дев'ять років служив у Німеччині, був молодшим інженером-лейтенантом.

Повернувшись додому, у Карачеві закінчив 9 – 10 класи, потім інститут транспортного машинобудування.

Був направлений робітником у Саратовську область міста Вольська на завод “Металіст”. Також працював у Мелітопольському ДЕПО раціоналізатором.

У 1960 році одружився з Вірою Дмитрівною. Від цього шлюбу народилося двоє дітей: син та донька.

За заслуги перед Батьківщиною був нагороджений Подякою від самого Сталіна, також орденом Вітчизняної війни за хоробрість, стійкість та мужність, виявлені у боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками та на честь 40-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні. Серед бойових нагород Володимира Федоровича є і орден І ступеня.

Доронін Володимир Федорович був відомим скульптором-аматором. Свої роботи дарував друзям та знайомим, а охочих отримати чудову скульптуру чи бюст із золотих рук майстра було дуже багато. Ще Володимир Федорович складав чудові вірші та писав прекрасні картини.

З 1992 року учні 7-А класу ЗНЗ №7 на чолі з класним керівником Ключ Ларисою Миколаївною взяли шефство над сім’єю Дороніних: хлопці кололи дрова, носили воду, а дівчата допомагали по господарству. За чуйність та увагу Володимир Федорович подарував шкільному музею бюст Т.Г. Шевченка.

Зараз Дороніна Володимира Федоровича уже немає в живих. Серце скульптора зупинилося 26 серпня 1996 року, але бюст Великого Кобзаря, який він подарував школі, завжди нагадуватиме усім чудову і талановиту людину із золотими руками та щирим серцем.

**Бюст Т.Г.Шевченка, подарований
В.Ф.Дороніним школі**

Скульптури В.Ф. Дороніна на його подвір'ї

Чумаков-Славов Микола Миколайович – художник-чеканник. Народився у 1935 році у селищі Чугимилі (нині Богданівка) Приазовського району Запорізької області.

Малювати він почав з раннього дитинства. У перші післявоєнні роки, ні олівців ні фарб ще не було – і Микола з двоюрідним братом Федором заготовляли для малювання вугляні палички. Пізніше його прагнення до малювання знайшло підтримку у командування військової частини, де Микола проходив службу. Художню освіту Чумаков-Славов отримав у Кримському художньому училищі ім. Самокліна.

З 1965 року Микола Миколайович проживає у Мелітополі, де його ім'я добре відоме шанувальникам художнього мистецтва. На його рахунок п'ять персональних виставок, брав участь у Міжнародній виставці в Італії. У рамках фольклорного фестивалю у болгарському місті Велико-Тирново була організована персональна виставка М.М. Чумакова-Славова, у ході якої творчість художника отримала високу оцінку і найкращі відгуки публіки, мистецтвознавців і художніх критиків. За підсумками фольклорного фестивалю мелітопольського художника нагородили дипломом, почесною грамотою і медаллю, які дають право безвізового в'їзду в Болгарію.

Багатогранна творчість цього майстра: станковий живопис і акварель, чеканка і графіка, декоративно-прикладне мистецтво, пластика, рельєф, скульптура по металу. Нині, незважаючи на пенсійний вік, художник повний енергії і продовжує творчу діяльність. “Припинити творити – значить, припинити жити”, – говорить Микола Миколайович Чумаков-Славов. Роботи чеканника можна бачити у Палаці культури ім. Т.Шевченка. Барельєф Т.Шевченка у приміщенні Палацу культури – це його творіння.

Йому належить серія чеканок “Золоте руно” у парку Горького; на мотиви Шекспіра біля “Білого роялю”, “Легенди Мелітопольщини”, “Слово о полку Ігоревім”, “Мавка” Лесі Українки, “Кам’яна могила” – це неповний перелік його робіт, одна з яких подарована і знаходиться у резиденції Президента В. Ющенка, а друга – у В. Путіна.

Нині Микола Миколайович працює над проектом – портрети знаменитих людей Таврійського краю.

У 1987 році Микола Миколайович виконав карбування Т.Шевченка з алюмінію, яке і в наші дні прикрашає Палац культури ім. Т. Шевченка.

Денисюк Надія Михайлівна – керівник Мелітопольського міського товариства майстрів декоративно-прикладного мистецтва “Надія”.

Народилась Надія Михайлівна 22 вересня 1934 року в місті Харкові. У 1965 році закінчила Полтавський технікум м'ясної промисловості за спеціальністю “технік-технолог”. З 1952 по 1990 рік пройшла трудовий шлях на Мелітопольському м'ясокомбінаті – працювала ученицею у птахоцеху, майстром-технологом цеху, начальником цеху. З 1998 року і по цей час – керівник гуртків вишиванки і в'язання Мелітопольського центру дитячої та юнацької творчості ЗНЗ №13 та дитячо-юнацького клубу “Факел”.

Рукодільям Надія Михайлівна займалась з дитинства. Цьому виду мистецтва ніде не вчилась, в основному про все дізнавалась із книг – у результаті збирала прекрасну бібліотеку з цієї тематики. Пішовши на заслужений відпочинок, повністю присвятила себе творчості. Вона володіє багатьма видами вишиванки. Майстриня дуже любить квіти, тому вони і стали основною тематикою її робіт. “Усі речі, які я створюю, – це моє ставлення до життя через красу. Поки працюю, то й живу цим”, – говорить Надія Михайлівна.

Своє мистецтво Надія Денисюк пропагує серед дітей: демонструє свої роботи у школах, інтернатах, ПТУ, МАН учнівської молоді, дитячій колонії та інших місцях. Кожен рік її роботи беруть участь у двох десятках виставок, більшість з яких персональні (виставляються не лише в Мелітополі, а й інших містах Запорізької області). А взагалі роботи Надії Денисюк розійшлися по всьому світу: у країнах СНД, Америці, Польщі, Угорщині, Ізраїлі. Трудовий шлях Надії Михайлівни відзначений медаллю “Ветеран праці”, а заслуги на ниві мистецтва і освіти – грамотами Міністерства освіти, обласного і міського управлінь освіти (більше 20 грамот), преміями.

У 2000 році за ініціативою Надії Михайлівни було засновано товариство майстрів декоративно-прикладного мистецтва “Надія”, яке об’єднує біля двадцяти п’яти шанувальників різних видів мистецтва рукоділля. Важливою подією у житті майстрині була участь у фестивалі, присвяченому 10-річчю Незалежності України у Києві, а також у Запорізькій регіональній програмі “Зоряний шлях”.

Її задача максимум – побільше встигнути вишити картин, рушників. Життєвий девіз Надії Михайлівни: “Кожна вільна хвилина – у діло”.

У колекції майстрині чимало вишиванок, присвячених Великому Кобзареві України: “Заповіт”, портрети, рушники. Надія Михайлівна безвідмовно взяла участь у шевченківському тижні Малої академії наук м. Мелітополя, зустрілась зі слухачами МАН, юними науковцями, які виявили бажання дослідити творчість майстрині Мелітопольщини. Надія Михайлівна подарувала кімнаті-музею портрет Шевченка, деякі свої роботи та залишила пам’ять у книзі відгуків музею.

Пам'ятник Т. Шевченку в Мелітополі

У 2001 році – більше року – вирішували питання про спорудження пам'ятника Т. Шевченку в Мелітополі.

Відбулося спільне засідання мелітопольських і запорізьких архітекторів, обговорювалися варіанти проєктів: все зводилося до одного – знайти місце для встановлення.

Через шість років, 29 березня 2007 року, розпочався І етап відновлення проєктування пам'ятника Т. Шевченку в Мелітополі. З цього питання виступив Сичов Д.В., міський голова і запропонував створити Фонд для збирання коштів на будівництво пам'ятника, а також з архітектором міста запропонували присутнім макет пам'ятника, зроблений В. Рожиком: молодий Шевченко з «Кобзарем» у руках. Висота пам'ятника 2 м.

Знову постало питання, де ж поставити? Варіантів безліч: у сквері Таврійської агротехнічної академії, біля МДПУ, біля кінотеатру «Перемога», у сквері біля Палацу культури Т. Шевченка. Найвірогідніше, біля Технічної школи. Запрошеними вносилися пропозиції пов'язати спорудження пам'ятника з визначними місцями, пов'язаними з Т. Шевченком у Мелітополі, зокрема, – театр ім. Стамболі І.Б., мецената, купця. Це був перший театр у Мелітополі. У 1927 році – названий ім'ям Т. Шевченка, 1930 році – йому надано статус Державного, у 1947 році – Будинок культури ім. Т. Шевченка, з 1965 року – Палац культури ім. Т. Шевченка. Тому був варіант поставити пам'ятник на вул. Воронцовській (нині К.Маркса).

Міський голова запевнив усіх присутніх, що пам'ятник Т. Шевченку в Мелітополі буде поставлений у березні 2008 року.

Тут буде пам'ятник Кобзареві

**Скульптурні творіння, подаровані МАН
учнівської молоді учнями, батьками,
вчителями міста,**

**експонуються у кімнаті-музеї Т. Шевченка МАН
учнівської молоді**

Роботи юних художників міста про Т.Шевченка

Ой гляну я, подивлюся
На той степ, на поле;
Чи не дасть бог милосердний
Хоть на старість волі.
Пішов би я в Україну,
Там би мене привітали,
Зраділи б старому,
Там я спочив хоч мало,
Молившись богу,
Там би... Та шкода й гадки,
Не буде нічого.

*Як же його у неволі
Жити без надії?
Навчіть мене, люди добрі,
А то одурію.*

1848

Автор цієї картини – випускниця ЗНЗ №6 м. Мелітополя Коновальчук Тетяна Сергіївна

Її дитинство проходило на мальовничій вулиці міста Мелітополя – імені Сухова. Народилася Тетяна 20 квітня 1988 року в учительській сім'ї.

З 1995 по 2005 рік навчалась в школі №6, паралельно відвідувала студію образотворчого мистецтва при Палаці Творчості під керівництвом Карайлієвої Тетяни Вікторівни. У 2005 році закінчила Мелітопольську школу мистецтв.

З 2006 року – студентка Харківського державного університету будівництва та архітектури.

У її доробку багато чудових майстерних полотен. Одне з них – зображення Великого Кобзаря на лоні мальовничої природи України, під назвою “Ой гляну я, подивлюся”, створене 2004 року.

Колектив нашої школи пишається талановитою художницею та її вчителем Карайлієвою Т.В.

**Карайлієва Тетяна Вікторівна – художниця,
викладач ізостудії при Палаці творчості м. Мелітополя**

Виставка та презентація робіт юними художниками ЗНЗ міста у МАН учнівської молоді 2007 року

**Мірошніченко Олександра,
уч. 6 кл. ЗНЗ №15**

**Д'якова Юлія,
уч. 10 кл. НВК №16**

Виставка юних художників ЗНЗ №25

Виставка юних художників ЗНЗ №15

Нагородження юних художників міста

Розділ 5

Т. Шевченко і

Мелітопольський театр

Історична довідка:

У Мелітополі протягом 1871 – 1954 проживав купець-меценат Ілля Борисович Стамболі. Це він на власні кошти на своєму дворовому місці у 1908 відкрив концертний зал – зимовий театр. І так по вул. Воронцовській, нині К. Маркса (нині Палац культури МДПУ, а раніше БК “Жовтень”) почав працювати театр ім. Стамболі. У репертуарі театру були твори Т. Шевченка, зокрема поема “Гайдамаки”.

У 1927 році (у нижній частині міста) робочому театрові ім. Стамболі був переданий театр ім. Т.Шевченка.

У 1930 р. – театру Шевченка був наданий статус Державного міського театру.

1947 року театр перейменовано на Будинок культури ім. Шевченка.

1965 року – відкритий Палац культури ім. Т. Шевченка

Історія Палацу культури ім. Т. Шевченка

**Стамболі Ілля Борисович
(1871 – 1954)**

У 1908 році відомий підприємець, меценат, людина високої духовності Б.І. Стамболі започаткував перший у м. Мелітополі міський театр. У цьому театрі грали актори-аматори. До свого замку, що був розташований по вулиці Воронцовській (зараз вул. К. Маркса), він спочатку прибудував декілька приміщень, де розмістилася кімната зі сценою, гримерна та костюмерна. Пізніше було прибудовано ще декілька приміщень. Це був зимовий театр. А влітку актори давали вистави у міському парку, що знаходився на березі річки Молочної (зараз це територія оздоровчого комплексу Моторного заводу). Під час революції Б.І. Стамболі залишив місто, переїхав спочатку до м. Феодосії, а пізніше в Туреччину, де і помер. Діяльність театру тимчасово була призупинена.

У 30-ті роки, після громадянської війни, трупа знову зібралася і почалися вистави в тому самому приміщенні, що і до революції. На сцені грали периферійні актори (трупа налічувала 7 акторів), які не мали професійної освіти. Проте, мелітопольці з задоволенням відвідували театр. Репертуар складався з безсмертних шедеврів відомих російських та українських драматургів: Т. Шевченка, І. Карпенка-Карого, М. Гоголя. Мелітопольський міськом звернувся з клопотанням до обласної ради, а та в свою чергу до Міністерства культури України про присвоєння театру ім. Т.Г. Шевченка.

У роки Великої Вітчизняної війни трупа не евакуювалася, як більшість театрів інших міст. Незважаючи на окупацію, йшли вистави, які відвідували як мелітопольці, так і німецькі солдати, що особливо любили виставу “Назар Стодоля” Т.Г. Шевченка. Навіть за часів німецької окупації у місті святкували дні пам’яті Великого Кобзаря.

У жовтні 1943 р., після визволення міста від фашистів, актори були звільнені, деякі репресовані, заслані до таборів на підставі звинувачення у співпраці з окупантами. Трупа розпалася. До приміщення театру в повоєнні роки було прибудовано центральний фасад, нову сцену.

У 1947 році (рік святкування 30-річчя Жовтневої революції) за наказом Л.М. Кагановича Театр ім. Т.Г. Шевченка, де відновлено постанови вистав, перейменовано на Будинок культури імені Т. Шевченка.

У 60-ті роки на центральній площі міста починається спорудження великої будівлі, яка повинна була стати головним культурним закладом м. Мелітополя. 31 грудня 1965 року відбулося

урочисте відкриття Палацу культури ім. Т.Г. Шевченка, в який переїхав колишній Будинок культури ім. Т.Г. Шевченка разом із театральною трупю. Першим директором був А. Рязанов. Пізніше Палацом культури керували В. Осипов, Ф.М. Слепчук.

У 1985 році директором став В.Н. Усіков, який натхненно пропрацював 15 років на цій посаді. Зараз посаду директора займає С.А. Романцов.

Із бесіди з головним режисером та постановником, художнім керівником театрів “Час” та “Гаудеамус” Туменком Борисом Івановичем я дізналася, що, починаючи з 1959 року, щорічно, 9 березня, спочатку в Будинку культури, а потім в Палаці культури ім. Т.Г. Шевченка, проводилися дні пам’яті Великого Кобзаря: проходили театралізовані вистави, концерти, проводилися виставки. У міському парку ім. Горького і у фойє Палацу культури ім. Т. Шевченка виставляли стенди з роботами мелітопольців під гаслом “Наш Великий Кобзар”.

Продовжуючи найкращі традиції театру Стамболі та театру ім. Шевченка, на помостах нового Палацу ставилася безсмертна п’єса Т.Шевченка “Гайдамаки”, “Назар Стодоля”.

З 1984 року постійним керівником самодіяльного народного театру при Палаці культури ім. Т. Шевченка є Борис Іванович Туменко.

У 2004 році на Всеукраїнський фестиваль театрального мистецтва у Прилуках Мелітопольський народний театр представив драму Т. Шевченка “Назар Стодоля”. На Міжнародному фестивалі до 190 річчя Кобзаря театр отримав звання Лауреата.

Щорічно у Всеукраїнських конкурсах читців творів Т.Шевченка у м. Києві бере участь Вікторія Миколаївна Миленька, студентка вищого училища культури. За читання поеми “Катерина” Т. Шевченка Вікторія отримала диплом Лауреата.

Її вчителями є Бервецький Богдан Степанович, режисер та Бурцева Любов Петрівна, викладач сценічної мови вищого училища культури.

Вікторія Миленька, Лауреат Всеукраїнського конкурсу читців творів Т. Шевченка.

Уривок з поеми “Катерина” Т. Шевченка

**Самодіяльний театр під керівництвом головного
режисера та постановника драми “Назар
Стодоля” Т. Шевченка Туменка Б.І. у гостях
Малої академії наук учнівської молоді.**

**Актори самодіяльного театру Палацу культури
ім. Т. Шевченка**

Юні актори загальноосвітніх шкіл міста у гостях МАН

Учасники театрального конкурсу ЗНЗ №6

Уривок з поеми “Катерина” виконують учні гімназії №5

Уривок з поеми “Катерина” виконують учні ЗНЗ №1

**Вірш Т. Шевченка “Маленькій Мар’яні”
читає Олежко Дмитро, уч. 6 кл. НВК №16**

**Уривок з балади “Причинна” читає
Мельник Марина, уч. 8 кл. НВК №16**

Розділ 6

Літературний музей Т. Шевченка

МАН м. Мелітополя

Профіль музею: літературно-краєзнавчий

Повна назва музею: кімната-музей Т. Шевченка МАН учнівської молоді

Тематика експозицій: пропаганда літературної та культурної спадщини

Т. Шевченка, вшанування пам'яті

Повна адреса музею: 72311, м. Мелітополь, вул. Червоноармійська 46, т. 43-12-72

Керівник музею: Курманська Валентина Андріївна, заслужений учитель України

Історична довідка про кімнату-музей Т. Шевченка

**Курманська В.А. – заслужений
учитель України, науковий
керівник МАН, керівник кімнати-
музею Т. Шевченка, заступник
директора МАН**

**Водвуденко Діна Петрівна –
заслужений учитель України,
методист МАН, почесний громадянин
міста**

Кімната-музей Т. Шевченка при позашкільному закладі освіти (МАН учнівської молоді) створена рішенням педагогічної та учнівської ради МАН від 20 жовтня 2000 р. і знаходиться у власності закладу.

Кімната-музей у своїй діяльності керується Законом України "Про музей і музейну справу", нормативними документами Міністерства освіти України, Міністерства культури і мистецтв України, Положенням Міністерства освіти "Про музей при позашкільному закладі освіти" та власним положенням про музей - статутом.

Створення кімнати-музею Т. Шевченка є результатом цілеспрямованої, систематичної, творчої пошуково-дослідницької, збиральницької, експозиційної роботи.

Кімната-музей Т. Шевченка є осередком додаткової освіти і виховання школярів міста, який сприяє інтелектуальному і духовному розвитку особистості, залучає здібних, обдарованих учнів до творчої пошуково-дослідницької діяльності.

Форма власності - громадська.

Підпорядкування - управління освіти Мелітопольської міської ради.

Статус музею - позашкільний.

Адреса: 72311, м. Мелітополь, вул. Червоноармійська 46, т. 43-12-72

Керівник музею: Курманська Валентина Андріївна, науковий керівник секції українська мова і література МАН, заслужений учитель України Стаж роботи в музеї - 7 років.

У експозиціях фонду музею (основного і допоміжного) знаходиться 400 експонатів, з них цінними і унікальними - 250.

Мета, головні завдання та зміст роботи кімнати-музею Т. Шевченка

Мета діяльності кімнати-музею Т. Шевченка полягає у залученні молодого покоління міста до вивчення історико-літературної, художньої, культурної спадщини основоположника нової української мови і літератури, у формуванні освіченої творчої особистості та сприянні впровадження і розбудови національної системи освіти як найважливішої ланки виховання свідомих громадян Української держави.

Головними завданнями у роботі є:

- сприяння удосконаленню навчально-виховного процесу навчальних закладів міста, розширення і поглиблення загальноосвітньої та професійної підготовки учнівської та студентської молоді засобами позашкільної освіти, розвиток її творчих інтересів до пошукової, краєзнавчої, науково-дослідницької, художньо-естетичної та історико-літературної роботи;
- формування у підростаючого покоління розуміння нерозривного взаємозв'язку минулого, сучасного і майбутнього України; допомога педагогічним колективам шкільних закладів освіти у впровадженні нових нетрадиційних форм роботи за інтересами;
- вивчення, охорона і пропаганда літературної спадщини Т. Шевченка в мовному вихованні; пам'яток історії, культури рідного регіону, краю;
- проведення культурно-освітньої роботи серед учнівської молоді міста та громадськості.

Зміст роботи:

- рада музею організує дослідницьку діяльність згідно з тематикою музею (переписка з рідними по лінії братів, зв'язок Т. Шевченка із Запорізьким краєм);
- систематично організовує роботу щодо поповнення музею оригінальними експонатами;
- організовує облік музейних предметів, забезпечує їх збереження;
- створює і поповнює стаціонарні експозиції та виставки, персональні виставки "Шевченко-художник";
- проводить освітньо-виховну роботу серед учнівської молоді міста;
- організовує та бере участь у районних, міських та обласних заходах;
- надає можливість використання матеріалів музею в навчально-виховному процесі та науково-дослідницькій роботі навчальних закладів міста;
- організовує роботу з охорони пам'ятників історії та культури, охорони природи, навколишнього середовища, літературних пам'яток;
- організовує патріотичні читання, дні пам'яті, зустріч з ветеранами війни, художниками, поетами міста.

Меркулова Олександра, випускниця МАН

Юні поети НВК №16, керівник Н.А. Щукіна, вчитель української мови і літератури

Коротка характеристика кращих за змістом і унікальності експозиційних розділів

Структуру музею становлять 9 експозиційних розділів:

Дитячі та юнацькі роки Т. Шевченка

Заслання поета

Т. Шевченко і Запоріжжя

У експозиції подані рідкісні документальні дані про перебування Т. Шевченка на Запоріжжі: карта подорожі поета на Хортиці, Тарасова стежка вздовж Порогів, фото старої груші, під якою в заплетеній альтанці ночував Т. Шевченко під час гостювання у старожила Прокопа Булата; фото хортицького дуба, під яким декілька разів відпочивав Кобзар; оригінал картини Н.Зінов'єва "Запорізька Січ. Козаки в лісі слухають Кобзаря".

Т. Шевченко і світ

Літературна творчість поета

Т. Шевченко – художник

Експозиційний розділ складається з трьох підрозділів: Автопортрети Шевченка, Живописна Україна, Шевченко портретист.

У 1843 році Тарас Григорович приїхав в Україну. Під час подорожі, любов до рідного краю наштовхнула його на створення цілої серії картин, які зібрані в альбом "Живописна Україна". Серія офортів "Селянська родина", "Видубицький монастир у Києві", "Судня рада", "Дари в Чигирині", "Старости" - це національне відтворення життя української нації, українського селянства.

Велике місце в Шевченківському доробку належить портретам. В Україні він був у багатьох поміщицьких сім'ях, звідси портрети "Сліпий", портрет Варвари Рєпніної, Рєпніна, дітей Рєпніна, Лукомського. Всього створює 12 російських портретів, багато ілюстрацій до своїх творів: "Тополя", "Сліпая", "Катерина", "Гамалія".

Власні зображення художник створював протягом усього життя. Кожне з них по-своєму особливе. На деяких автопортретах Шевченко сповнений енергії, внутрішньої сили, на інших - обличчя його відображає муки, очі повні скорботи. Найкращий автопортрет 1840 року, за ним 1843, "Шевченко за роботою", до речі, намальований у Яготині і подарований Варварі Рєпніній. Автопортрет 1847 "У солдатському кашкеті" (третя рота), 1858 році, 1860 р. "За свічкою" і "У шапці та кожусі". Як художник Шевченко формувався під впливом Карла Брюллова, але не був сліпим наслідником свого вчителя. Він в Академії художеств мав власну думку щодо мистецтва і свій стиль живопису.

Тематика екскурсій кімнати-музею Т. Шевченка

У кімнаті-музеї Т. Шевченка 9 експозиційних розділів, які обслуговують 12 екскурсиводів, учнів шкіл міста, що є слухачами секції українська мова і література Малої академії наук.

Тематичні екскурсії по музейній експозиції

1. Т. Шевченко - реформатор української мови.
2. Дитячі та юнацькі роки поета.
3. Шевченко і Україна.
4. Літературна творчість Кобзаря.

5. "Заповіт" Шевченка 45 мовами світу.
6. Кохані жінки Т. Шевченка.
7. Шевченко і Запоріжжя.
8. Шевченко і світ.
9. Шевченко і Пушкін.
10. Шевченко - художник
 - а) Альбом "Живописна Україна"
 - б) Автопортрети Т. Шевченка
 - в) Шевченко - портретист.
11. Шевченко в дитячій уяві.
12. Шевченко - поет, музикант, академік.

**Збори ради музею Т. Шевченка у день проведення шевченківського
ТИЖНЯ**

Пошуково-дослідницька робота кімнати-музею

**Рада кімнати-музею Т. Шевченка – дійсні члени Малої академії наук
учнівської молоді**

Екскурсоводи 9 експозиційних розділів

12 березня

Кімнату-музей Т.Шевченка відвідали школи міста: ЗНЗ 24, 6, гімназії 5, 10. З 9-ма експозиційними розділами музею учнів ознайомили екскурсоводи – дійсні члени МАН секції українська мова та література: Серeda Тетяна, уч. 11 кл. Г №19, Скорa Олена, уч. 11 кл. Г №19, Заменягpe Вероніка, уч. 11 кл. Г №19, Чернишова Ірина, уч. 9 кл. Г №19, Омельчук Марина, уч. 11 кл. Г №19, Воровка Ольга, уч. 9 кл. Г №5, Зінченко Катерина, уч. 8 кл. ЗНЗ №8, Стреляєва Яна, уч. 9 кл. ЗНЗ №1, Соловійова Галя, уч. 8 кл. ЗНЗ №14, Передерій Настя, уч. 8 кл. ЗНЗ №13.

А 15 березня юні художники презентували свої роботи.

Лауреатами стали: Д'якова Юлія, уч. 10 кл., Романова Анастасія, уч. 6 кл. НВК №16; Коваленко Яна, уч. 8 кл., Лисікова Тетяна, уч. 9 кл. ЗНЗ №1; Пижик Дарина, уч. 6 кл. Г №10; Духанова Аліна, уч. 8 кл. ЗНЗ №25; Мережко Юлія, уч. 8 кл., Мірошніченко Олександра, уч. 6 кл., Чеховська Тетяна, 8 кл. ЗНЗ №15; Філіна Маргарита, уч. 10 кл., Науменко Ілона, уч. 8 кл. ЗНЗ №11; Кисільгоф Євген, уч. 7 кл., Лісняк Аліна, уч. 7 кл. ЗНЗ №7; Чух Тетяна, уч. 10 кл. ЗНЗ №20; Петченко Віталій уч. 9 кл. Г №5; Філатова Маргарита, уч. 11 кл. Г №19; Тиць Олена, уч. 7 кл. ЗНЗ №13.

Оцінювали роботи юних художників міста майстрині декоративно-прикладного мистецтва Денисюк Надія Михайлівна та Назаренко Наталія Василівна.

Шановними гостями кімнати-музею є художники-професіонали міста, поети літоб'єднання ім. П.Ловецького, поети Національної спілки письменників України.

13 березня

Під творчим дахом МАН зустрілись 30 юних поетів шкіл міста. Дипломи Лауреата отримали Філоненко Оксана уч. 9 кл. ЗНЗ №24, Радченко Альона уч. 5 кл. ЗНЗ №1, Петухов Кирило, уч. 6 кл. Г №10, Гриньова Ганна, уч. ЗНЗ №25, Лемещенко Вікторія, уч. 11 кл. Г №5, Лопатюк Юлія, уч. 10 кл. ЗНЗ №20,

Д'якова Юлія, уч. 10 кл. НВК №16, Масинець Євген, уч. 10 кл. НВК №16, Грабар Анастасія, уч. 9 кл. НВК №16, Романова Анастасія, уч. 6 кл. НВК №16, Дзюбан Олена, уч. 10 кл. ЗНЗ №15, Калмикова Тетяна, уч. 5 кл. ЗНЗ №15, Верясов Дмитро, уч. 9 кл. НАК №16, Гутарева Інна, уч. 11 кл. НВК №9, Саклаков Владислав, уч. 2 кл. НВК №9.

Твори названих Лауреатів ввійдуть у книгу “Шевченкіана Мелітополя”.

Критиками виступили: поет Національної спілки письменників України, Лауреат Міжнародної премії ім. Б. Лепкого Олег Гончаренко; голова літоб'єднання ім. П.Ловецького В.Єременко, секретар літоб'єднання ім. П.Ловецького Т.Савіна. Поети поділились своїми творами про Т.Шевченка.

14 березня Мала академія наук приймала вокалістів ЗНЗ міста. Звання Лауреата отримав вокальний ансамбль “Зоряни” НВК №16, керівник Марина Володимирівна Винниченко; старша вокальна група ЗНЗ №23 “Чорнобривці” та молодша група “Метелики”, керівник Гініятулліна Ірина Петрівна; вокальна група “Кобзарі” ЗНЗ №24, керівник Алексеєнко Світлана Миколаївна; дует ЗНЗ №11, керівник Тарасова Олена Вікторівна; вокальна група ЗНЗ №6, керівник Гончарова Ольга Вікторівна; солісти Кирило Петухов, уч. 6 кл. Г №10, лауреат обласних та Всеукраїнських конкурсів “Таланти твої, Україно”; Румянцев Олександр НВК №16; Костриба Маргарита, уч. 11 кл. ЗНЗ №4, дует ЗНЗ №8, керівник Засзжай Діна Григорівна.

Оцінював майстерність вокалістів Костіц Павло Іванович, керівник муніципального оркестру та хорового колективу вищого училища культури.

16 березня Мала академія наук приймала театралів міста. Грамотами нагороджені учні гімназії №5, ЗНЗ №1 за інсценування уривків з поеми “Катерина”, учні ЗНЗ №6 за композицію “Мені тринадцятий минало,...”, учні НВК №16, ЗНЗ №8 за декламування творів Т.Шевченка. та все ж увага глядачів була прикута до акторів самордіяльного театру Палацу культури ім. Шевченка під керівництвом Бориса Івановича Туменка, які поставили уривок із драми “Назар Стодоля”; а у виконанні студентки вищого училища культури Миленької Вікторії Миколаївни, лауреата, дипломатки Всеукраїнських конкурсів читців творів Шевченка у м. Києві, прозвучав уривок з поеми “Катерина”.

Щорічно при написанні наукових робіт учні обирають теми на шевченківську тематику. За браком літератури і архівних матеріалів у місті, користуються бібліотеками м. Запоріжжя, м. Києва, інших міст. Наукові роботи з теми «Персоніфікований образ Дніпра в поетичних творах Т. Шевченка», «Т. Шевченко – реформатор української мови», «Танцювальне мистецтво у творах поета», «Богословська лексика у творчості Т. Шевченка», «Образ барвінку в поетичних творах Кобзаря» та інші посіли призові місця в області; понад 150 рефератів, мікродосліджень учнів шкіл міста розміщені в експозиціях кімнати-музею.

19 березня

Учні, вчителі шкіл міста стали свідками народження нової книги “Шевченкіана Мелітополя”. Все нове, недосліджене, завжди сприймається слухачами із зацікавленістю і надалі творити, займатися самостійною пошуковою роботою. Родзинкою зустрічі був виступ учнів і МО вчителів української мови і літератури ЗНЗ №11, які відкрили поетичну Шевченкіану відеофільмом “Пророк іде в майбуття” за участю Вікторії Загорко, уч. 9 класу. Присутні отримали емоційний заряд на подальшу творчу співпрацю з МАН. Змістовними, цікавими, пошуковими були виступи Дубініної Олени, уч. 9 кл. НВК №9, Передерій Анастасії, уч. 8 кл. ЗНЗ №13, Середи Тетяни, уч. 11 кл. Г №19 дійсного члена МАН. Ці учні заповнили **II сторінку** книги “Поетична Шевченкіана Мелітополя”.

А **I сторінку** книги відкрили цікаві розповіді Чупіної Христини, уч. 9 кл. ЗНЗ №23 та Білки Наталії, уч. 9 кл. ЗНЗ №13 про діяльність Мелітопольської “Просвіти”. Виступ учнів і зібраний матеріал – це наукова робота секції історичне краєзнавство.

Третю сторінку книги “Т.Шевченко у творчості Мелітопольських композиторів та співаків” перегорнув Петухов Кирило, уч. 6 кл. Г №10. Своєю роботою Кирило отримав право брати участь у обласному конкурсі наукових робіт 2007 – 2008 років на секції мистецтвознавства.

IV сторінку книги “Т.Шевченко у творчості мелітопольських скульпторів, художників, архітекторів” представляли: Паценкер Валерія, уч. 10 кл. НВК №16, Риндіна Христина, уч. 11 кл. ЗНЗ №7, Квітко Лілія, уч. 10 кл. ЗНЗ №14. Виступи учнів можна об’єднати у наукову роботу на секції мистецтвознавства.

Учасники шевченківського тижня 2007 року є свідками народження нової книги «Шевченкіана Мелітополя»

20 березня У підсумковій грі “Найрозумніший шевченкознавець” взяли участь всі навчальні заклади без винятку. Серед середньої та старшої ліги учасників у полуфіналі брали участь: Нівіровська Анастасія ЗНЗ №23, Капустяник Світлана ЗНЗ №20, Д’якова Вікторія ЗНЗ №11, Сігова Олена ЗНЗ №25, Зінченко Катерина ЗНЗ №8, Воронін Ігор, а титул “Найрозумніший шевченкознавець року 2007” отримала учениця 8 класу ЗНЗ №8 Зінченко Катерина, дійсний член МАН, яка будучи восьмикласницею, на обласному конкурсі наукових робіт посіла III місце на секції української мови з теми “Кличний відмінок іменника (вокатив) у поетичному контексті творів “Кобзаря” Т. Шевченка”. За найактивнішу участь у шевченківському тижні звання Лауреата отримали Зінченко К. ЗНЗ №8, Петухов К. Г №10.

**Зінченко Катерина, уч. 8 кл. ЗНЗ №8 – «Найрозумніший шевченкознавець»
року 2007**

Відвідування кімнати-музею

З 2001 по 2006 роки в кімнаті-музеї Т. Шевченка побувало понад 7000 відвідувачів. Це переважно школярі загальноосвітніх закладів міста, шкіл нового покоління, студенти МДПУ, мешканці міста. У кімнаті-музеї є книга відгуків.

За цей період здійснено понад 300 екскурсій, прочитано понад 150 лекцій, понад 200 Шевченківських читань.

10 березня цього року у конкурсі читців "Читаймо твори Т. Шевченка не лише розумом, а й серцем" взяли участь 80 шкіл міста. Лауреатами стали: Гуцулюк Л. ЗНЗ №20, Медвідь Л. Г №19, Бондаренко П. Г №5, Гришина Я. та Вершков К. Г №5, Зінченко К. ЗНЗ №8, Маковесенко А. ЗНЗ №8, Васильєв Т. ЗНЗ №14. 145-у річницю від дня смерті поета вшанували слухачі філологічного відділення МАН: до бюста поета покладені живі квіти, відбулись Шевченківські читання.

У конкурсі "Шевченко і музика" взяли участь вокалісти НВК №16, СШ №23, Г №10, Г №19, ЗНЗ №6, ЗНЗ №11, ЗНЗ №8. Сподобались глядачам і журі виступи вокальних груп "Зоряни" НВК №16, керівник Винниченко М.В., "Чорнобривці" СШ №23, керівник Пніятулліна І.П., соло Кучеркова Г. ЗНЗ №8 та Постол Н.О., дуєт Семенди М. та Коваль Ю., учнів 8 кл. Г №19. Учасники конкурсу нагороджені дипломом Лауреата ім. Шевченка.

Масові науково-освітні заходи на допомогу вчителям ЗНЗ міста та організаторам роботи з учнями

1. Науково-практичні конференції.
2. Місячник "Інтелект".
3. Шевченківський тиждень.
4. Музейні уроки на замовлення.
5. Засідання клубу "Мудрагель". Ділові ігри.
6. Шевченківські читання.
7. Оглядові екскурсії за експозиціями кімнати-музею.
8. Зустрічі з художниками міста, поетами літоб'єднання П. Ловецького.
9. Літературно-мистецьке свято "Нам треба голосу твого, Тарасе".
10. Міський конкурс дитячої друкованої книжки.
11. Усні журнали.

12. Круглі столи.

13. Тренінги.

Під час проведення Шевченківського тижня організатори позакласної роботи отримують методичні рекомендації.

Тематичні виставки, присвячені творчості Т. Шевченка

Щорічно Шевченківський тиждень у кімнаті-музеї Т. Шевченка Малої академії наук м. Мелітополя відкривається виставкою, у якій беруть участь майже всі навчальні заклади міста. На виставках зазвичай виставляються роботи юних художників міста, виконанні різними техніками до творів Т.Шевченка, вишиванки-рушники, пано, картини про Шевченка, роботи "дерев'яної казки", побутові речі на Шевченківську тему або з його творчості, екібани, макети хати Т. Шевченка, місця заслання, до творів Кобзаря. Наприклад, цього року, 9 березня під гаслом "Нам треба голосу твого, Тарасе!" пройшов захист виставки. Найвиразнішим і змістовним був захист Ланкової Інни ЗНЗ №8. Роботи учнів оцінювали художники міста. Звання "Лауреата" присвоєно трьом учням: Денисенко Г, уч. 8 кл. ЗНЗ №8, Науменко І., уч. 7 кл. ЗНЗ №11, Кисільгофу Євгену, уч. 6 кл. ЗНЗ №7.

Вишиванки, рушники, вишивані портрети, картини про Т. Шевченка широко представлені учнями і вчителями шкіл №8, 15, 11, 1, НВК №16. На конкурсі демонструвались лише дві друковані книжки учнів НВК №16 - Жмак Надії "Його рядки ятрять мою душу", Д'якової Юлії "Легенди, навіяні тінями". Чудову газету "Калейдоскоп життя Шевченка" оформили учні ЗНЗ №11 Карнаухова Г., Кучерявка К. Оригінальні вироби з бісеру представили учні НВК 16, ЗНЗ №7, ЗНЗ №15, колоритна і виразна персональна виставка Кисільгоф О.В. та Кисільгофа Є. ЗНЗ №7, а також учнями цієї школи Соляник Д. та Шпирко В. виготовлений цікавий макет хати Т.Шевченка. У цей день юні художники міста зустрічались з дійсними членами МАН секції народне мистецтво, переможцями обласного і Всеукраїнського конкурсу-захисту наукових робіт Нароянц Т. уч. 11 кл.

ЗНЗ №24, Черченко К., уч. 9 кл. ЗНЗ №1, Анпіловою Ю., уч. 11 кл. ЗНЗ №24, вразила присутніх персональна виставка Нароянц Тетяни "Скло вміє говорити".

Пропаганда роботи кімнати-музею Т.Шевченка

Сім років поспіль всі свята, пов'язані з річницею від дня народження, смерті, перезахоронення поета транслюються по радіо, телебаченню (ТВМ та МТВ), висвітлюються на сторінках мас-медіа, вчительських семінарах, нарадах, конференціях, які проводяться на базі МАН. Робота аналізується Управлінням освіти Мелітопольської міської ради. Подаємо деякі статті підведення підсумків Шевченківського тижня.

Вже другий рік поспіль проводиться в МАН Шевченківський тиждень.

Правда, в цьому році він розпочався тільки 24 березня, а не 9-го, в день народження Великого Кобзаря.

Причина відома - трижизневий карантин у школах міста.

- Це не важливо! - вирішили організатори тижня. - Розмова про Шевченка актуальна завжди, тим більше - у рік підготовки до 190-річчя з дня народження Тараса Григоровича.

Протягом тижня гамірно було в нашому музеї Т.Г. Шевченка, багато школярів зі своїми вчителями побували на екскурсіях, відвідали виставку робіт школярів міста, присвячену Кобзареві. Творчість хлопчиків і дівчаток різноманітна: малюнки, вишиванки, писанки, цікаві роботи по дереву.

Всього на виставці було представлено 83 малюнки. Заслужують на увагу акварелі Ростислава Варлакова (НВК №16), Анастасії Білоносової (ЗОШ №14), Наталки Кулішової і Сергія Бушка з гімназії №5, Ельмази Немитуласової (ЗОШ №24).

Зачарувала багатьох відвідувачів чудова графіка Катерини Василькової, Романа Алічубанова, Олени Коробкової (гімназія «Центр Марія»). Сподобалася комп'ютерна графіка Юлії Козиревої (ЗОШ №15), Євгенії Гавриш (ЗОШ №1).

Неможливо було не звернути увагу на гарні вишиті рушники учнів ЗОШ №6 під керівництвом вчительки О.К. Пресняк. Свої вишиванки представила вчитель біології Г.О. Павленко. Приваблює колорит вишивки Юлії Мандич, учениці 11 класу ЗОШ №23, кандидата в дійсні члени МАН, учасниці обласного конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт. Усього представлено 35 вишиванок, кожна з яких неповторна.

Юлія Мандич,
учениця 11-го класу
ЗОШ №23,
поруч зі своєю
виставкою рукоділля.

Барви кобзаревих тижня

Слід відзначити також роботи по дереву - українські писанки Сергія Руденка (ЗОШ №11).

У конкурсі читців творів Т.Г. Шевченка взяли участь 69 учнів. Дипломами першого ступеня нагороджені: Михайло Резніченко і Павло Бондаренко (гімназія №5), Катерина Василькова та Ігор Крамаренко (гімназія «Центр Марія»), Катерина Скомороха (ЗОШ №11), Катерина Горбунова (НВК №16), Анастасія Іванова (ЗОШ №1), Ганна Трачук (ЗОШ №4), Юлія Лопатюк (ЗОШ №20), Марія Сокиряк (гімназія №19).

Новинкою святкового тижня був день «Шевченко і музика». Чудову композицію пісень на слова Тараса Григоровича представили учні НВК №16 і стали лауреатами. Пісню «Думи мої, думи» виконали учні ЗОШ №11, пісню «Реве та стогне Дніпр широкий» - учні ЗОШ №23.

На четвертий день учні шкіл міста захи-

щали мікродослідження, реферати, наукові роботи з творчості Т.Г. Шевченка. З цікавістю ми вислухали 27 доповідей. Дипломами першого ступеня нагороджені такі учні: НВК №16 - Олексій Ушаков, Ганна Мітяй (вчитель Н.А. Щукіна, А.О. Обіход), гімназія №19 - Ольга Кривих, Оксана Бондалюк (вчитель О.Б. Загрічук, В.А. Шугілова).

Як зразки захисту мікродосліджень та наукових робіт представили Ганна Алексєнко та Олександра Меркулова - учасниці обласного конкурсу-захисту наукових робіт, кандидати в дійсні члени МАН (науковий керівник В.А. Курманська).

Двадцять юних поетів читали власні вірші, навіяні творчістю Т.Г. Шевченка. Серед них - переможець обласного конкурсу Юлія Савон (гімназія №10), учні гімназії №19 Олена Соловійова і Олег Довгаль; Ольга Петрухіна (ЗОШ №7), Галина Співак (гімназія №5), Надія Жмак та Іван Вінніченко (НВК №16).

А 29 березня переповнена зала МАН вітала учасників шоу-турніру «Найрозумніший шевченкознавець». Гра проходила в три етапи. В першому турі брали участь учні 5-8 класів, у другому змагалися старшокласники. На півфінал виявив трьох лауреатів: Марина Омельчук (гімназія №19), Андрій Добровольський (НВК №16), Христина Помазова (ЗОШ №20). Титул «Найрозумніший шевченкознавець» отримала Марина Омельчук.

Ми дуже вдячні учням, учителям української мови і літератури, адміністрації шкіл №20, 23, гімназій №5, 19, «Центр Марія», НВК №16 за найактивнішу участь у проведенні Шевченківського тижня.

В. КУРМАНСЬКА,
заслужений вчитель України,
керівник секції філології МАН.

Конкурс на звання
«Найрозумніший
шевченкознавець».

2004 рік Читаймо Шевченка не лише розумом, а й серцем...

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ

У кожній українській світлиці з-під вишиваних рушників на нас дивляться мудрі очі нашого духовного батька - Т.Г. Шевченка. Його твори читають, пророче розуміють, Шевченка люблять, пам'ятають, до нього линуть розумом і серцем.

«Учіться, брати мої, думайте, читайте...» - саме цими словами відкрили екскурсоводи музею Т. Шевченка Малої академії наук «Шевченківський тиждень». 9 березня біля експозицій музею було людно. Відвідувачів зустріли учні-екскурсоводи: Воровка О. Г. № 5, Меркулова О. - ЗНЗ №13, Зінченко К. - ЗНЗ №8, Шміна Л. - ЗНЗ №1, Гончаренко Д. та Мамонова А. - ЗНЗ №14, Середа Т. та Заменяров Г. №19, Жигалова О. - ЗНЗ №25, Немно Ю. - ЗНЗ №23, Соломонова Ю. - Г. №10.

Учні шкіл міста, що представляли свої роботи на виставку, завітали перед художниками міста (А. Альошиним та Є. Вишневським) про свої творчі здобутки, спілкувались, обмінювались думками щодо вибору тем і написання науково-дослідницьких робіт з народного мистецтвознавства. Юні науковці-художники, переможці обласного конкурсу - захисту наукових робіт 2005 р. ознайомили присутніх з «Петриківкою - візитною картою України», «деревяною казкою», з «Бароном» Мелітопольщини (Віктором Альошином, московським художником, народженим у Мелітополі). Після «круглого столу» Нароянц Т., учениця ЗНЗ №24, запросила гостей до музею Петриківського розпису, оформленого власноруч, а Коробкова О. - учениця 9 кл. ПГТ «Центр

Марія», ознайомила присутніх з персональною виставкою графічних малюнків, продемонструвала проілюстрований збірник юних поетів Мелітополя, присвячений Шевченку, подарувала монографію-дослідження про В. Альошина родовідній династії Альошиних.

Художники міста дали високу оцінку роботам юних художників і відзначили лауреатів - у живописі: Бутко С. - Г. №5, Скрипченко О. - ЗНЗ №22, Колесник О. - ЗНЗ №25, Габанюк А. - Г. №5, Самофал К. №1, Смага О. №14, персональна виставка Мазуріної О. - №11;

- графіці: Коробкова О. Алічубанов Р. ПГТ «Центр Марія», Седих В. №15;

- випалюванні на фанері: Черкалов К. ПГТ «Центр Марія», Дегтярьова А., Дегтярьова М. - НВК №16, дерев'яні скульптури Фролова В. - №23 (керівник - Кацило Н.В.);

- ліплення: Писанець Д. ПГТ «Центр Марія», Хорватов В. - НВК №9;

- плетива: Христова Т. - №25. Наймалювничіше представ-

лені: - вишиванки: Лопатюк Ю. -20, Скороделова Г. - № 22; роботи Галічини К., Петрової В. Чеботасової О. - №13 (керівник гуртка «Надія» - майстриня декоративно-ужиткового мистецтва Денисюк Н.М.), роботи Ковальової А., Елянушкіної С., Черної В., Артем'якіної О. - №23 (вчитель Романюта Т.В.);

- вишивані серветки: Каратеева К., Цибульської І., Конури К. - №6,

- рушники: Барабанової Н., Васюренко Г. - №6

- панно: Рожкової О. - №6 (керівник - Пресняк О.К.)

Заслужують уваги вишивані роботи сім'ї Шатківських Г. №6,

вишиванки гуртка «Господарочка» №7 (керівник - Полякова В.С.); вишиванки, рушники, серветки №15.

Високу оцінку отримали альманахи, підготовлені учнями НВК №16 (керівник - Щукіна Н.А.), друковані дитячі книжечки Жмак Н. та поетична збірка віршів, присвячених Т. Шевченку, НВК №16. Всього дві друковані дитячі книжечки (НВК №16 та ПГТ «Центр Марія» Коробкової О.) надсилаються на II Всеукраїнський конкурс в м. Київ.

10 березня з ранку й допізна тривали шевченківські читання, у яких взяли участь 130 учнів шкіл міста.

Сподобались глядачам і журі виступи вокальних груп ЗНЗ №23, 24, НВК №16. У конкурсі декламаторів лауреатами стали: Бондаренко П. - Г-5, Писанець Д. ПГТ «Центр Марія», Приступа Л. №25, Жерновий О. - № 9, Меркулова О., Скрипка Б. №13, Синицина Г. №25. Лауреати-переможці запрошені на закриття тижня 19 березня о 10 годині ранку.

11 березня у конкурсі-захисті науково-дослідних робіт, мікродосліджень, рефератів взяли участь учні 7-11 класів шкіл №23, 20, 11, 15, 7, 8, 14, Г-5, Г-10, НВК №16, 9, «Центр Марія».

На високому науковому рівні оформлені роботи учнів шкіл №23 (Блавацької Д., Краснікової К., Мізіної Т., Немно Ю. Вчителью Сорочиній Н.О. №23 присвоєно звання «Науковий керівник»); роботи Воровки О. Г. -5, Черкалова К. ПГТ «Марія». З цікавими науковими роботами виступили учасники обласного конкурсу-захисту наукових робіт (Гончаренко Д. №14, «Танцювальне мистецтво в творчості Т.Г. Шевченка», Майборода Д. Г. -10 «Образ України в творах

Шевченка», підрастає молода зміна (Вороніна Д. Г-5, Токмаков І., Масинець Є. - НВК №16, Базюк В. - НВК № 9).

Під творчим дахом МАН 12 березня зустрілись 30 юних поетів м. Мелітополя, щоб подарувати власні твори Т. Шевченкові. Щорічно учні МАН досліджують творчість поетів рідного краю, захищають роботи з літературної творчості на обласному рівні. У цьому році юна поетеса Юлія Погорська, уч. 10 кл. Г-19, посіла II місце в області, а Середа Т., уч. 9 кл. Г-19, захищала роботу з творчості поетеси О. Дунаєвої. Зібраний систематизований матеріал про поетеса ввійшов до методичного посібника «Література Мелітопольщини», що готується до друку.

Лауреатами 2005 року стали юні поети: Жмак Н., Брошко В., Логачев Д. (поет і композитор) НВК №16, Суколена О., Немно Ю. № 23, Кривошеєва К. №15, Новікова М., Дорошенко Д. -8, Корнякова М., Неділько М., Синицина І. -25, Куксова М., Комарцова А. -4, Удовиченко К., Ходченко О. Г. №10, Скоробагатко Є. - Г. №19, Султанова В., Адаменко В. -7, Лопатюк -20, Іванюк О., Черевань О. - №1, Сельцова О. - №11.

Вірші юних поетів міста ввійдуть у новий поетичний збірник «Учіться, брати мої, думайте, читайте...».

Дирекція МАН м. Мелітополя висловлює подяку всім учителям-мовникам, хто допомагав, підтримував, співпрацював з обдарованими дітьми під час проведення Шевченківського тижня. Звання Лауреата в 2005 році отримали школи №23, 20, 15, 7, 8, 11, 25, 14; школи нового типу: НВК -16, 9, ПГТ «Марія», Г-5, Г-10.

Дякуємо за плідну співпрацю і вітаємо всіх учителів відділення «Філологія і мистецтвознавство» з I місцем в області.

В. КУРМАНСЬКА,
викладач МАН.

НАЙРОЗУМНІШИЙ УЧЕНЬ 2005 РОКУ

Поет Т. Шевченко вийшов з народних глибин, з дитинства увібрав у чутливу душу народну стихію, усе життя віддав служінню рідному народові. Поет знав свій народ, його менталітет, характерні риси, був проникливим і тонким знавцем духовної творчості рідного народу. Поети такого безмірного резонансу і гуманної височини, як Т. Шевченко, є в царині слова неперевершеними чародіями.

П'ятий рік поспіль 19 березня приходять в МАН м. Мелітополя інтелектуали шкіл (знавці творчості Т. Шевченка), щоб знайти те в Шевченка, чого немає ні в кого, - сягання у глибину народної душі.

Силу свого неперевершеного таланту (знання улюблених пісень Т. Шевченка) пропустили через вразливе серце присутніх учасниці вокальної групи «Зоряни»

ДУХОВНІСТЬ

НВК №16 (керівник М.В. Винниченко). Так що учасникам гри «Найрозумніший шевченкознавець» легко було орієнтуватись з теми «Шевченко і музика».

В інтелектуальній грі взяли участь учні шкіл міста: ЗНЗ № № 23, 24, 25, 8, 14, 4, Г-5, ПГГ «Центр Марія». У I раунді гри змагались учні 5-7 класів: Писанець Д. - ПГГ «Центр Марія», Краснікова К. - 23, Мірко В. - 24, Андрєєва Д. - 25, Дмитренко Г. - 8, Городкова Ю. - 14. У полуфінал вийшли: Краснікова К. - 23, Писанець Д. - ПГГ «Центр Марія», Мірко В. - 24, Андрєєва Д. - 25. Серед старшокласників полуфіналістами стали: Блавацька Дарина ЗНЗ-23, Алічубанов Роман ПГГ «Центр Марія», Вар'ян О. Г-5.

У II раунді сім полуфіналістів показали свої завдання з 8 тем: «Дітячі та юнацькі роки Т. Шевченка», «Шевченко і музика», «Заслання Шевченка», «Шевченко і світова культура», «Кохані жінки Шевченка», «Шевченко і Україна», «Шевченко - художник», «Літературна творчість».

Титул «Обдарований» учень з творчості Т. Шевченка отримали: Блавацька Д. - ЗНЗ №23 та Алічубанов Р. - ПГГ «Центр Марія».

Титул «Найрозумніший шевченкознавець» отримав Писанець Данило, учень 6 класу ПГГ «Центр Марія».

Інтелектуальна гра з життя і творчості генія України є підтвердженням тому, що національна освіта міста Мелітополь спрямовується на особистий розвиток учня, сприяє розвитку творчих здібностей учнів та примноженню інтелектуального потенціалу міста.

В. КУРМАНСЬКА,
викладач МАН.

Нам треба голосу твого, Тарасе!

2006 рік

Для кого я пишу? Для чого?
За що Україну люблю? Чи варт
вона огня святого?...
Т. Шевченко

Кожна нація має своїх титанів. Таким нескореним Прометеем для нас був, і завжди буде Т. Шевченко, бо він поклав своє життя на оltар служіння народові. Немає України без Шевченка, як Шевченка без України.

39 по 16 березня у Малій академії наук пройшло літературно-мистецьке свято «Нам треба голосу твого, Тарасе!». Його організатор - рада кімнати-музею Т. Шевченка МАН м. Мелітополя. Такий тиждень в МАН став традиційним і проводиться шостий рік поспіль. У цьому році в ньому взяли участь понад 700 учнів шкіл міста. Мета тижня - вшанування пам'яті Т. Шевченка, популяризація його творів, залучення учнів шкіл міста до вивчення української мови, літературної та художньої творчості, виховання культури читання.

Розпочався тиждень виставкою робіт юних художників міста. Роботи, виконані різними техніками до творів Т. Шевченка, представлені загальноосвітніми закладами: ЗНЗ № 8, ЗНЗ № 15, ЗНЗ № 11, НВК № 16, Г № 5, спец. школою 25, ЗНЗ № 7, ЗНЗ № 1. Біля 9 експозицій кімнати-музею шанувальників творчості поета зустрічали екскурсоводи: Зінченко К., уч. 7 кл. ЗНЗ № 8, яка ознайомила відвідувачів з літературною спадщиною поета; Чернишова І., уч. 8 кл. Г № 19 провела бесіду з учнями про перебування Кобзаря в Україні; Дорошенко Д., уч. 10 кл. ЗНЗ № 8 розповів про зв'язок Т. Шевченка зі світовою культурою. Заменяєре В. та Схора О., уч. Г № 19 звернули увагу гостей на «поличчя», автопортрети Т. Шевченка. Зі вступним словом про поета звернулася до відвідувачів кімнати-музею Медвідь Л., уч. 9 кл. Г № 19.

9 березня під гаслом «Нам треба голосу твого, Тарасе!» пройшов захист виставки. Найвиразнішим і змістовним був захист Пайжової Ірини ЗНЗ № 8. Роботи учнів оцінювали художники міста. Звання «Лауреата» присвоєно трьом учням: Денисенко Г. (8 кл. ЗНЗ № 8), Науменко І. (7 кл. ЗНЗ № 11), Кисельгофу Євгену (6 кл. ЗНЗ № 7).

Вишиванки, рушники, вишивані портрети, картини про Т. Шевченка широко представлені учнями і вчителями шкіл № 8, 15, 11, 1, НВК 16. На конкурсі демонструвались

лише дві друковані книжки учнів НВК № 16 - Жмак Надії «Його рядки ярять мою душу», Дякової Юлії «Легенди, навіяні тінями». Чудову газету «Калейдоскоп життя Шевченка» оформили учні ЗНЗ № 11 Карноухова Г., Кучерявка К. Оригінальні вироби з бісеру представили учні НВК 16, ЗНЗ № 7, ЗНЗ № 15, колоритна і виразна персональна виставка Кисельгоф О.В. та Кисельгофа Є. ЗНЗ № 7, а також учнями цієї школи Соляник Д. та Шпирко В. виготовлений цікавий макет хати Т. Шевченка. У цей день юні художники міста зустрічались з дійсними членами МАН секції народне мистецтво, переможцями обласного і Всеукраїнського конкурсу-захисту наукових робіт Нароянц Т., уч. 11 кл. ЗНЗ 24, Черченко К., уч. 9 кл. ЗНЗ 1, Ангеловою Ю., уч. 11 кл. ЗНЗ 24. Вразила присутніх персональна виставка Нароянц Тетяни «Скло вміє говорити».

10 березня у конкурсі читців «Читаймо твори Т. Шевченка не лише розумом, а й серцем» взяли участь 80 учнів шкіл міста. Лауреатами стали: Гуцулюк Л. ЗНЗ № 20, Медвідь Л. Г № 19, Бондаренко П. Г № 5, Гришина Я. та Вершков К. Г № 5, Зінченко К. ЗНЗ № 8, Маковеско А. ЗНЗ № 8, Васильєв Т. ЗНЗ № 14. 145-у річницю від дня смерті поета вшанували слухачі філологічного відділення МАН: до бюсту поета покладені живі квіти, відбулись Шевченківські читання.

У конкурсі «Шевченко і музика» взяли участь вокалісти НВК № 16, СШ № 23, Г № 10, Г № 19, ЗНЗ № 8, ЗНЗ № 6, ЗНЗ № 11. Сподобались глядачам і журі виступи вокальних груп «Зоряни» НВК 16, керівник Винниченко М.В., «Чорнобривці» СШ № 23, керівник Гінятуліна І.П., соло Кучеркова Г. ЗНЗ № 8 та Постол Н.О., дует Семенди М. та Коваль Ю., учнів 8 кл. Г № 19. Учасники конкурсу нагороджені дипломом Лауреата ім. Шевченка.

14 березня у конкурсі-захисті мікродосліджень, рефератів, наукових робіт «Слідами Тараса Шевченка до власного Я» взяли участь 23 учні шкіл міста ЗНЗ № 8, 1, 7, 15, 20, 11, спец. шк. № 23, НВК № 9, НВК № 16, Г № 19. Оригінальними за тематикою і цікавими за виступом були роботи: переможців обласного конкурсу-захисту наукових робіт Блавацької Дар'ї, уч. 10 кл. СШ № 23, учитель Сорокіна Н.О.; слухачів МАН і учасників обласного конкурсу Медвідь Л., уч. 9 кл. Г № 19, Дорошенка Д., уч. 10 кл. ЗНЗ № 8, Зінченко К., уч. 7 кл. ЗНЗ 8, учнів шкіл міста - Дякової Ю., уч. 9 кл. НВК № 16, учитель Щукіна Н.А., Самаренко Т., уч. 9 кл. ЗНЗ № 11, учитель Бондар О.І., Мелаш А., уч. 9 кл. ЗНЗ № 7, учитель Клюс Л.М.,

Рехлицького В., уч. 8 кл. ЗНЗ № 15, учитель Танасова Н.К., Філіної М., уч. 9 кл. ЗНЗ 11, учитель Гребельник Р.П.

15 березня 23 юних поетів Мелітополя зустрілись під творчим дахом МАН з поетом, членом Національної спілки письменників України О. Гончаренком, магістром педагогічних наук Г. Калашніковою, головою мелітопольського літоб'єднання В. Єрьомеєм. Відбулось справжнє духовне єднання старшого і молодшого покоління через магічне слово. І об'єднав всіх в кімнаті-музеї Т. Шевченка.

Поети-професіонали дали високу оцінку творам юних поетів і визначили лауреатів: Хоришко Р., уч. ЗНЗ 8, Дубенко Г., уч. ЗНЗ 1, Кравцов Д., уч. 7 кл. ЗНЗ № 15, Сапрон Н., уч. 4 кл. НВК 9, Куксова М., уч. 11 кл. ЗНЗ № 4, Коржавіна В. уч. 8 кл. ЗНЗ 25, Рупельська А., уч. 6 кл. НВК 16, Лопатюк Ю., уч. 9 кл. ЗНЗ 20. Поезія інших учасників була справді неповторною.

16 березня на підбиття підсумків тижня прийшли 85 інтелектуалів шкіл міста, щоб знайти те в Шевченка, чого немає ні в кого - сягання у глибин народної душі. У інтелектуальній грі «Найрозумніший шевченкознавець» взяли участь учні шкіл ЗНЗ № 8, 11, Г-10, № 14, № 4, № 23, № 6, № 13, № 15, № 1, № 24, № 9, № 16. У напівфінал вийшли Ісакова Л. уч. 9 кл. ЗНЗ 11, Маслова О. уч. 9 кл. ЗНЗ 14, Сигодзинська Настя уч. 9 кл. ЗНЗ № 4, Дорошенко Дмитро уч. 10 кл. ЗНЗ № 8, Ободець Катерина, уч. 9 кл. ЗНЗ 1, Копонець Олена, уч. 9 кл. НВК № 9. Лауреатами стали Ісакова Леся, Маслова Олександра, Сигодзинська Настя, а найрозумнішим шевченкознавцем - Маслова О., уч. 9 кл. ЗНЗ № 14.

Дирекція МАН м. Мелітополя висловлює подяку адміністраціям всіх шкіл міста, учителям, хто допомагав, підтримував, співпрацював з обдарованими дітьми під час проведення Шевченківського тижня. Лауреатами в цьому році стали НВК № 16 та ЗНЗ № 8, грамотами за активну участь нагороджені ЗНЗ № 15, ЗНЗ № 1, Г № 19. «Спи спокійно, Тарасе! Нашадки твої словом шани й любові тебе пом'януть. І народи України заповіть священних твоїх не забути!»

В. КУРМАНСЬКА,
заступник директора МАН.

НОВОСТИ

Слідами Т.Шевченка до власного «Я»

В МАН учнівської молоді м. Мелітополя завершила свою роботу творча лабораторія Шевченківського тижня, який був присвячений 193 річниці з дня народження Великого Кобзаря.

Такий тиждень в МАН став традиційним і проводиться щорічний рік поспіль. У цьому році в ньому взяло участь понад 800 учнів, вчителів, студентів, митців міста (поетів, художників, музикантів, режисерів). Результатом проведення шевченківського свята є п'ять наукових робіт: «Поетична шевченкіана Мелітополя», «Т.Шевченко у творчості мелітопольських скульпторів, художників», «Діяльність мелітопольської «Просвіти». Матеріали тижня будуть систематизовані у книгу «Шевченкіана Мелітополя», яку готує до друку Заслужений учитель України Валентина Курманська. У ході літературно-мистецького свята «Слідами Т.Шевченка до власного «Я» свою творчість розкрили юні поети, художники, вокалісти, музиканти, театralи, інтелектуали ЗНЗ міста. Лауреатами тижня, найак-

тивнішими його учасниками стали Катерина Зінченко, учениця 8 класу ЗНЗ №8, Кирило Петухов, учень 6 класу гімназії №10, а також звання «Шевченківського Лауреата» отримали школи міста №11 та №1, гімназія №5, гімназія №10, НВК №16.

Підсумком тижня стала інтелектуальна гра «Найрозумніший шевченкознавець». Титул переможця і головний приз отримала учениця 8 класу школи №8 Катерина Зінченко, дійсний член МАН 2007 року за наукову роботу з теми «Кличний відмінок іменника (вокатив) у поетичному контексті творів «Кобзаря» Т. Шевченка». Літературно-мистецьке свято проходило в кімнаті-музеї Т. Шевченка МАН, який у цьому році в обласному конкурсі на кращий етнографічний музей отримав II місце і нагороджений грамотою і дипломом.

Валентина Курманська,
організатор і координатор тижня

Стосунки з іншими музеями

Національний музей Т. Шевченка

Адреса: 01004, м. Київ, бул. Т. Шевченка, 12

Телефони: +380(44)224 – 90 – 87

Літературно-меморіальний будинок-музей Т.Г. Шевченка. Філія.

Адреса: м. Київ, вул. Вишгородська, 5

Телефони: (044)432 – 76 – 27

Шевченківський національний заповідник

Адреса: 19000, м. Канів, Черкаської області

Телефони: (04736)42368, факс 42086

Музей «Кобзаря» Т.Г. Шевченка (м. Черкаси)

Адреса: м. Черкаси, вул. Хрещатик, 219

Шановні вчителі, учні!

Переписка з музеями Т. Шевченка в Україні, далекому зарубіжжі; з близькими родичами Кобзаря по лінії братів і сестер є цікавою і малодослідженою темою, вартою подальшого вивчення.

Запрошую вчителів української мови і літератури, народознавства шкіл міста до подальшої творчої співпраці.

Дякую за придбану і прочитану Вами книгу «Шевченкіана Мелітополя».

З повагою В. Курманська,
Заслужений учитель України,
науковий керівник МАН

ЗМІСТ

Курманська В.А., заслужений учитель України «Слідами Т. Шевченка до власного «Я»	1
Розділ 1 Товариство української мови і культури ім. Т.Г. Шевченка – самодіяльна організація м. Мелітополя	3
Діяльність мелітопольської «Просвіти»	4
Гудзь В.В., к.і.н., професор МДПУ – керівник «Просвіти»	5
Білка Н., учениця 9 класу ЗНЗ №13; Медвідь Л.І., вчитель української мови і літератури. Історія діяльності товариства «Просвіта» на Мелітопольщині	7
Чупіна Х., учениця 9 класу ЗНЗ №23; Бахтерева Т.М., учитель української мови та літератури. Інформаційно-видавнича робота «просвітян»	13
Розділ 2. Т.Шевченко у творчості мелітопольських поетів	18
Поетична шевченкіана Мелітополя	20
Гончаренко О. Поки... не затопчуть у землю (нарис)	21
Лопатюк Ю., учениця 10 класу ЗНЗ №20, Курманська В.А., науковий керівник МАН. Голос Шевченка у «Храмі голосів» О. Гончаренка	25
Дубініна О., учениця 9 класу НВК №9, Атрошенко Є.П., вчитель української мови і літератури. Шевченкове слово у творчості О.Гончаренка	27
Олексенко І. Кобзар; Катерина	29
Дубініна О., учениця 9 класу НВК №9, Атрошенко Є.П., вчитель української мови і літератури. Шевченкове слово у творчості І. Олексенка	30
Фесюк О.А. На Україну	32
Мелітопольське об'єднання ім. П.Ловецького	33
В. Єременко. Вірші, присвячені Шевченку	34
Дубініна О., учениця 9 класу НВК №9, Атрошенко Є.П., вчитель української мови і літератури. Пам'яті Т. Шевченка	37
Савіна Т.П. Шевченко	38
Ботушанська Д. Немає другої Вкраїни. Розкуйтеся	39
Середа Т., учениця 11 класу гімназії №19, Курманська В.А., науковий керівник МАН. Кобзар у житті й творчості Домки Ботушанської	40
Непомняща С. Я йду стежиною Шевченка	43
Бобуха В. Тарасу Григоровичу Шевченку	45
Авдєєнко С. Шевченко Тарас Григорович (проза)	46
Карлова Н.В. Спогад. Даний во спасіння. Пісня любові. Кобзареве слово.	
Є Шевченко – є Україна	50

Загорко В., учениця 9 класу ЗНЗ №11, Саввон О.Г., учитель української мови і літератури.	
У майбуття іде пророк зорі (матеріал до відеофільму)	54
Юні поети Мелітополя	57
Масинець Є., учень 10 класу НВК №16. На роковини Шевченка (есе)	58
Філоненко О., учениця 9 класу ЗНЗ №24. Чому? (до Шевченка)	58
Романюк О., учениця 8 класу ЗНЗ №7. Тарас Шевченко	59
Султанова В., учениця 8 класу ЗНЗ №7. Навіки з Кобзарем	60
Адаменко В., учениця 8 класу ЗНЗ №7. Тарас Шевченко	61
Д'якова Ю., учениця 10 класу НВК №16. Хай святиться ім'я твоє (нарис)	62
Романова А., учениця 6 класу НВК №16. Зросли в наших серцях	63
Верясов Д., учень 9 класу НВК №16. В маленькій хатині, в кріпацькій родині	64
Гриньова Г., учениця 8 класу ЗНЗ №25. Тарас Шевченко	65
Лопатюк Ю., учениця 10 класу ЗНЗ №20. Щоб пам'ять вічну воздасть	66
Лемещенко В., учениця 11 класу Г №5. Тарасова мова. Діти України.	67
Петухов К., учень 6 класу Г №10. Завжди поруч.	69
Гутарєва І., учениця 11 класу НВК №9. Тарасу Шевченку	70
Грабар А., учениця 9 класу НВК №16. Катерино, Катерино...	71
Дзюбан О., учениця 10 класу ЗНЗ №15. Новий заповіт.	72
Саклаков В., учень 2 класу НВК №9. Шевченкові.	73
Калмикова Т., учениця 5 класу ЗНЗ №25. Доля Тараса Шевченка.	73
Саввон Ю., студентка ІІІ курсу МДПУ. Вірші, присвячені Т. Шевченку	74
Розділ 3. Пісенна шевченкіана Мелітополя	78
Петухов К., учень 6 класу Г №10, Курманська В.А., науковий керівник МАН.	
Особистості Мелітополя, пов'язані з пісенною шевченкіаною	79
Шермейстер Л.Ю., поет, письменник, композитор.	80
Чабанова Ю.М., керівник хорових колективів «Таврія», «Фронтівчик», «Едельвейс»	82
Кривошей З.І., керівник народного ансамблю бандуристів Палацу культури ім. Т.Г. Шевченка	83
Мелітопольські композитори про Т. Шевченка	85
Шульгін Г.Ю., композитор	86
Багрій В.С., композитор, викладач	88
Крузман Л.К., композитор, викладач	89
Плетниченко В.І., композитор, викладач	91
Юні виконавці пісень на слова Т. Шевченка	93
Розділ 4. Т. Шевченко у творчості мелітопольських скульпторів, художників, майстрів декоративно-прикладного мистецтва	96

Паценкер В., учениця 10 класу НВК №16, Кізілова Г.О., вчитель української мови та літератури.	
Пам'ятник Шевченкові на території ТДАТА та у парку культури й відпочинку ім. М.Горького	99
Риндіна Х., Ігнатенко О., Столяр Ю., учні 11 класу ЗНЗ №7, Клюс Л.М., учитель української мови і літератури. Життєпис скульптора-аматора Дороніна В.Ф.	103
Чумаков-Славов М.М. – художник-чеканник	107
Денисюк Н.М. – керівник міського товариства майстрів декоративно-прикладного мистецтва «Надія»	109
Курманська В.А. Пам'ятник Т. Шевченку в Мелітополі	111
Роботи юних художників міста про Т. Шевченка	113
Розділ 5. Т. Шевченко і мелітольський театр	117
Квітко Л., учениця 10 класу ЗНЗ №14, Мельник О.В., учитель української мови і літератури.	
Історія Палацу культури ім. Т. Шевченка	118
Самодіяльний театр Туменка Б.І. у гостях МАН	122
Розділ 6. Літературний музей Т. Шевченка МАН учнівської молоді	125
Історична довідка про кімнату-музей Т. Шевченка	126
Мета, головні завдання та зміст роботи кімнати-музею	127
Коротка характеристика кращих за змістом і унікальності експозиційних розділів	129
Тематика екскурсій кімнати-музею Т. Шевченка	132
Пошуково-дослідницька робота кімнати-музею	134
Відвідування кімнати-музею	140
Масові науково-освітні заходи на допомогу вчителям ЗНЗ міста	141
Тематичні виставки, присвячені творчості Т. Шевченку	143
Пропаганда роботи кімнати-музею Т. Шевченка	145
Стосунки з іншими музеями	151